

SINAI MÜLKİYET KANUNU

Kanun Numarası : 6769
Kabul Tarihi : 22/12/2016
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 10/1/2017 Sayı : 29944
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 58

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ**Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Korumadan Yararlanacak Kişiler****Amaç ve kapsam**

Madde 1- (1) Bu Kanunun amacı; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin hakların korunması ve bu suretle teknolojik, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin başvuruları, tescil ve tescil sonrası işlemleri ve bu hakların ihlaline dair hukuki ve cezai yaptırımları kapsar.

Tanımlar

Madde 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Amblem: Coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adlarının bu Kanun hükümlerine uygun olarak tescil edilmiş olduğunu gösteren ve Kurum tarafından oluşturulan; tescil edildiği adla birlikte ürün veya ambalajı üzerinde kullanılan ya da niteliği gereği ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda kolayca görülebilecek şekilde hak sahibi kullanıcılar tarafından uygulanan ve coğrafi işaretler bakımından kullanılması zorunlu olan işareti,

b) Bitki çeşidi: Bir veya birden fazla genotipin ortaya çıkardığı bazı özellikleri ile tanımlanan, aynı tür içindeki diğer genotiplerden en az bir tipik özelliğiyle ayrılan ve değişimsiz çoğaltılmaya uygunluğu bakımından bir birim olarak kabul edilen en küçük taksonomik kısım içerisinde yer alan bitki grubunu,

c) Biyolojik materyal: Genetik bilgi içeren ve kendi kendine üreyebilen ya da bir biyolojik sistemde üretilebilen herhangi bir maddeyi,

ç) Bülten: Yayım ortamının türüne bakılmaksızın bu Kanunda belirtilen hususların yayımlandığı ilgili yayını,

d) Çalışan: Özel hukuk sözleşmesi veya benzeri bir hukuki ilişki gereğince, başkasının hizmetinde olan ve bu hizmet ilişkisini işverenin gösterdiği belli bir işle ilgili olarak kişisel bir bağımlılık içinde ona karşı yerine getirmekle yükümlü olan kişiler ile kamu görevlilerini,

e) Kurum: Türk Patent ve Marka Kurumunu,

f) Kurul: Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı bünyesinde yer alan Kurulu,

g) Marka vekili: Marka, tasarım ve coğrafi işaret ile geleneksel ürün adlarına ilişkin konularda, hak sahiplerini Kurum nezdinde temsil eden kişileri,

ğ) Paris Sözleşmesi: 8/8/1975 tarihli ve 7/10464 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20/3/1883 tarihli Sözleşmeyi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından usulüne göre yürürlüğe konulmuş bu Sözleşme ile ilgili değişiklikleri,

h) Patent vekili: Patent, faydalı model ve tasarım haklarına ilişkin konularda, hak sahiplerini Kurum nezdinde temsil eden kişileri,

ı) Sınai mülkiyet hakkı: Markayı, coğrafi işareti, tasarımı, patent ve faydalı modeli,

i) Sicil: Sınai mülkiyet hakları ile geleneksel ürün adlarına ilişkin bilgilerin yer aldığı kayıt ortamını,

j) Ücret: Bu Kanun kapsamında yer alan hizmetlere ilişkin olarak ilgili mevzuat hükümlerine göre Kurum tarafından belirlenen varsa vergi ve harç dâhil ücreti, ifade eder.

Korumadan yararlanacak kişiler

MADDE 3- (1) Bu Kanunla sağlanan korumadan;

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları,

b) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yerleşim yeri olan veya sınai ya da ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler,

c) Paris Sözleşmesi veya 15/4/1994 tarihli Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması hükümleri dâhilinde başvuru hakkına sahip kişiler,

ç) Karşılıklılık ilkesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti uyuğundaki kişilere sınai mülkiyet hakkı koruması sağlayan devletlerin uyuğundaki kişiler, yararlanır.

BİRİNCİ KİTAP

Marka

BİRİNCİ KISIM

Marka Hakkı ve Kapsamı

Marka olabilecek işaretler

Madde 4- (1) Marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlaması ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her tür işareten oluşabilir.

Marka tescilinde mutlak ret nedenleri

Madde 5- (1) Aşağıda belirtilen işaretler, marka olarak tescil edilmez:

- a) 4 üncü madde kapsamında marka olamayacak işaretler.
- b) Herhangi bir ayırt edici niteliğe sahip olmayan işaretler.
- c) Ticaret alanında cins, çeşit, vasıf, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi kaynak belirten veya malların üretildiği, hizmetlerin sunulduğu zamanı gösteren veya malların ya da hizmetlerin diğer özelliklerini belirten işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler.
  - ç) Aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetlerle ilgili olarak tescil edilmiş ya da daha önceki tarihte tescil başvurusu yapılmış marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer işaretler.
  - d) Ticaret alanında herkes tarafından kullanılan veya belirli bir meslek, sanat veya ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarayan işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler.
  - e) Malın doğası gereği ortaya çıkan şeklini ya da başka bir özelliğini veya teknik bir sonucu elde etmek için zorunlu olan veya mala asli değerini veren şekli ya da başka bir özelliğini münhasıran içeren işaretler.
  - f) Mal veya hizmetin niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı gibi konularda halkı yanıltacak işaretler.
  - g) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesine göre reddedilecek işaretler.
  - ğ) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamı dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş diğer işaretler ile yetkili mercilerce tescil izni verilmemiş olan armaları, nişanları veya adlandırmaları içeren işaretler.
  - h) Dinî değerleri veya sembolleri içeren işaretler.
  - ı) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı işaretler.
  - i) Tescilli coğrafi işaretten oluşan ya da tescilli coğrafi işaret içeren işaretler.
- (2) Bir marka, başvuru tarihinden önce kullanılmış ve başvuruya konu mal veya hizmetler bakımından bu kullanım sonucu ayırt edici nitelik kazanmışsa bu markanın tescili birinci fıkranın (b), (c) ve (d) bentlerine göre reddedilemez.
- (3) Bir marka başvurusu, önceki marka sahibinin başvurunun tesciline açıkça muvafakat ettiğini gösteren noter onaylı belgenin Kuruma sunulması hâlinde birinci fıkranın (ç) bendine göre reddedilemez. Muvafakatnameye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Marka tescilinde nispi ret nedenleri

MADDE 6- (1) Tescil başvurusu yapılan bir markanın, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile aynılığı ya da benzerliği ve kapsadığı mal veya hizmetlerin aynılığı ya da benzerliği nedeniyle, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile halk tarafından ilişkilendirilme ihtimali de dâhil karıştırılma ihtimali varsa itiraz üzerine başvuru reddedilir.

(2) Ticari vekil veya temsilcinin, marka sahibinin izni olmaksızın ve haklı bir sebebe dayanmaksızın markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin kendi adına tescili için yaptığı başvuru, marka sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

(3) Başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önce tescilsiz bir marka veya ticaret sırasında kullanılan bir başka işaret için hak elde edilmişse, bu işaret sahibinin itirazı üzerine, marka başvurusu reddedilir.

(4) Paris Sözleşmesinin 1 inci mükerrer 6 ncı maddesi bağlamındaki tanınmış markalar ile aynı veya benzer nitelikteki marka başvuruları, aynı veya benzer mal veya hizmetler bakımından itiraz üzerine reddedilir.

(5) Tescil edilmiş veya tescil başvurusu daha önceki tarihte yapılmış bir markanın, Türkiye’de ulaştığı tanınırlık düzeyi nedeniyle haksız bir yararın sağlanabileceği, markanın itibarının zarar görebileceği veya ayırt edici karakterinin zedelenebileceği hâllerde, aynı ya da benzer markanın tescil başvurusu, haklı bir sebebe dayanma hâli saklı kalmak kaydıyla, başvurunun aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde yapılmış olmasına bakılmaksızın önceki tarihli marka sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

(6) Tescil başvurusu yapılan markanın başkasına ait kişi ismini, ticaret unvanını, fotoğrafını, telif hakkını veya herhangi bir fikri mülkiyet hakkını içermesi hâlinde hak sahibinin itirazı üzerine başvuru reddedilir.

(7) Ortak markanın veya garanti markasının yenilenmeme sebebiyle koruma süresinin sona ermesinden itibaren üç yıl içinde yapılan, ortak marka veya garanti markasıyla aynı veya benzer olan ve aynı veya benzer mal veya hizmetleri içeren marka başvurusu, önceki hak sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

(8) Tescilli markanın yenilenmeme sebebiyle koruma süresinin sona ermesinden itibaren iki yıl içinde yapılan, bu markayla aynı veya benzer olan ve aynı veya benzer mal veya hizmetleri içeren marka başvurusu, önceki marka sahibinin itirazı üzerine bu iki yıllık süre içinde markanın kullanılmış olması şartıyla reddedilir.

(9) Kötüniyetle yapılan marka başvuruları itiraz üzerine reddedilir.

Marka tescilinden doğan hakların kapsamı ve istisnaları

Madde 7- (1) Bu Kanunla sağlanan marka koruması tescil yoluyla elde edilir.

(2) Marka tescilinden doğan haklar münhasıran marka sahibine aittir. Marka sahibinin, izinsiz olarak yapılması hâlinde, aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep etme hakkı vardır:

a) Tescilli marka ile aynı olan herhangi bir işaretin, tescil kapsamına giren mal veya hizmetlerde kullanılması.

b) Tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve tescilli markanın kapsadığı mal veya hizmetlerle aynı veya benzer mal veya hizmetleri kapsayan ve bu nedenle halk tarafından tescilli marka ile ilişkilendirilme ihtimali de dâhil karıştırılma ihtimali bulunan herhangi bir işaretin kullanılması.

c) Aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde olmasına bakılmaksızın, tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve Türkiye’de ulaştığı tanınırlık düzeyi nedeniyle markanın itibarından haksız bir yarar elde edecek veya itibarına zarar verecek veya ayırt edici karakterini zedeleyecek nitelikteki herhangi bir işaretin haklı bir sebep olmaksızın kullanılması.

(3) Aşağıda belirtilen durumlar, işaretin ticaret alanında kullanılması hâlinde, ikinci fıkra hükmü uyarınca yasaklanabilir:

- a) İşaretin, mal veya ambalajı üzerine konulması.
- b) İşareti taşıyan malların piyasaya sürülmesi, teslim edilebileceğinin teklif edilmesi, bu amaçlarla stoklanması veya işaret altında hizmetlerin sunulması ya da sunulabileceğinin teklif edilmesi.
- c) İşareti taşıyan malın ithal ya da ihraç edilmesi.
- ç) İşaretin, teşebbüsün iş evrakı ve reklamlarında kullanılması.
- d) İşareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya meşru bağlantısı olmaması şartıyla işaretin aynı veya benzerinin internet ortamında ticari etki yaratacak biçimde alan adı, yönlendirici kod, anahtar sözcük ya da benzeri biçimlerde kullanılması.
- e) İşaretin ticaret unvanı ya da işletme adı olarak kullanılması.
- f) İşaretin hukuka uygun olmayan şekilde karşılaştırmalı reklamlarda kullanılması.

(4) Markanın sahibine sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı marka tescilinin yayım tarihi itibarıyla hüküm ifade eder. Ancak marka başvurusunun Bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve marka tescilinin ilan edilmiş olması hâlinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle başvuru sahibi, tazminat davası açmaya yetkilidir. Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak tescilin yayımlanmasından önce karar veremez.

(5) Marka sahibi, üçüncü kişiler tarafından dürüstçe ve ticari hayatın olağan akışı içinde, markasının aşağıda belirtilen biçimlerde kullanılmasını engelleyemez:

- a) Gerçek kişilerin kendi ad veya adresini belirtmesi.
- b) Malların veya hizmetlerin türüne, kalitesine, miktarına, kullanım amacına, değerine, coğrafi kaynağına, üretim veya sunuluş zamanına ya da diğer niteliklerine ilişkin açıklamalarda bulunulması.
- c) Özellikle aksesuar, yedek parça veya eşdeğer parça ürünlerinde, malın ya da hizmetin kullanım amacının belirtilmesinin gerekli olduğu hâllerde kullanılması.

Markanın başvuru eserlerinde yer alması

MADDE 8- (1) Tescilli bir markanın, basılı olarak veya elektronik ortamda sunulan sözlük, ansiklopedi ya da başka bir başvuru eserinde, tescilli olduğu belirtilmeden jenerik ad izlenimi verecek şekilde yayımlanması durumunda, marka sahibinin talebine bağlı olarak yayımcı, elektronik ortamda sunulan eserlerde derhâl, basılı eserlerde ise yayımın talebi takip eden ilk baskısında markanın tescilli olduğunu belirtmek suretiyle yanlışlığı düzeltir ya da markayı eserden kaldırır.

Markanın kullanılması

Madde 9- (1) Tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde haklı bir sebep olmadan tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından marka sahibi tarafından Türkiye’de ciddi biçimde kullanılmayan ya da kullanımına beş yıl kesintisiz ara verilen markanın iptaline karar verilir.

(2) Aşağıda belirtilen durumlar da birinci fıkra anlamında markayı kullanma kabul edilir:

- a) Markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması.
- b) Markanın sadece ihracat amacıyla mal veya ambalajlarında kullanılması.
- (3) Markanın, marka sahibinin izni ile kullanılması da marka sahibi tarafından kullanım olarak kabul edilir.

Ticari vekil veya temsilci adına tescilli markaya ilişkin talepler

Madde 10- (1) Marka sahibinin izni olmadan markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin ticari vekil ya da temsilci adına tescilinin yapılması hâlinde, ticari vekil veya temsilcinin haklı bir sebebi yoksa marka sahibi mahkmeden, markasının kullanımının yasaklanmasını talep edebileceği gibi söz konusu tescilin kendisine devredilmesini de talep edebilir.

İKİNCİ KISIM

Başvuru ve İtiraz

BİRİNCİ BÖLÜM

Başvuru, Rüçhan Hakkı ve İnceleme

Başvuru şartları, sınıflandırma ve bölünme

Madde 11- (1) Marka başvurusu;

- a) Başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri içeren başvuru formunu,
  - b) Marka örneğini,
  - c) Başvuruya konu mal veya hizmetlerin listesini,
  - ç) Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi,
  - d) Başvuru, ortak marka veya garanti markası için yapılmışsa 32 nci madde kapsamında düzenlenmiş teknik şartnameyi,
  - e) Rüçhan hakkı talebi varsa rüçhan hakkı talep ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi,
  - f) Marka örneğinde Latin alfabesi dışında harf veya harfler kullanılmışsa bunların Latin alfabesindeki karşılığını,
- kapsar.
- (2) Her başvuruyla sadece bir markanın tescili talep edilebilir.
  - (3) Başvuruya konu mal veya hizmetler 12/7/1995 tarihli ve 95/7094 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Markaların Tescili Amacıyla Mal ve Hizmetlerin Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Nis Anlaşmasına göre sınıflandırılır. Kurum, başvuruda yer alan mal veya hizmetlerin ait olduğu sınıflarda ve sınıf numaraları üzerinde gerekli düzeltmeleri yapabilir.
  - (4) Mal veya hizmetlerin aynı sınıflarda yer almaları benzer olduklarına, farklı sınıflarda yer almaları da benzer olmadıklarına karine teşkil etmez.
  - (5) Marka başvurusu, başvuru sahibinin talebi üzerine, tescil edilene kadar, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetler bakımından iki ya da daha fazla başvuruya bölünebilir.
  - (6) Marka başvurusunda yer alan içerikte, marka örneğinde veya mal ya da hizmet listesinde değişiklikleri kapsamayan imla hataları ve açık maddi hatalar başvuru sahibinin talebi üzerine düzeltilir.
  - (7) Başvuru, sınıflandırma ve bölünmeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 12- (1) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerden birinin uyuğunda olan ya da bu devletlerden birinin uyuğunda olmamakla birlikte bunlardan birinde yerleşim yeri veya işler durumunda ticari müessesesi bulunan gerçek ya da tüzel kişiler veya bunların halefleri, bu devletlerin herhangi birinde yetkili mercilere markanın tescili için usulüne uygun olarak yaptıkları başvuru tarihinden itibaren altı aylık süre içinde, Paris Sözleşmesi hükümleri kapsamında aynı marka ve aynı mal veya hizmetler için Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır. Bu süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer. Rüçhan hakkından yararlanılabilmesi için ilk başvuru yapılan devletin yetkili makamından rüçhan hakkı belgesi alınması şarttır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen gerçek veya tüzel kişiler ya da bunların halefleri, Paris Sözleşmesi ve Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan herhangi bir devlette yaptıkları usulüne uygun marka başvurusuna dayanarak birinci fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde rüçhan hakkından yararlanır.

(3) Başvuruya konu markanın kullanılacağı mal veya hizmetleri Türkiye’de açılan ulusal ya da uluslararası sergilerde ya da Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerde açılan resmî ya da resmî olarak tanınan uluslararası sergilerde markayla birlikte teşhir eden ve markanın tasdikli örneğini ibraz eden 3 üncü maddede belirtilen gerçek veya tüzel kişiler, teşhir tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye’de aynı markanın tescili için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

(4) Başvuruda belirtilen markanın kullanılacağı mal veya hizmetler, sergide görünür şekilde, resmî açılış tarihinden önce markayla birlikte teşhir edilmişse rüçhan hakkı süresi, malların sergiye konulduğu veya hizmetin teşhir edildiği tarihten itibaren başlar.

(5) Herhangi bir sergide teşhir edilmiş mal veya hizmetler bakımından birden çok başvuru yapılmışsa, bu mal veya hizmetleri ilk teşhir eden kişi, aynı zamanda teşhir edilmesi hâlinde ise ilk başvuruda bulunan kişi rüçhan hakkından yararlanır.

(6) Rüçhan hakkına dayanılarak başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten sonra üçüncü kişiler tarafından yapılan ve rüçhan hakkına konu olan marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer olan ve aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetleri kapsayan başvurular reddedilir.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 13- (1) Başvuru sahibi, yararlanmak istediği rüçhan hakkını başvuruyla birlikte talep ücretini ödeyerek belirtir. Başvuru sahibi, rüçhan hakkı belgesini başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde vermediği takdirde rüçhan hakkı talebi yapılmamış sayılır.

(2) Rüçhan hakkının hüküm ve sonuçları, 12 nci maddede belirtilen tarihler itibarıyla doğar.

(3) Marka başvurusu için birden fazla rüçhan hakkı talep edilmesi durumunda rüçhan hakkı, geçerli olan ilk rüçhan tarihi itibarıyla başlar.

(4) Rüçhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madrid Protokolü kapsamında yapılan uluslararası marka başvuruları

Madde 14- (1) 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Markaların Uluslararası Tescili Konusundaki Madrid Sözleşmesi ile İlgili Protokol kapsamında yapılan bir uluslararası başvuru, Kuruma doğrudan yapılan bir başvuruyla aynı sonuçları doğurur. Bu başvuru, uluslararası başvuru tarihinin ilk saat ve dakikasında yapılmış sayılır. Aynı tarihli birden çok uluslararası başvurunun bulunması hâlinde uluslararası tescil numarası küçük olan başvuru önce yapılmış sayılır.

(2) Uluslararası başvuru, başvuru veya varsa rüçhan tarihinden sonraki tarihte yapılmış olan ancak kendisinden daha önceki tarihte Kuruma sunulmuş marka başvurusu veya tescilli marka nedeniyle reddedilemez. Sonraki tarihli marka başvurusu, önceki tarihli uluslararası marka başvurusu dikkate alınarak 16 ncı maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yeniden değerlendirilir.

(3) Madrid Protokolü kapsamında Kurum tarafından yapılan işlemler için alınan ücretler tebliğle belirlenir.

Şekli inceleme, şekli eksikliklerin giderilmesi ve başvuru tarihi

MADDE 15- (1) Kurum, başvurunun 3 üncü ve 11 inci maddelere uygunluğunu şekli bakımından inceler. Şekli eksiklik bulunmadığına karar verilmesi hâlinde başvuru, başvurunun alındığı tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir. Şekli eksiklik bulunması hâlinde başvuru sahibine eksikliği gidermesi için iki ay süre verilir.

(2) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine ilişkin eksiklik bulunması hâlinde başvuru tarihi eksikliğin giderildiği tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir. 11 inci maddenin birinci fıkrasının (d), (e) ve (f) bentlerine ilişkin eksiklikler başvuru tarihinin kesinleşmesini etkilemez.

(3) Süresi içinde eksiklikleri giderilmeyen başvuru işleminden kaldırılır. Ancak başvurunun birden fazla sınıfı kapsayan mal veya hizmetler için yapılmış olması ve sınıflara ilişkin ücret eksikliğinin süresinde giderilmemesi hâlinde başvuru, ödenen ücretin kapsadığı sınıf veya sınıflar açısından incelenir. 11 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca rüçhan hakkına ilişkin eksikliklerin giderilmemesi, rüçhan hakkının kaybı sonucunu doğurur.

(4) 3 üncü madde kapsamına girmeyen gerçek veya tüzel kişilerin başvurusu reddedilir.

Başvurunun mutlak ret nedenleri açısından incelenmesi ve yayımlanması

MADDE 16- (1) Kurum, başvurunun şekli yönünden eksikliği bulunmadığına karar verirse 5 inci madde kapsamında başvuruyu inceler. İnceleme sonucunda, başvurunun, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetlerin bir kısmı ya da tamamı için tescil edilemeyeceği sonucuna varılırsa başvuru bu mal veya hizmetler bakımından reddedilir.

(2) Başvuru şartları eksiksiz şekilde yerine getirilmiş ve 15 inci madde ile bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre reddedilmemiş başvuru Bültende yayımlanır.

(3) Başvurunun, 15 inci madde ile bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre reddedilmesine yayımdan sonra karar verilmesi hâlinde bu karar da Bültende ayrıca yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM**Üçüncü Kişilerin Görüşleri, İtirazlar ve İtirazların İncelenmesi****Üçüncü kişilerin görüşleri**

MADDE 17- (1) Marka başvurusunun yayımlanmasından sonra herkes, marka başvurusunun 5 inci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi hariç diğer bentleri kapsamında tescil edilemeyeceğini belirten yazılı ve gerekçeli görüşlerini markanın tesciline kadar Kuruma sunabilir. Ancak bu kişiler, Kurum nezdinde işlemlere taraf olamaz.

(2) Kurum, görüşleri değerlendirir ve görüşlerin yerinde olduğuna kanaat getirirse marka başvurusunu kısmen veya tamamen reddeder.

Yayıma itiraz

MADDE 18- (1) Bültende yayımlanmış bir marka başvurusunun, 5 inci veya 6 ncı maddelere göre tescil edilmemesi gerektiğine ilişkin itirazlar ilgili kişiler tarafından marka başvurusunun yayımından itibaren iki ay içinde yapılır.

(2) İtiraz, yazılı ve gerekçeli olarak Kuruma yapılır. İtiraz gerekçelerinin birinci fıkrada belirtilen süre içinde sunulmaması hâlinde itiraz yapılmamış sayılır. İtirazın incelenmesi için itiraz süresi içinde ücretin ödenmesi ve aynı süre içinde ücretin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulması zorunludur.

Yayıma itirazın incelenmesi

MADDE 19- (1) Kurum, başvuru sahibinden itirazlara ilişkin görüşlerini süresi içinde bildirmesini ister. Kurum gerekli gördüğü takdirde taraflardan ek bilgi ve belge sunmalarını isteyebilir. Görüşlerin veya istenilen ek bilgi ve belgelerin süresinde Kuruma sunulmaması hâlinde itiraz, mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(2) 6 ncı maddenin birinci fıkrası kapsamında yapılan itirazlarda, itiraz gerekçesi markanın itiraza konu başvurunun başvuru veya rüçhan tarihinde Türkiye’de en az beş yıldır tescilli olması şartıyla, başvuru sahibinin talebi üzerine, itiraz sahibinden, itiraza konu başvurunun başvuru veya rüçhan tarihinden önceki beş yıllık süre içinde itiraz gerekçesi markasını itirazına dayanak gösterdiği mal veya hizmetler bakımından Türkiye’de ciddi biçimde kullanmakta olduğuna ya da kullanmamaya dair haklı sebepleri olduğuna ilişkin delil sunması talep edilir. İtiraz sahibi tarafından bu hususların ispatlanamaması durumunda itiraz reddedilir. İtiraz gerekçesi markanın, tescil kapsamındaki mal veya hizmetlerin sadece bir kısmı için kullanıldığının ispatlanması hâlinde itiraz, sadece kullanımı ispatlanan mal veya hizmetler esas alınarak incelenir.

(3) İnceleme neticesinde markanın, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetlerin bir kısmı ya da tamamı için tescil edilemeyeceği sonucuna varılırsa, başvuru bu mal veya hizmetler bakımından reddedilir. Aksi hâlde itirazın reddine karar verilir.

(4) Kurum gerekli görmesi hâlinde tarafları uzlaşmaya teşvik edebilir. Uzlaşma ile ilgili hususlarda 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hükümleri uygulanır.

(5) Yayıma itiraza ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Karara itiraz

MADDE 20- (1) Kurum tarafından bu Kitap kapsamında alınan kararlardan zarar gören taraflar, kararlara karşı Kurum nezdinde itiraz edebilir.

(2) İtiraz, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde yazılı ve gerekçeli olarak Kuruma yapılır. İtiraz gerekçelerinin bu süre içinde sunulmaması hâlinde itiraz yapılmamış sayılır. İtirazın incelenmesi için itiraz süresi içinde ücretin ödenmesi ve aynı süre içinde ücretin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulması zorunludur. İtiraz süresinden sonra itiraz gerekçeleri değiştirilemez ve yeni gerekçeler eklenemez.

Karara itirazların incelenmesi

Madde 21- (1) Şekli eksiklik içermeyen itirazlar, Kurul tarafından incelenir.

(2) Kurul, taraflardan itirazlara ilişkin görüşlerini süresi içinde bildirmelerini ister. Kurum gerekli gördüğü takdirde taraflardan ek bilgi ve belge sunmalarını isteyebilir. İstenilen ek bilgi ve belgelerin veya görüşlerin süresinde Kuruma sunulmaması hâlinde itiraz, mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(3) Kurul, 19 uncu maddenin üçüncü fıkrası uyarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazlarda, gerekli görürse, tarafları 19 uncu maddenin dördüncü fıkrasına göre uzlaşmaya teşvik edebilir.

(4) Kurul, itiraz hakkında yapacağı inceleme ve değerlendirme sonucunda Kurumun nihai kararını verir.

ÜÇÜNCÜ KISIM**Tescil, Koruma Süresi ve Yenileme****Tescil**

MADDE 22- (1) Başvurusu eksiksiz yapılmış veya eksiklikleri giderilmiş, 16 ncı madde uyarınca incelenmiş, yayımlanmış, hakkında itiraz yapılmamış veya yapılan itirazların tümü nihai olarak reddedilmiş ve tescil ücretinin ödendiğine ilişkin bilgi de dâhil olmak üzere eksik evrakı, süresi içinde Kuruma sunularak bütün aşamaları tamamlanmış bir başvuru tescil edilerek sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır. Markanın tescil edilmesine ilişkin ücretin ödenmemesi ve ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulmaması hâlinde başvuru işlemde kaldırılır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen aşamalardan herhangi biri tamamlanmadan tescil edilen marka, tescilli marka olarak kabul edilmez, başvuru işlemleri tamamlanmayan aşamadan devam ettirilir ve bu durum Bültende yayımlanır. Bu başvuruların tekrar tesciline karar verilirse daha önce ödenen tescil ücreti tekrar talep edilmez. Ancak tescil tarihinden itibaren iki yıl geçmiş olması hâlinde, markanın tescil durumu tamamlanmayan aşamadan etkilenmez.

(3) Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla sicil örneği verilir.

(4) Sicile kayıt, yayım ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Koruma süresi ve yenileme

MADDE 23- (1) Tescilli markanın koruma süresi başvuru tarihinden itibaren on yıldır. Bu süre, onar yıllık dönemler hâlinde yenilenir.

(2) Yenileme talebinin marka sahibi tarafından koruma süresinin sona erdiği tarihten önceki altı ay içinde yapılması ve aynı süre içinde yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulması gerekir. Bu süre içinde talebin yapılmaması veya yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulmaması hâlinde, yenileme talebi, koruma süresinin sona erdiği tarihten itibaren altı aylık süre içinde ek ücretin ödenmesi şartıyla da yapılabilir.

(3) Marka, tescil kapsamında bulunan mal veya hizmetlerin bir kısmı için de yenilenebilir.

(4) Ortak markanın yenilenmesi için gruba dâhil işletmelerden birinin talebi yeterlidir.

(5) Yenileme, önceki koruma süresinin sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren hüküm ifade eder. Yenileme, sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Lisans

Lisans

MADDE 24- (1) Marka hakkı, tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmı ya da tamamı için lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde lisans veren markayı kendi kullanabileceği gibi üçüncü kişilere de başka lisanslar verebilir. İnhisari lisans sözleşmelerinde lisans veren, başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça kendisi de markayı kullanamaz.

(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Lisans veren, lisans alan tarafından üretilecek malın veya sunulacak hizmetlerin kalitesini garanti altına alacak önlemleri alır. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde marka sahibi, tescilli markadan doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

BEŞİNCİ KISIM

Hakkın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Hükümsüzlük ve İptal

Hükümsüzlük hâlleri ve hükümsüzlük talebi

Madde 25- (1) 5 inci veya 6 ncı maddede sayılan hâllerden birinin mevcut olması hâlinde mahkeme tarafından markanın hükümsüzlüğüne karar verilir.

(2) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları markanın hükümsüzlüğünü mahkemeden isteyebilir.

(3) Marka hükümsüzlük davası, dava tarihinde sicilde marka sahibi olarak kayıtlı kişilere veya hukuki haleflerine karşı açılır. Markanın hükümsüzlüğü davalarında Kurum taraf gösterilmez.

(4) Bir marka, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerine aykırı olarak tescil edilmiş olup da kullanım sonucunda tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından hükümsüzlük talebinden önce ayırt edici nitelik kazanmışsa hükümsüz kılınmaz.

(5) Hükümsüzlük hâlleri, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin bulunuyorsa, sadece o mal veya hizmet yönünden kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Marka örneğini değiştirecek biçimde hükümsüzlük kararı verilemez.

(6) Marka sahibi, sonraki tarihli bir markanın kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde bu duruma birbirini izleyen beş yıl boyunca sessiz kalmışsa, sonraki tarihli marka tescili kötünietli olmadıkça, markasını hükümsüzlük gerekçesi olarak ileri süremez.

(7) 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca açılan hükümsüzlük davalarında 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü def'i olarak ileri sürülebilir. Bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihi esas alınır. Hükümsüzlüğü istenen markanın başvuru veya rüçhan tarihinde, davacının markası en az beş yıldır tescilli ise davacı ayrıca, söz konusu başvuru veya rüçhan tarihinde 19 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartların yerine getirildiğini ispatlar.

İptal hâlleri ve iptal talebi

Madde 26- (1) Aşağıdaki hâllerde talep üzerine Kurum tarafından markanın iptaline karar verilir:

- a) 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hâllerin mevcut olması.
- b) Marka sahibinin fiillerinin veya gerekli önlemleri almamasının sonucu olarak markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetler için yaygın bir ad hâline gelmesi.
- c) Marka sahibi tarafından veya marka sahibinin izniyle gerçekleştirilen kullanım sonucunda markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetlerin özellikle niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı konusunda halkı yanıltması.
- ç) 32 nci maddeye aykırı kullanımın olması.

(2) İlgili kişiler, Kurumdan markanın iptalini isteyebilir.

(3) Marka iptal talepleri, talep tarihinde sicilde marka sahibi olarak kayıtlı kişilere veya hukuki haleflerine karşı ileri sürülür.

(4) Markanın, beş yıllık sürenin dolması ile iptal talebinin Kuruma sunulduğu tarih arasında tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından ciddi biçimde kullanılmış olması hâlinde, birinci fıkranın (a) bendine ilişkin iptal talepleri reddedilir. İptal talebinde bulunulacağı düşünülmüşse kullanım gerçekleşmişse talebin Kuruma sunulmasından önceki üç ay içinde gerçekleşen kullanım dikkate alınmaz.

(5) İptal hâlleri, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin bulunuyorsa, sadece o mal veya hizmet yönünden kısmi iptale karar verilir. Marka örneğini değiştirecek biçimde iptal kararı verilemez.

(6) İptal incelemesi sırasında hak sahibinin değişmesi hâlinde, sicilde hak sahibi olarak görünen kişiye karşı işlemlere devam edilir.

(7) İptal talepleri, iptali istenen markanın sahibine tebliğ edilir. Marka sahibi bir ay içinde talebe ilişkin delillerini ve cevaplarını Kuruma sunar. Söz konusu bir aylık süre içinde talep edilmesi hâlinde Kurum bir aya kadar ek süre verir. Kurum gerekli gördüğü takdirde ek bilgi ve belge sunulmasını isteyebilir. Kurum, iddia ve savunmalar ile sunulan deliller çerçevesinde dosya üzerinden kararını verir.

Hükümsüzlüğün ve iptalin etkisi

Madde 27- (1) 25 inci madde gereğince markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde bu karar marka başvuru tarihinden itibaren etkili olup, markaya bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) 26 ncı madde gereğince markanın iptaline karar verilmesi hâlinde ise bu karar, iptal talebinin Kuruma sunulduğu tarihten itibaren etkilidir. Ancak talep üzerine, iptal hâllerinin daha önceki bir tarihte doğmuş olması hâlinde iptal kararının bu tarihten itibaren etkili olacağına karar verilebilir.

(3) Marka sahibinin ağır ihmali veya kötüniyetli olarak hareket etmesi nedeniyle zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlük ve ikinci fıkranın ikinci cümlesinde düzenlenmiş olan iptal kararının geriye dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Karardan önce, markanın sağladığı haklara tecavüz nedeniyle açılan davada verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Karardan önce kurulmuş ve uygulanmış sözleşmeler.

(4) Üçüncü fıkranın (b) bendi kapsamındaki sözleşmeler uyarınca ödenmiş bedelin, hakkaniyet gereği kısmen ya da tamamen iadesi istenebilir.

(5) Markanın hükümsüzlüğüne veya iptaline ilişkin kesinleşmiş kararlar, herkese karşı hüküm doğurur.

(6) Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme, bu kararı Kuruma resen gönderir.

(7) Hükümsüzlük veya iptal kararının kesinleşmesinden sonra marka sicilden terkin edilir ve durum Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM**Diğer Sona Erme Hâlleri ve Sonuçları****Sona erme ve sonuçları**

Madde 28- (1) Aşağıdaki hâllerde marka hakkı sona erer:

a) Koruma süresinin dolması ve markanın süresi içinde yenilenmemesi.

b) Marka sahibinin marka hakkından vazgeçmesi.

(2) Marka hakkının sona ermesi, sona erme sebebinin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren hüküm ifade eder.

(3) Marka sahibi, markanın tescil kapsamındaki mal veya hizmetlerin tamamından veya bir kısmından vazgeçebilir. Vazgeçme yazılı olarak Kuruma bildirilir ve vazgeçme nedeniyle marka hakkının sona erdiği Bültende yayımlanır. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(4) Sicile kaydedilmiş hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça marka sahibi marka hakkından vazgeçemez. Marka üzerinde, üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, markadan doğan haklardan vazgeçilemez.

(5) Marka başvurusu, markanın tescil edilmesinden önce, başvuru sahibi tarafından geri çekilebilir. Marka hakkından vazgeçmeye ilişkin hükümler marka başvurusunun geri çekilmesi hakkında da uygulanır.

ALTINCI KISIM
Marka Hakkına Tecavüz

Marka hakkına tecavüz sayılan fiiller

Madde 29- (1) Aşağıdaki fiiller marka hakkına tecavüz sayılır:

a) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı 7 nci maddede belirtilen biçimlerde kullanmak.

b) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markayı taklit etmek.

c) Markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak, ihraç etmek, ticari amaçla elde bulundurmak veya bu ürüne dair sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

ç) Marka sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

(2) 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü tecavüz davalarında def'i olarak ileri sürülebilir. Bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihi esas alınır.

Marka hakkına tecavüze ilişkin cezai hükümler

Madde 30- (1) Başkasına ait marka hakkına iktibas veya iltibas suretiyle tecavüz ederek mal üreten veya hizmet sunan, satışa arz eden veya satan, ithal ya da ihraç eden, ticari amaçla satın alan, bulunduran, nakleden veya depolayan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Marka koruması olduğunu belirten işareti mal veya ambalaj üzerinden yetkisi olmadan kaldıran kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yetkisi olmadığı hâlde başkasına ait marka hakkı üzerinde devretmek, lisans veya rehin vermek suretiyle tasarrufta bulunan kişi iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Bu maddede yer alan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(5) Bu maddede yer alan suçlardan dolayı cezaya hükmedebilmek için markanın Türkiye'de tescilli olması şarttır.

(6) Bu maddede yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.

(7) Başkasının hak sahibi olduğu marka taklit edilerek üretilmiş malı, satışa arz eden veya satan kişinin bu malı nereden temin ettiğini bildirmesi ve bu suretle üretenlerin ortaya çıkarılmasını ve üretilmiş mallara elkonulmasını sağlaması hâlinde hakkında cezaya hükmolunmaz.

YEDİNCİ KISIM**Garanti Markası ve Ortak Marka****Garanti markası ve ortak marka**

MADDE 31- (1) Garanti markası, marka sahibinin kontrolü altında birçok işletme tarafından o işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi menşelerini ve kalitesini garanti etmeye yarayan işarettir.

(2) Garanti markasının, marka sahibinin veya marka sahibine iktisaden bağlı olan işletmenin mal veya hizmetlerinde kullanılması yasaktır.

(3) Ortak marka, üretim veya ticaret ya da hizmet işletmelerinden oluşan bir grup tarafından kullanılan işarettir.

(4) Ortak marka, gruptaki işletmelerin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeye yarar.

Garanti markası veya ortak marka teknik şartnamesi

Madde 32- (1) Garanti markası veya ortak markanın tescili için markanın kullanımına ilişkin usul ve esasları gösteren teknik şartnamenin başvuruyla birlikte sunulması zorunludur.

(2) Garanti markası teknik şartnamesi; markanın garanti ettiği mal veya hizmetlerin ortak özelliklerini, markanın kullanılma usullerini, markayı kullanım hakkının verilmesinden sonra denetimlerin nasıl ve hangi sıklıkta yapılacağı ile teknik şartnameye aykırı kullanma hâlinde uygulanacak müeyyideleri belirler.

(3) Ortak marka teknik şartnamesi; ortak markayı kullanmaya yetkili işletmeler ile bu işletmelerin oluşturdukları topluluğa üyelik şartlarını, markanın kullanım şartları ve varsa müeyyideleri belirler. Ortak markanın tescili ve ortak marka hakkında vazgeçilmesi için gruba dâhil işletmelerin tümü birlikte hareket eder.

(4) Ortak markayı kullanmaya yetkili olan gruba dâhil işletmeler tek başına dava açmaya yetkilidir.

(5) Teknik şartnamede yapılacak değişiklikler, Kurum tarafından onaylanmadıkça uygulanamaz.

(6) Teknik şartname, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen şartları içermediği ya da kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğu takdirde, teknik şartnamede gerekli değişikliklerin yapılması, Kurum tarafından marka sahibine bildirilir. Marka sahibinin bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde gerekli değişiklikleri yapmaması ve teknik şartnameyi düzeltmemesi hâlinde garanti markası veya ortak markanın tescil talebi reddedilir.

(7) Marka sahibinin, garanti markası veya ortak markanın devamlılık arz eder biçimde teknik şartnameye aykırı olarak kullanılmasını engellemek için gerekli önlemleri almaması sebebiyle ilgili kişilerin, Cumhuriyet savcısının veya ilgili kamu kurum ve kuruluşunun başvurusu üzerine tanınan süre içinde söz konusu aykırı kullanımın düzeltilmemesi hâlinde, markanın iptaline karar verilir.

(8) Teknik şartnameye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ KİTAP
Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı
BİRİNCİ KISIM
Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Hakkı

Koruma kapsamındaki ürünler

MADDE 33- (1) Doğal ve beşerî unsurların bir araya gelmesi sonucu gıda, tarım, maden, el sanatları ürünleri ve sanayi ürünlerinden bu Kitapta yer alan şartlara uygun olanlar, tescil edilmesi şartıyla, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı korumasından yararlanır.

Menşe adı, mahreç işareti ve geleneksel ürün adı

MADDE 34- (1) Coğrafi işaret; belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökenin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş ürünü gösteren işarettir. Coğrafi işaretler, aşağıda belirtilen özelliklerine göre menşe adı ya da mahreç işareti olarak tescil edilir:

a) Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya istisnai durumlarda ülkeden kaynaklanan, tüm veya esas özelliklerini bu coğrafi alana özgü doğal ve beşerî unsurlardan alan, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerin tümü bu coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleşen ürünleri tanımlayan adlar menşe adıdır.

b) Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya ülkeden kaynaklanan, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından bu coğrafi alan ile özdeşleşen, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az biri belirlenmiş coğrafi alanın sınırları içinde yapılan ürünleri tanımlayan adlar mahreç işaretidir.

(2) Coğrafi bir yer adı içermese dahi birinci fıkrada yer alan şartları taşıyan bir ürünü belirtmek için geleneksel olarak kullanılan, günlük dilde yerleşmiş ve coğrafi bir yer adı içermeyen adlar da menşe adı veya mahreç işareti olabilir.

(3) Menşe adı veya mahreç işareti kapsamına girmeyen ve ilgili piyasada bir ürünü tarif etmek için geleneksel olarak en az otuz yıl süreyle kullanıldığı kanıtlanan adlar, aşağıdaki şartlardan en az birini sağlaması hâlinde geleneksel ürün adı olarak tanımlanır:

- a) Geleneksel üretim veya işleme yöntemi yahut geleneksel bileşimden kaynaklanması.
- b) Geleneksel hammadde veya malzemeden üretilmiş olması.

Tescil edilmeyecek adlar

MADDE 35- (1) Aşağıda sayılanlar coğrafi işaret olarak tescil edilmez:

- a) 34 üncü madde kapsamına girmeyen adlar.
- b) Ürünlerin öz adı olmuş adlar.
- c) Ürünün gerçek kaynağı konusunda halkı yanıltabilecek olan bitki tür ve çeşitleri, hayvan ırkları veya benzeri adlar.
- ç) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı adlar.
- d) 3 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan kişiler tarafından başvurusu yapılmış olmasına rağmen kendi ülkesinde korunmayan, koruması sona eren veya kullanılmayan adlar.
- e) Tescilli veya başvurusu yapılmış bir coğrafi işaret ile tamamen veya kısmen eş sesli olan ve tüketiciyi yanıltabilecek adlar.

- (2) Aşağıda sayılanlar geleneksel ürün adı olarak tescil edilmez:
- 34 üncü maddede yer alan geleneksel ürün adına ilişkin şartları taşımayan adlar.
  - Ürünün genel özelliğini ifade eden adlar.
  - Ürünün niteliği konusunda halkı yanıltabilecek adlar.
  - Kamu düzeni veya genel ahlaka aykırı adlar.
  - 3 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan kişiler tarafından başvurusu yapılmış olmasına rağmen kendi ülkesinde korunmayan, koruması sona eren veya kullanılmayan adlar.

İKİNCİ KISIM
Başvuru ve İtirazlar
BİRİNCİ BÖLÜM

Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Başvurusu

Başvuru hakkı

MADDE 36- (1) Aşağıda sayılanlar coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescil başvurusunda bulunma hakkına sahiptir:

- Üretici grupları.
- Ürün veya ürünün kaynaklandığı coğrafi alanla ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları.
- Ürünle ilgili olarak kamu yararına çalışan veya üyelerinin ekonomik çıkarlarını korumaya yetkili dernekler, vakıflar ve kooperatifler.
- Ürünün tek bir üreticisi varsa, bu durumu ispat etmesi şartıyla ilgili üretici.

(2) Bu Kitap kapsamında üretici; tarım ürünlerini, gıda maddelerini, madenleri, el sanatları ve sanayi ürünlerini üreten veya işleyen yahut tedarik zincirinde yer alarak ürünün tescile konu özelliklerini etkileyen bir işlem yapan kişiyi; üretici grupları ise kanuni oluşumuna veya bileşimine bakılmaksızın aynı ürünün üreticilerinden oluşan birliği ifade eder.

Başvuru şartları

MADDE 37- (1) Coğrafi işaret başvurusu aşağıda belirtilen unsurları içerir:

- Başvuru yapanın kimliğine ve 36 ncı maddede belirtilen başvuru hakkına sahip olanlardan hangisine dâhil olduğuna ilişkin bilgileri de içeren başvuru formu.
- Başvuru yapan gerçek veya tüzel kişinin ürünün tek üreticisi olması hâlinde, bu hususu ispatlayan bilgi ve belgeler.
- Tescili istenen coğrafi işaretin adı, menşe adı veya mahreç işaretinden hangisine uygun olduğuna ve ürün grubuna ilişkin bilgi ile coğrafi işaret tanımına uygunluğunu kanıtlayan bilgi ve belgeler.
- Ürünün tanımı, ürünün ve gerekiyorsa hammaddesinin fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve duyuşsal özelliklerini açıklayan teknik bilgi ve belgeler.
- Coğrafi alanın sınırlarını açıkça tanımlayan ve belirleyen bilgi ve belgeler.
- Üretim metoduna ve varsa söz konusu ürüne özelliğini veren yerel üretim teknikleri ile usul ve adetlere ilişkin bilgi ve belgeler.

f) Coğrafi işaret tanımı kapsamında coğrafi işaret tesciline konu olan ürünün niteliğinin, ürünün veya diğer özelliklerinin söz konusu coğrafi alan ile bağlantısını kanıtlayan bilgi ve belgeler.

g) Ürünün söz konusu coğrafi alandaki tarihsel geçmişine ilişkin bilgi ve belgeler.

ğ) 49 uncu madde hükümlerine uygun olarak denetim biçimini ayrıntılı olarak açıklayan bilgi ve belgeler.

h) Coğrafi işaretin kullanım biçimi ve varsa etiketleme ve ambalajlama usullerini açıklayan bilgiler.

1) Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin bilgi.

(2) Geleneksel ürün adı başvurusu aşağıda belirtilen unsurları içerir:

a) Başvuru yapanın kimliğine ve 36 ncı maddede belirtilen başvuru hakkına sahip olanlardan hangisine dâhil olduğuna ilişkin bilgileri içeren başvuru formu.

b) Tescili istenen geleneksel ürün adına ve ürün grubuna ilişkin bilgi ile 34 üncü maddede yer alan tanıma uygun olduğunu kanıtlayan bilgi ve belgeler.

c) Ürünün tanımı, ürünün ve gerekiyorsa hammaddesinin fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve duyuşsal özelliklerini açıklayan teknik bilgi ve belgeler.

ç) Ürün içeriğinde yer alan hammadde ve diğer bileşenlerin özellikleriyle birlikte ürün karakteristiğine işaret eden ürün hazırlama tekniklerinin de açıklandığı üretim metodu tanımı.

d) 49 uncu madde hükümlerine uygun olarak denetim biçimini ayrıntılı olarak açıklayan bilgi ve belgeler.

e) Geleneksel ürün adının kullanım biçimini ve varsa etiketleme ve ambalajlama usullerini açıklayan bilgi ve belgeler.

f) Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin bilgi.

(3) Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı başvurularına ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Başvurunun incelenmesi ve yayımı

MADDE 38- (1) Kurum, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurularını 33 ila 37 nci ve 39 uncu maddelere göre inceler.

(2) Başvuru yapanın kimliğine ilişkin bilgilerin başvuru formunda bulunmaması hâlinde başvuru yapılmamış sayılır. Başvurunun yapılmamış sayılmasına ilişkin karar Kurumun nihai kararı olup, 40 ncı madde kapsamında itiraza konu olamaz.

(3) Başvuru yapanın kimliğine ilişkin bilgiler hariç olmak üzere başvuruda 37 nci maddede yer alan şartların yerine getirilmediğinin tespit edilmesi hâlinde, Kurum bu eksikliklerin giderilmesini ister. Eksik bilgi ve belgelerin süresi içinde gönderilmemesi veya gönderilen bilgi ve belgelerin şartları karşılamaması hâlinde başvuru reddedilir. Talep edilmesi hâlinde, eksikliklerin giderilmesi için iki defayı geçmemek üzere ek süre verilir.

(4) Kurum, teknik bilgilerin değerlendirilmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş talep edebilir. Görüş için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ücret talep edilmesi hâlinde söz konusu ücret Kurum tarafından ödenir.

(5) Bu madde kapsamında incelenerek uygun bulunan başvurular Bültende yayımlanır.

(6) Başvurunun incelenmesi ve yayımına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Yabancı ülke kaynaklı başvurular

MADDE 39- (1) Uluslararası anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yabancı ülke kaynaklı coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurularına bu Kanun hükümlerinin uygulanması için 37 nci maddede belirtilen şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar ayrıca aranır:

- a) Başvuruya konu coğrafi işaret veya geleneksel ürün adının kaynak ülke ya da dâhil olduğu uluslararası topluluk tarafından korunuyor olması.
- b) 49 uncu maddede belirtilen denetim şartlarının kaynak ülkede sağlanmış olması.
- c) Kaynak ülkenin, Türkiye'den yapılacak coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı tescil başvurularına eşit koruma sağlaması.

(2) Yabancı ülke kaynaklı coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusu Türkiye'de korunan coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı ile aynı ise inceleme, bölgesel ve geleneksel kullanım ile benzer adların tüketici tarafından birbirleriyle karıştırılması riski göz önüne alınarak yapılır. Bu gibi coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımına, sadece üretildiği kaynak ülkenin açık ve görülebilir şekilde etikette belirtilmesi hâlinde izin verilir.

İKİNCİ BÖLÜM**İtiraz ve İtirazın İncelenmesi****İtiraz ve itirazın incelenmesi**

MADDE 40- (1) Başvuru yapan, 38 inci madde çerçevesinde reddedilen başvuruyla ilgili olarak kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak Kuruma itiraz edebilir.

(2) Tescil talebinin 33 ila 37 nci ve 39 uncu maddelere uygun olmadığı iddiasıyla üçüncü kişiler veya 48 inci madde kapsamında önceki tarihli herhangi bir hak sahibi tarafından, başvurunun Bültende yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itirazda bulunulabilir. Başvuru yapana itiraz yapıldığına ilişkin bilgi verilerek görüşü istenir.

(3) İtiraza ilişkin ücretin, itiraz süresi içinde ödenmesi ve ödendiğine ilişkin bilginin aynı süre içinde Kuruma sunulması zorunludur. Aksi takdirde itiraz yapılmamış sayılır. Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan itirazlardan ücret alınmaz.

(4) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca yapılan itirazlar yönetmelikle belirlenen esaslar çerçevesinde Kurul tarafından incelenir. Kurul itirazda ileri sürülen hususların değerlendirilmesi için ilgili kurum veya kuruluşlardan görüş talep edebilir. Görüş için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ücret talep edilmesi hâlinde söz konusu ücret itiraz eden tarafından ödenir.

(5) Kurum gerekli görmesi hâlinde tarafları uzlaşmaya teşvik edebilir. Uzlaşma ile ilgili hususlarda 6325 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(6) İtirazın incelenmesi sonucunda başvurunun biçim veya kapsamında değişiklik yapılması hâlinde başvurunun son hâli, değişikliğe uğrayan kısım ayrıca belirtilmek suretiyle Bültende yayımlanır. Bu yayıma itiraz edilemez.

(7) İtiraz üzerine başvurunun reddedilmesi hâlinde karar Bültende yayımlanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Tescil ve Değişiklik Talepleri

Tescil

MADDE 41- (1) Bültende yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içinde hakkında herhangi bir itiraz yapılmamış, yapılan itirazlar nihai olarak reddedilmiş veya itirazların değerlendirilmesi sonucunda değişikliğe uğramış başvuru, bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde tescil ücretinin ödenmesi ve ödendiğine ilişkin bilginin aynı süre içinde Kuruma sunulması şartıyla tescil edilir, sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(2) Sicil alenidir. Talep edilmesi hâlinde sicil örneği verilir.

(3) Sicile kayıt, yayım ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Değişiklik talepleri

MADDE 42- (1) Tescil edilen coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının tescile konu özelliklerinde değişiklik olması hâlinde değişiklik talebi, ücretinin ödenmesi şartıyla menfaati bulunanlar tarafından yapılabilir.

(2) Değişiklik talebi, 38 inci madde kapsamında incelenir ve uygun bulunan değişiklikler Bültende yayımlanır. Değişikliğe, yayım tarihinden itibaren üç ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itiraz edilebilir. Bu itirazlar, 40 ıncı maddeye göre incelenir. İtiraz olmaması veya inceleme sonucunda itirazın reddedilmesi hâlinde değişiklikler Bültende yayımlanır ve yayımı tarihi itibarıyla kesinleşir. Değişiklikler, ilgililer tarafından yayım tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde uygulanır.

(3) Değişiklik taleplerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Başvuru yapan veya tescil ettirenlerde değişiklik

MADDE 43- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusu yapanların veya tescil ettirenlerin, 36 ncı ve 49 uncu maddelerde belirtilen şartları sağlamadığına mahkeme tarafından karar verilmesi veya bu durumun Kurum tarafından resen tespiti ya da başvuru yapan veya tescil ettiren kişiler tarafından değişiklik beyanının Kuruma yazılı olarak bildirilmesi hâlinde bu karar, tespit ya da beyan Bültende yayımlanır. Yayım tarihinden itibaren üç ay içinde 36 ncı maddedeki şartları taşıyan ilgililer tarafından başvuru veya tescil kayıtlarında değişiklik talebinde bulunulabilir. Talep olmaması veya yapılan taleplerin uygun bulunmaması hâlinde coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı hakkı sona erer ve bu durum Bültende yayımlanır. Birden çok talep olması hâlinde, Kurum, yönetmelikle belirlenen usule uygun olarak en uygun talebi kabul eder.

(2) Başvuru yapan veya tescil ettiren ile 36 ncı ve 49 uncu maddelerde belirtilen şartları sağlayanın anlaşması hâlinde kayıtlardaki değişiklik talebi, belgelerin sunulması ve ücretinin ödenmesi şartıyla Kuruma yapılır. Talebin kabul edilmesi hâlinde değişiklik Bültende yayımlanır.

(3) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusu yapan veya tescil ettiren kişilerin isim, adres, unvan veya nev'inde meydana gelen değişiklikler sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM**Hakkın Kapsamı, Kullanım ve Denetim****Coğrafi işaret korumasının elde edilmesi ve tescilden doğan hakların kapsamı**

MADDE 44- (1) Bir ürüne ilişkin coğrafi işaret koruması bu Kanun çerçevesinde tescil yoluyla elde edilir.

(2) Coğrafi işareti tescil ettiren ile tescil edilmiş coğrafi işaretin kullanım hakkına sahip kişiler, üçüncü kişilerin;

a) Coğrafi işaret tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı hâlde coğrafi işaretin ününden yarar sağlayacak şekilde ya da tescil kapsamındaki ürünler veya bunlarla ilişkilendirilebilecek nitelikteki ürünlerle ilgili olarak coğrafi işaretin veya 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin ticari amaçlı olarak doğrudan veya dolaylı kullanımının,

b) Ürünün gerçek menşeyini veya niteliğini belirten açıklamalar yahut stilinde, tarzında, tipinde, türünde, yöntemiyle, orada üretildiği biçimde gibi terimler içerse veya başka bir dile tercüme edilmiş olsa dahi, tescilli coğrafi işaretin, tescil kapsamındaki özelliklerini taşımayan ya da çağrışım yapacak şekilde benzeri olan ürün üzerindeki yanıltıcı kullanımının veya taklidinin,

c) Tescilli coğrafi işareti üzerinde taşıyan ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede, ürünün tescil edilmiş doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşeyine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesinin,

ç) Tescilli coğrafi işarete ait amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımının, önlenmesini talep etme hakkına sahiptir.

(3) Coğrafi işaret tescilinin sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı tescilin Bültende yayımlandığı tarih itibarıyla hüküm ifade eder. Ancak başvuru yapan, başvurunun Bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve coğrafi işaret tescilinin yayımlanmış olması hâlinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle tazminat davası açmaya yetkilidir. Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak, tescilin Bültende yayımlanmasından önce karar veremez.

(4) Tescil edilen coğrafi işaretlerin ürünün öz adına dönüşmüş olduğu kabul edilmez.

(5) Coğrafi işaret korumasına konu adın bir kısmı, ürünün öz adından oluşsa bile tescil ile sağlanan koruma bu öz adları kapsamaz.

(6) Ürünün öz adı, o ürünün ilk üretildiği veya pazarlandığı bölge veya yöreyle ilgili olsa bile bir ürünün genel adı hâline gelmiş adıdır. Bir adın ürünün öz adına dönüşüp dönüşmediğinin tespitinde, söz konusu ürünün tüketim alanında halkın bu adı kullanımı ve ilgili diğer kanuni düzenlemeler göz önünde bulundurulur.

(7) Tescil edilen coğrafi işaret tescil ettirene inhisari hak sağlamaz.

Geleneksel ürün adı korumasının elde edilmesi ve tescilden doğan hakkın kapsamı

MADDE 45- (1) Bir ürüne ilişkin geleneksel ürün adı koruması bu Kanun çerçevesinde tescil yoluyla elde edilir.

(2) Geleneksel ürün adını tescil ettiren ile tescil edilmiş geleneksel ürün adını kullanım hakkına sahip kişiler üçüncü kişilerin aşağıda sayılan fiillerinin önlenmesini talep etme hakkına sahiptir:

a) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı hâlde tescilli ürün adı için 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin, ürünün ününden yarar sağlayacak şekilde kullanımı veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran ürünlerle ilgili olarak ticari amaçlı kullanımı.

b) Tescilli ürün adına ait amblemin tüketiciyi yanıltıcı şekilde kullanımı.

c) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini ve tescilli ürün adı için 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemi taşımadığı hâlde, ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede ürünün tescilde belirtilen özellikleri taşıdığına ilişkin yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesi.

(3) Geleneksel ürün adı tescilinin sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı tescilin Bültende yayımlandığı tarih itibarıyla hüküm ifade eder. Ancak başvuru yapan, başvurunun Bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve geleneksel ürün adı tescilinin yayımlanmış olması hâlinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle tazminat davası açmaya yetkilidir. Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak tescilin Bültende yayımlanmasından önce karar veremez.

(4) Tescil edilen geleneksel ürün adı tescil ettirene inhisari hak sağlamaz.

(5) Bu Kanun kapsamında geleneksel ürün adlarına sağlanan koruma, başta coğrafi işaretler ve markalar olmak üzere diğer sınai mülkiyet hakları kapsamında kazanılmış haklara halel getirmez.

Tescilli coğrafi işaretin ve geleneksel ürün adının kullanımı

MADDE 46- (1) Tescilli coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adları sicilde belirtilen şartlara uygun olan ürünlerin üretimi veya pazarlamasında faaliyet gösterenler tarafından kullanılır. Bu kişiler, tescil ettirene, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adına yönelik üretim ve pazarlama faaliyeti gösterdiklerine dair bildirimde bulunur.

(2) Tescil edilmiş coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının kullanım hakkına sahip olan kişiler, söz konusu coğrafi işaret veya geleneksel ürün adını, amblem ile birlikte ürün veya ambalajı üzerinde kullanır. Coğrafi işaretler bakımından amblemin kullanılması zorunludur.

(3) Ürünün niteliği gereği, amblem ile birlikte coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda, amblem ile tescilli işaret veya ad, kullanım hakkına sahip olanlar tarafından işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

(4) Geleneksel ürün adının amblemsiz kullanımı bu Kanun hükümlerine tabi değildir.

(5) Tescilli coğrafi işaretin ve geleneksel ürün adının kullanımı ile amblem ve amblemin kullanımına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İyiniyetli kullanım

MADDE 47- (1) Gerçek kişi adının veya tüzel kişi unvanının, söz konusu kişiler veya halefleri tarafından, ticaret sırasında halkı yanıltıcı mahiyette olmayan kullanımları, 44 üncü ve 45 inci maddelerde belirtilen hâllerin ihlali sayılmaz.

Markalarla ilişki

MADDE 48- (1) Coğrafi işaretin tescilinden sonra 44 üncü maddede belirtilen biçimlerde veya tescile konu coğrafi işaretle ilgili mal veya hizmetler için kullanılmak üzere yapılan marka başvurusu reddedilir, tescil edilmiş ise dava yoluyla hükümsüz kılınabilir.

(2) Coğrafi işaretle aynı veya benzer bir marka, coğrafi işaretin korunmasından önce iyiniyetle tescil edilmiş veya bu markanın kullanım hakkı iyiniyetle kazanılmışsa, coğrafi işaretin hak sahibine verdiği yetkiler, marka başvurusunun tesciline ve iyiniyetli kullanımına zarar vermez.

(3) Tescilli bir markanın sahip olduğu itibar, ün ve kullanım süresi de göz önünde bulundurularak bu marka ile aynı veya benzer olması sebebiyle markanın varlığına zarar verici veya gerçek kaynağı konusunda yanıltıcı olacak nitelikteki adların coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı olarak tesciline, önceki tarihli hak sahibinin itirazı üzerine izin verilmez.

Kullanımın denetimi

MADDE 49- (1) Coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımının denetimi; tescilli coğrafi işaretleri ve geleneksel ürün adlarını taşıyan ürünlerin üretimi, piyasaya arzı veya dağıtım aşamalarında veya ürün piyasada iken kullanımının tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunun denetimine ilişkin her türlü faaliyeti kapsar.

(2) Denetim, başvuruda belirtilen ve Kurum tarafından yeterliliği onaylanan denetim mercii tarafından yerine getirilir. Sicilde yer alan denetim merciiinde değişiklik, Kurumun onayı ile yapılabilir.

(3) Denetim raporları, tescilin Bültende yayımlandığı tarihten itibaren yılda bir Kuruma sunulur. Ancak şikâyet olması hâlinde, Kurum denetim raporlarının süresinden önce sunulmasını talep edebilir.

(4) Denetim raporlarının incelenmesi sonucunda eksiklik varsa tescil ettirene bildirilerek altı ay içinde eksikliğin giderilmesi istenir. Eksikliğin süresi içinde giderilmemesi veya denetim faaliyetinin usulüne uygun olarak yerine getirilmediğinin tespit edilmesi hâlinde 43 üncü madde hükmü uygulanır.

(5) Tescil ettiren, denetime ilişkin masrafları denetlenenlerden talep edebilir.

(6) Denetime ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(7) Bu Kitapta belirtilen denetim, başvuru yapan tarafından oluşturulan denetim merciiinin yaptığı denetimleri kapsamakta olup, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile diğer kanunlarda yer alan coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının denetimine ilişkin hükümler saklıdır.

BEŞİNCİ KISIM**Hakkın Sona Ermesi****BİRİNCİ BÖLÜM****Hükümsüzlük****Hükümsüzlük talebi ve hükümsüzlük hâlleri**

MADDE 50- (1) Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğü menfaati olanlar tarafından mahkemeden istenebilir.

(2) Mahkeme;

a) Tescilin 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 37 nci veya 39 uncu maddelerde belirtilen şartlardan herhangi birine uygun olmaması,

b) Tescilin 36 ncı madde uyarınca başvuru hakkına sahip olanlar tarafından yapılmamış olması,

c) Denetim işlemlerinin, 49 uncu maddede belirtilen biçimde yerine getirilmemesi, hâllerinde tescilli coğrafi işaret veya geleneksel ürün adının hükümsüz sayılmasına karar verir.

(3) Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğüne ilişkin dava, sicilde tescil ettiren olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Bu davalarda Kurum taraf gösterilmez.

Hükümsüzlüğün etkisi

MADDE 51- (1) Mahkeme tarafından coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde, tescil edilen coğrafi işarete ve geleneksel ürün adına bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının kullanım hakkı sahiplerinin kötüniyetli hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğü kararının geriye dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Karardan önce tescilin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Karardan önce kurulmuş ve uygulanmış sözleşmeler.

(3) İkinci fıkranın (b) bendi kapsamındaki sözleşmeler uyarınca ödenmiş bedelin, hakkaniyet gereği kısmen ya da tamamen iadesi istenebilir.

(4) Kesinleşmiş mahkeme kararı mahkemece resen Kuruma bildirilir. Hükümsüz kılınan coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı, sicilden terkin edilir ve terkine ilişkin bilgi Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Hak ve Sorumluluktan Vazgeçme

Tescilin sağladığı hak ve sorumluluktan vazgeçme

MADDE 52- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adını tescil ettiren, tescilin sağladığı haklarından ve kullanımının denetimiyle ilgili sorumluluklarından vazgeçebilir. Vazgeçme talebi Bültende yayımlanır.

(2) Bültendeki yayımı takip eden üç aylık süre içinde 36 ncı maddede belirtilen şartları taşıyanlar tarafından tescil ettiren kişiye ilişkin değişiklik talebinde bulunulması hâlinde, bu talep 43 üncü madde hükümleri çerçevesinde incelenir.

(3) Üç aylık süre içinde tescil ettiren kişiye ilişkin değişiklik talebinde bulunulmaması hâlinde, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı tescilli üç aylık sürenin sonunda Kurum tarafından sicilden terkin edilir ve terkine ilişkin bilgi Bültende yayımlanır. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(4) Vazgeçmeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM**Hakka Tecavüz****Coğrafi işaret hakkına tecavüz sayılan fiiller**

MADDE 53- (1) Tescilli coğrafi işaretin aşağıda belirtilen biçimdeki kullanımları coğrafi işaret hakkına tecavüz sayılır:

a) Coğrafi işaret tesciline konu ürünün özelliklerini taşımadığı hâlde, coğrafi işaretin ününden yarar sağlayacak şekilde ya da tescil kapsamındaki ürünler veya bunlarla ilişkilendirilebilecek nitelikteki ürünlerle ilgili olarak coğrafi işaretin veya 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin ticari amaçlı olarak doğrudan veya dolaylı kullanımı.

b) Ürünün gerçek menşeyini veya coğrafi işaretin tercümesini veya stiline, tarzında, tipinde, türünde, yöntemiyle, orada üretildiği biçimde gibi açıklamaları içerse bile coğrafi işaretin kötüye kullanımı, taklidi veya coğrafi işareti çağrıştıran şekilde kullanımı.

c) Coğrafi işareti taşıyan ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtımında ya da ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede, ürünün tescil kapsamındaki nitelikleri ile menşeyine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama ya da işarete yer verilmesi.

ç) Coğrafi işarete ilişkin amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımı.

(2) Coğrafi işareti kullanma hakkına sahip olanlar, coğrafi işareten doğan haklara tecavüz sayılan fiilleri tescil ettirene noter vasıtasıyla bildirerek dava açılmasını talep edebilir. Tescil ettirenin talebi kabul etmemesi veya bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde dava açmaması hâlinde, kullanma hakkına sahip olanlar, yapılan bildirim de ekleyerek dava açabilir. Açılan dava tescil ettirene ihbar olunur. Ancak ciddi bir zarar tehlikesi karşısında, kullanma hakkına sahip olanlar, süreyle bağlı kalmaksızın ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. İhtiyati tedbire karar verilmesi durumunda dava açılabilmesi için belirtilen sürenin dolması beklenmez.

(3) Coğrafi işaretin tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olması, eylemi tecavüz olmaktan çıkarmaz. Ancak tescille ilgili kayıt ve işaretler kusurun değerlendirilmesi sırasında dikkate alınır.

(4) Coğrafi işaret başvurusu yayımlandığı takdirde, başvuruyu yapan, coğrafi işarete yönelik bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahiptir. Tecavüz eden, başvurudan ve kapsamından haberdar edilmişse başvurunun yayımlanmamış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükümlünürsa başvurunun yayımından önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

Geleneksel ürün adı hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 54- (1) Tescil edilmiş geleneksel ürün adının aşağıda belirtilen biçimdeki kullanımları, geleneksel ürün adı hakkına tecavüz sayılır:

a) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı hâlde, 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin tescilli ürün adı ile birlikte kullanılması suretiyle, ürünün ününden herhangi bir biçimde yarar sağlayacak kullanımı veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran ürünlerle ilgili olarak tescilli ürün adına tahsis edilen amblemin ticari amaçlı kullanımı.

b) Amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımı.

c) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini ve tescilli ürün adı için 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemi taşımadığı hâlde, ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede ürünün tescilde belirtilen özellikleri taşıdığına ilişkin yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesi.

(2) Geleneksel ürün adı hakkına tecavüz edildiğinin bu adı kullanım hakkına sahip olanlarca tespit edilmesi hâlinde, tecavüz bu kişilerce tescil ettirene noter vasıtasıyla bildirilerek dava açması talep edilebilir. Tescil ettirenin talebi kabul etmemesi veya bildirim aldığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekli davayı açmaması hâlinde, kullanma hakkına sahip olanlar, yapılan bildirim de ekleyerek dava açabilir. Açılan dava tescil ettirene ihbar olunur. Ancak ciddi bir zarar tehlikesi karşısında, kullanma hakkına sahip olanlar, süreye bağlı kalmaksızın ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. İhtiyati tedbire karar verilmesi hâlinde, dava açılabilmesi için belirtilen sürenin dolması beklenmez.

(3) Geleneksel ürün adı başvurusu, yayımlandığı takdirde, başvuruyu yapan, geleneksel ürün adına yönelik bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahiptir. Tecavüz eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise başvurunun yayımlanmamış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötünietli olduğuna mahkeme tarafından hükümlünorsa başvurunun yayımından önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

ÜÇÜNCÜ KİTAP

Tasarım

BİRİNCİ KISIM

Tasarım Hakkı ve Kapsamı

Tasarım ve ürün

MADDE 55- (1) Tasarım, ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür.

(2) Ürün, bilgisayar programları hariç olmak üzere, endüstriyel yolla veya elle üretilen herhangi bir nesnenin yanı sıra birleşik bir ürün veya bu ürünü oluşturan parçaları, ambalaj gibi nesnelere, birden çok nesnenin bir arada algılanan sunumlarını, grafik sembolleri ve tipografik karakterleri ifade eder.

(3) Birleşik ürün, sökülüp takılma yoluyla değiştirilebilen veya yenilenebilen parçalardan oluşan üründür.

(4) Tasarım; bu Kanun hükümleri uyarınca tescil edilmiş olması hâlinde tescilli tasarım, ilk kez Türkiye’de kamuya sunulmuş olması hâlinde ise tescilsiz tasarım olarak korunur.

Yenilik ve ayırt edicilik

MADDE 56- (1) Tasarım yeni ve ayırt edici niteliğe sahip olması şartıyla bu Kanunla sağlanan haklar kapsamında korunur.

(2) Birleşik ürünün parçasının tasarımı, aşağıdaki şartları taşıyorsa yeni ve ayırt edici niteliğe sahip olduğu kabul edilir:

a) Parça birleşik ürüne takıldığında, birleşik ürünün normal kullanımında görünür durumda olmalıdır.

b) Parçanın görünür durumda olan özellikleri, yenilik ve ayırt edici nitelik şartlarını karşılamalıdır.

(3) Bu maddede yer alan normal kullanım; bakım, servis veya onarım işleri hariç olmak üzere, son kullanıcı tarafından kullanımı ifade eder.

(4) Bir tasarımın aynısı;

a) Tescilli tasarım için başvuru veya rüçhan tarihinden önce,

b) Tescilsiz tasarım için tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce,

dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamış ise o tasarım yeni kabul edilir.

Tasarımlar sadece küçük ayrıntılarda farklılık gösteriyorsa aynı kabul edilir.

(5) Bir tasarımın bilgilendirilmiş kullanıcı üzerinde bıraktığı genel izlenim;

a) Tescilli tasarım için başvuru veya rüçhan tarihinden önce,

b) Tescilsiz tasarım için tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce,

kamuya sunulmuş herhangi bir tasarımın aynı kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenimden farklı ise bu tasarımın ayırt edici niteliğe sahip olduğu kabul edilir.

(6) Ayırt edici niteliğin değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirmede sahip olduğu seçenek özgürlüğünün derecesi dikkate alınır.

Kamuya sunma

MADDE 57- (1) Kamuya sunma; sergileme, satış gibi yollarla piyasaya sürme, kullanma, tarif, yayım, tanıtım veya benzer amaçlı faaliyetleri kapsar. Tasarımın gizlilik şartıyla üçüncü bir kişiye açıklanması kamuya sunma sayılmaz.

(2) Koruma talep edilen bir tasarım, başvuru tarihinden veya rüçhan talebi varsa rüçhan tarihinden önceki on iki ay içinde tasarımcı veya halefi ya da bu kişilerin izni ile üçüncü bir kişi tarafından veya tasarımcı ya da halefleri ile olan ilişkinin kötüye kullanımı sonucu kamuya sunulması hâlinde bu açıklama tasarımın yeniliğini ve ayırt edici niteliğini etkilemez.

Koruma kapsamı ve koruma dışı hâller

MADDE 58- (1) Tasarım sahibi, kendi tasarımına kıyasla ayırt edici niteliğe sahip olmayan tasarımlara karşı bu Kanundan doğan haklarını kullanabilir.

(2) Koruma kapsamının değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirmede sahip olduğu seçenek özgürlüğünün derecesi dikkate alınır.

(3) Bu Kanun kapsamında sağlanan tasarım koruması, 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda aranan şartları taşıması hâlinde söz konusu Kanunla öngörülen korumaya hâlel getirmez.

(4) Aşağıda belirtilen hâller koruma kapsamı dışındadır:

a) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarımlar.

b) Ürünün teknik fonksiyonunun zorunlu kıldığı görünüm özellikleri.

c) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün, başka bir ürüne mekanik olarak monte edilmesi veya bağlanması için belirli biçim ve boyutlarda üretilmesi zorunlu ürünlerin görünüm özellikleri.

ç) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle alametleri ile bu kapsam dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, dinî, tarihî ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren tasarımlar.

(5) 56 ncı maddedeki şartları karşılamak kaydıyla farklı veya eş birimlerden oluşan modüler bir sistemde bu birimlerin birbirleriyle sonlu veya sonsuz olarak çeşitli biçimlerde bağlantı kurmasını sağlayan tasarımlar korumadan yararlanır.

Tasarım hakkının kapsamı ve sınırları

MADDE 59- (1) Tasarımdan doğan haklar münhasıran tasarım sahibine aittir. Üçüncü kişiler, tasarım sahibinin izni olmadan koruma kapsamındaki tasarım veya tasarımın uygulandığı ürünü üretemez, piyasaya sunamaz, satamaz, ithal edemez, ticari amaçlı kullanamaz veya bu amaçlarla elde bulunduramaz ya da bu tasarım veya tasarımın uygulandığı ürünle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunamaz.

(2) Tescilsiz tasarım, sahibine birinci fıkrada belirtilen fiilleri engelleme hakkını sadece korunan tasarımın aynısının veya genel izlenim itibarıyla ayırt edilemeyecek kadar benzerinin kopyalanarak alınması hâlinde verir. Korunan tasarımın kendi tasarımından önce kamuya sunulduğunu makul yollarla bilmesi mümkün olmayan bir tasarımcı tarafından bağımsız olarak yapılan tasarımın koruma kapsamındaki tasarımdan kopyalanmış olduğu kabul edilmez.

(3) Aşağıda sayılan fiiller tasarım hakkının kapsamı dışındadır:

a) Özel amaçla sınırlı kalan ve ticari amaç taşımayan fiiller.

b) Deneme amaçlı fiiller.

c) Ticari uygulamadaki dürüstlük kuralları ile bağdaşır olmak, tasarımın normal kullanımını gereksiz şekilde tehlikeye sokmamak ve kaynak göstermek şartları ile eğitim veya referans amaçlı çoğaltmalar.

ç) Yabancı ülkede kayıtlı olup geçici olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan deniz veya hava taşıt araçlarındaki ekipman, bu araçların onarımı için kullanılmak üzere ithal edilen yedek parça ve aksesuarlar ile bu araçların onarım fiilleri.

(4) Birleşik ürünün görünümüne bağımlı olan parçaların, birleşik ürüne orijinal görünümünü yeniden kazandırmak üzere onarım amacıyla ve bu parçaların kaynağı konusunda yanıltıcı olmamak şartıyla tasarımın piyasaya ilk sürüldüğü tarihten üç yıl sonra kullanılması tasarım hakkının ihlali sayılmaz.

(5) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yayımlanan eşdeğer parçaların dördüncü fıkra kapsamında ve tasarımın piyasaya ilk sürüldüğü tarihten itibaren üç yıl içinde kullanımı tasarım hakkının ihlali sayılmaz.

(6) Yayım erteleme talebinde bulunulan tasarımlar için, tasarımlara ait görsel anlatımların Bültende yayımlanmasına kadar ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

Önceki kullanımdan doğan hak

MADDE 60- (1) Başvuru tarihinden önce, tescilli tasarımın koruma kapsamına giren ve tescilli tasarımdan bağımsız olarak yapılan tasarımı iyiniyetli olarak ticari amaçla ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişilere karşı önceki kullanımından dolayı, bu hazırlıklarla sınırlı olmak üzere işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde tasarımı kullanma hakkı verilir. Önceki kullanımdan doğan hak, sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır.

(2) Önceki kullanımdan doğan hak, lisans verilmesi suretiyle genişletilemez ve devredilemez. Bu hakkın devri işletmenin devriyle mümkündür.

İKİNCİ KISIM
Başvuru, İnceleme ve Tescil
BİRİNCİ BÖLÜM

Tasarım Başvurusu, Rüçhan Hakkı ve İnceleme

Başvuru şartları, sınıflandırma ve çoklu başvuru

MADDE 61- (1) Tasarım başvurusu;

- a) Başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri içeren başvuru formunu,
- b) Tasarımın görünümünü yansıtan ve yayım yoluyla çoğaltılmaya elverişli görsel anlatımını,
- c) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün adını,
- ç) Tasarımcının veya tasarımcı grubundaki tasarımcıların adlarını,
- d) Tescil isteme hakkının tasarımcı veya tasarımcılardan ne şekilde elde edildiğine ilişkin bilgiyi,
- e) Varsa yayım erteleme talebini,
- f) Vekil tayin edilmişse vekile ilişkin bilgiyi,

kapsar.

(2) Başvuru konusunun iki boyutlu bir tasarım olması ve 66 ncı maddeye göre yayım erteleme talebinde bulunulması hâlinde birinci fıkranın (b) bendinde istenen görsel anlatım yerine tasarımın örneği verilebilir.

(3) Tasarımda ayrıca; tasarımın görsel anlatımını veya örneğini açıklayan tarifname verilebilir, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin sınıfı belirtilebilir. Bu madde kapsamında yer alan ürün adı, sınıfı ve tarifnamede verilen bilgiler koruma kapsamını etkilemez.

(4) Başvuru işlemlerine ilişkin ücretlerin ödenmemesi ve süresi içinde ödemeye ilişkin bilginin Kuruma sunulmaması hâlinde başvuru yapılmamış sayılır.

(5) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin sınıflandırılmasında, 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Endüstriyel Tasarımların Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Locarno Anlaşması hükümleri uygulanır.

(6) Birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen, tasarımın görsel anlatımı üzerinde yer alan yazılı ibareler, ifade ettikleri kavramlar üzerinde inhisari hak sağlamaz.

(7) Birden çok tasarımın tescil talebi, ek başvuru ücretinin ödenmesi şartıyla çoklu başvuru altında yapılabilir. Çoklu başvurularda, süslemeler hariç olmak üzere, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı her bir ürünün, aynı sınıfa dâhil olması gerekir.

(8) Çoklu başvuru veya çoklu tescili oluşturan tasarımlar bu Kanunun uygulanmasında ayrı ayrı değerlendirilir.

(9) Çoklu başvuruda, yedinci fıkrada belirtilen şartlara uymayan tasarımlar için tescil talebinde bulunulmuş veya tasarım sayısı belirlenen sayıyı aşmışsa Kurum bu tasarımlar için bölünmüş başvuru yapılmasını ister. Bölünmüş her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvuru tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse bu hak bölünmüş her başvuruya da tanınır.

(10) Tasarımcı, isminin başvuruda belirtilmemesi hâlinde, tasarımcı olarak belirtilmesini isteme hakkına sahiptir. Ancak, tasarımcı isminin gizli tutulmasını da talep edebilir. Başvuru sahibi tasarımcı değilse veya tasarımcılardan sadece biri veya birkaçıysa, başvuru sahibinin tasarımcı veya tasarımcılardan tasarım başvurusu yapma hakkını ne şekilde elde ettiği başvuruda açıklanır.

(11) Tasarım başvurusunda yer alan imla hataları ve açık maddi hatalar, tasarım örneğini değişikliğe uğratmaması şartıyla başvuru sahibinin talebi üzerine düzeltilir.

(12) Çoklu başvuruda yer alabilecek tasarım sayısı ve başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 62- (1) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerden birinin uyuğunda olan ya da bu devletlerden birinin uyuğunda olmamakla birlikte bunlardan birinde yerleşim yeri veya işler durumunda ticari müessesesi bulunan gerçek ya da tüzel kişiler veya bunların halefleri, bu devletlerin herhangi birinde yetkili mercilere tasarım veya faydalı model tescili için usulüne uygun olarak yaptıkları başvuru tarihinden itibaren altı ay süreyle, Paris Sözleşmesi hükümleri kapsamında aynı tasarım için Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır. Bu süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer. Rüçhan hakkından yararlanılabilmesi için ilk başvuru yapılan devletin yetkili makamından rüçhan hakkı belgesi alınması şarttır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen gerçek veya tüzel kişiler ile bunların halefleri, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan bir devlette usulüne uygun tasarım başvurusu yapmışsa, birinci fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde rüçhan hakkından yararlanır.

(3) Aynı devlete yapılmış olan ve önceki ilk başvuru ile aynı konudaki sonraki bir başvuru; sonraki başvurunun yapıldığı tarihte, önceki başvurunun kamunun incelemesine açılmadan ve geride herhangi bir hak bırakmadan geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi ve rüçhan hakkı talebine temel oluşturulmaması şartıyla, rüçhan hakkının belirlenmesinde ilk başvuru olarak kabul edilir. Önceki başvuru, rüçhan hakkı talebi için dayanak oluşturmaz.

(4) 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen gerçek veya tüzel kişiler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(5) Başvurusu yapılan tasarımı veya tasarımın uygulandığı ürünü Türkiye’de açılan ulusal ya da uluslararası sergilerde ya da Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerde açılan resmî ya da resmî olarak tanınan uluslararası sergilerde teşhir eden 3 üncü maddede belirtilen gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

(6) Başvurusu yapılan tasarım veya tasarımın uygulandığı ürün, sergide görünür şekilde resmî açılış tarihinden önce teşhir edilmişse rüçhan hakkı süresi ürünün sergiye konulduğu tarihten itibaren başlar.

(7) Bir sergide teşhir edilmiş ürünle aynı veya benzeri bir ürün hakkında birden fazla tasarım başvurusu yapılması hâlinde, bu ürünü sergiye ilk koyan kişi, ürünün sergiye aynı zamanda konularak teşhir edilmesi hâlinde ise ilk başvuruda bulunan kişi rüçhan hakkından yararlanır.

(8) Birinci ve beşinci fıkralarda belirtilen süreler içinde rüçhan hakkına dayanılarak başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten itibaren üçüncü kişiler tarafından yapılan rüçhan hakkına konu tasarım başvurusunun kapsamına giren başvurular ile bunlar adına yapılan tasarım tescilleri hüküm ifade etmez.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 63- (1) Rüçhan hakkı talebi başvuruyla birlikte yapılır. Bu talebe ilişkin belgeler, başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde Kuruma sunulur. Aksi takdirde rüçhan hakkından yararlanma talebi yapılmamış sayılır.

(2) Rüçhan hakkının hüküm ve sonuçları, 62 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca rüçhan hakkının talep edildiği başvurunun tarihi veya 62 nci maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen tarihler itibarıyla doğar.

(3) Bir tasarım için birden fazla rüçhan hakkı talep edilmesi durumunda rüçhan hakkı, geçerli olan ilk rüçhan tarihi itibarıyla başlar.

(4) Sergilerdeki teşhirden doğan rüçhan hakkı, 62 nci maddenin birinci fıkrasına göre verilen rüçhan süresini uzatmaz.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İnceleme

MADDE 64- (1) Kurum, başvurunun 61 ila 63 üncü maddelerde belirtilen şartlara uygunluğunu inceler. İnceleme sonucunda 61 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şartlar bakımından herhangi bir eksikliğin olmadığına karar verilmesi hâlinde başvuru tarihi, başvurunun Kurum tarafından alındığı tarih itibarıyla kesinleşir.

(2) 61 ila 63 üncü maddeler uyarınca yapılan incelemede tespit edilen eksikliklerin süresi içinde giderilmesi hâlinde başvuru tarihi, başvurunun ilk yapıldığı tarih olarak kesinleşir. Ancak 61 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan bilgi ve belgelerle ilgili eksikliklerin süresi içinde giderilmesi hâlinde başvuru tarihi, bu eksikliklerin giderildiği tarih olarak kesinleşir.

(3) Tasarım koruması başvuru tarihinin kesinleştiği tarihten itibaren başlar.

(4) Eksikliklerin süresi içinde giderilmemesi hâlinde başvuru yapılmamış sayılır.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin eksikliklerin giderilmemesi sadece rüçhan hakkının kaybına neden olur.

(6) Kurum;

a) Tasarım veya ürün tanımına uygun olmayan,

b) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı,

c) 3 üncü madde kapsamına girmeyen gerçek veya tüzel kişilerce yapılan,

ç) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle ilgili olarak bu kapsam dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, dinî, tarihî ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren,

d) Yeni olmadığı tespit edilen, tasarım tescil taleplerini reddeder.

(7) Altıncı fıkranın (b) ve (ç) bentleri kapsamında verilen ret kararının tasarımın sadece bir bölümüne ilişkin bulunması hâlinde, sadece o bölümle ilgili kısmi ret kararı verilir. Kısmi ret sonucunda tescilin devamı için kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi şarttır.

İKİNCİ BÖLÜM

Tescil ve Yayım

Tescil ve yayım

MADDE 65- (1) Kesinleşen ve 64 üncü madde hükmüne göre reddedilmemiş başvuru, tescilli tasarım olarak sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(2) Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla sicil örneği verilir.

(3) Sicile kayıt, yayım ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Yayımin ertelenmesi

MADDE 66- (1) Başvuruyla birlikte başvuru sahibi, başvuru veya varsa rüçhan tarihinden başlamak üzere otuz ay süreyle yayım erteleme talebinde bulunabilir.

(2) Yayım erteleme talebi bulunan ve 64 üncü madde hükmüne göre reddedilmemiş başvuru, tescil edilerek sicile kaydedilir. Ancak, tasarımın görsel anlatımı ve başvuru dosyasına ilişkin bilgi ve belgeler üçüncü kişilerin incelemesine kapalı tutulur.

(3) Sicile kaydedilmiş tasarıma ilişkin yayım erteleme talebi Bültende yayımlanır.

(4) Kurum, yayım erteleme süresinin sona erdiği tarihte veya hak sahibinin isteği üzerine daha önceki bir tarihte, başvuruyla ilgili bütün kayıt ve belgeleri üçüncü kişilerin incelemesine açar ve yayımlar. Ancak, yayımdan önce yayım ücretinin ödenmesi zorunludur. Başvuru sırasında sadece tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün örneği verilmiş ise tasarımın yayıma uygun görsel anlatımının da verilmesi gerekir. Bu şartların süresi içinde yerine getirilmemesi durumunda sicile kaydedilmiş tasarıma başvuru tarihinden itibaren bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(5) Tecavüz davasının, yayım erteleme süresi içinde açılabilmesi için sicil kaydında ve başvuru dosyasındaki bilgilerin davalı tarafa bildirilmiş olması şarttır.

(6) Yayım ertelenmesi bulunan tasarımın yayım tarihi, görsel anlatımlarının yayımlandığı tarihtir.

(7) Bu madde hükümleri, çoklu başvurudaki tasarımların bir kısmı hakkında da uygulanabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İtiraz ve İtirazın İncelenmesi

Karara ve tescile itiraz

MADDE 67- (1) Başvuru sahipleri, 64 üncü madde uyarınca verilen kararlara karşı, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itiraz edebilir.

(2) Üçüncü kişiler tasarım tescilinin yayım tarihinden itibaren üç ay içinde ücretini ödeyerek tasarımın 55 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan tanımlara uygun olmadığı, 56 ncı ve 57 nci maddelerde belirtilen şartları taşımadığı, 58 inci maddenin dördüncü fıkrası ve 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (c) bendi kapsamında olduğu, başvurunun kötüniyetli olduğu ve bir fikri mülkiyet hakkının yetkisiz kullanımını içerdiği gerekçelerini ileri sürerek tescil belgesinin verilmesine yazılı olarak itiraz edebilir.

(3) İkinci fıkra kapsamında yapılan itiraza ilişkin ücretin ödenmemesi veya ödemeye ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulmaması hâlinde itiraz yapılmamış sayılır.

İtirazın incelenmesi

MADDE 68- (1) 67 nci maddeye göre yapılacak itirazlar, Kurul tarafından incelenir.

(2) 64 üncü madde uyarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi aşamasında ve gerekli görülen hâllerde başvuru sahibinin görüşü alınır.

(3) 67 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılan itirazlar, görüşlerini açıklayabilmesi için başvuru sahibine bildirilir. İtiraz sahibinden, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde sunulmak üzere ek bilgi ve belge istenebilir. Bu süre içinde istenilen ek bilgi ve belgelerin sunulmaması hâlinde itiraz mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(4) İtiraz süresi boyunca veya itirazın incelenmesi aşamasında 64 üncü madde ve yönetmelik hükümleri kapsamında başvuruda eksiklik olduğunun tespit edilmesi hâlinde, işlemlere tamamlanmayan aşamadan devam edilir ve gerekli görülen hâllerde alınan kararlar Bültende yayımlanır.

(5) 67 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılan itirazın kabul edilmesi hâlinde, tasarımın tescili hükümsüz kılınır. 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (b) ve (ç) bentleri ile fikri mülkiyet hakkının yetkisiz kullanımı gerekçesiyle tasarımın bir kısmına yapılan itirazın kabul edilmesi hâlinde ise sadece o kısmın tescili hükümsüz kılınır. Kısmi hükümsüzlük sonucunda tescilin devamı için, kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi şarttır. Çoklu bir başvuruya yapılan itirazın incelenmesi aşamasında, itiraza konu edilmeyen ancak itirazın eki belgelerden hükümsüz kılınması gerektiği anlaşılan tasarım tescilleri üçüncü fıkrada belirtilen usule uygun olarak resen hükümsüz kılınır.

(6) Bu madde uyarınca tescilin hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde, 79 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bültende yayımlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**Koruma Süresi ve Yenileme****Tasarımın koruma süresi ve yenileme**

MADDE 69- (1) Tescilli tasarımların koruma süresi başvuru tarihinden itibaren beş yıldır. Bu süre beşer yıllık dönemler hâlinde yenilenmek suretiyle toplam yirmi beş yıla kadar uzatılabilir.

(2) Tescilsiz tasarımların koruma süresi, koruma talep edilen tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten itibaren üç yıldır.

(3) Tasarım tescili, tasarım sahibinin talep etmesi ve yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulması şartıyla yenilenir.

(4) Yenileme talebinin tasarım sahibi tarafından koruma süresinin sona erdiği tarihten önceki altı ay içinde yapılması ve aynı süre içinde yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulması gerekir. Bu süre içinde talebin yapılmaması veya yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulmaması hâlinde, yenileme talebi, koruma süresinin sona erdiği tarihten itibaren altı aylık süre içinde ek ücretin ödenmesi şartıyla da yapılabilir.

(5) Yenileme, önceki koruma süresinin sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren hüküm ifade eder. Yenileme, sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(6) Yenilenmeyen tasarımlara ilişkin tasarım hakkı, koruma süresinin bittiği tarihte sona erer.

ÜÇÜNCÜ KISIM**Hak Sahipliği ve Gasp****Hak sahipliği**

MADDE 70- (1) Tasarım hakkı, tasarımcıya veya onun haleflerine ait olup devri mümkündür.

(2) Tasarım başvurusu veya tasarım birden çok kişiye aitse hak üzerindeki ortaklık taraflar arasındaki anlaşmaya göre, böyle bir anlaşma yoksa 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki paylı mülkiyete ilişkin hükümlere göre belirlenir. Her hak sahibi diğerlerinden bağımsız olarak aşağıdaki işlemleri kendi adına yapabilir:

a) Kendisine düşen pay üzerinde serbestçe tasarrufta bulunur.

b) Diğer hak sahiplerine bildirimde bulunarak tasarımı kullanabilir.

c) Tasarımdan doğan hakların herhangi bir şekilde tecavüze uğraması hâlinde üçüncü kişilere karşı hukuk davası açabilir. Bu durumda davaya katılabilmeleri için dava açan tarafından bir ay içinde diğer hak sahiplerine bildirim yapılır.

(3) Tasarımın kullanılması amacıyla üçüncü kişilere lisans verilmesi için hak sahiplerinin oybirliği şarttır. Ancak lisans verme konusunda oybirliği sağlanamaması hâlinde mahkeme, lisans verme yetkisini hakkaniyet gereğince hak sahiplerinden birine veya birkaçına verebilir.

(4) Üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa dahi tasarım başvurusu veya tasarımın devri ya da üzerlerinde hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

Tasarımın gaspı

MADDE 71- (1) Tasarım başvurusu gerçek hak sahibi olmayan bir kişi tarafından yapılmış veya tasarım bu kişi adına tescil edilmişse veya tescilsiz tasarım gerçek hak sahibi olmayan bir kişi tarafından kamuya sunulmuşsa, gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişi, tasarım hakkından doğan diğer hak ve talepleri saklı kalmak kaydıyla, tasarım sahipliğinin kendisine devredilmesini veya tasarım sahibi olarak tanınmayı mahkemeden talep edebilir.

(2) Tasarım üzerinde kısmi bir hakkın iddia edilmesi hâlinde, birinci fıkra uyarınca ve paylı mülkiyet esaslarına göre hak sahipliği tanınması talep edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen talepler, tescilli tasarımın yayımlandığı tarihten veya tescilsiz tasarımın kamuya sunulduğu tarihten itibaren üç yıl içinde ileri sürülmemesi hâlinde düşer. Ancak gerçek hak sahibi olmayan kişinin kötünietli olması hâlinde hak düşürücü süre uygulanmaz.

(4) Bu madde hükmüne göre açılan dava ve davada ileri sürülen talepler, dava sonunda verilen kesin hüküm veya davayı herhangi bir şekilde sona erdiren bütün diğer hâller talep üzerine sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır ve sicile kaydedildiği tarih itibarıyla iyiniyetli üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurur.

(5) Dava devam ederken başvurunun tescil edilmesi durumunda başvurunun gaspı davası, tasarımın gaspı davasına dönüşür.

Gaspsın sona erdirilmesinin sonuçları

MADDE 72- (1) Tasarım sahipliğinin 71 inci madde hükmüne göre değişmesi halinde, bu değişikliğin sicile kaydedilmesiyle üçüncü kişilerin o tasarımla ilgili tüm hakları sona erer.

(2) Gerçek hak sahibi olmadığı sonradan anlaşılan kişi veya bu kişiyle lisans sözleşmesi yapan kişi, gerçek hak sahibinin sicile kaydedildiği tarihten önce tasarımı kullanmaya başlamışsa ya da kullanım için ciddi hazırlıklar yapmışsa, gerçek hak sahibinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini iki ay içinde talep edebilir. Bu süre, gerçek tasarım sahibinin sicile kaydedildiğinin Kurum tarafından ilgililere bildirildiği tarihten itibaren başlar.

(3) Gerçek hak sahibi olmadığı sonradan anlaşılan kişi veya bu kişiden lisans alan, kullanıma başladığı ya da kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötünietli ise ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM**Çalışanların Tasarımları****Hizmet ilişkisi ile diğer iş görme ilişkilerindeki hak sahipliği**

MADDE 73- (1) Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça çalışanların bir işletmede yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği ya da büyük ölçüde işletmenin deneyim ve çalışmalarına dayanarak iş ilişkisi sırasında yaptığı tasarımların hak sahibi, işverenleridir.

(2) Çalışanların bulunduğu işyerindeki genel faaliyet konusu bilgi ve araçlardan faydalanmak suretiyle birinci fıkra kapsamı dışında yaptığı tasarımların hak sahibi, talep edilmesi hâlinde işverenleridir.

(3) Çalışanların tasarımlarına ilişkin hükümler öğrenciler ve ücretsiz olarak belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerlerin tasarımları ile 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde belirtilen öğretim elemanlarının bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirdiği tasarımlar hakkında da uygulanır.

(4) Hizmet ilişkisi dışında kalan iş görme sözleşmeleri çerçevesinde yapılan tasarımlarda hak sahibi, taraflar arasında akdedilen sözleşme hükümleri çerçevesinde belirlenir.

Çalışanlar tarafından yapılan tasarımlara ilişkin hak talebinde bedel

MADDE 74- (1) Çalışanın, 73 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında yapmış olduğu tasarımın önemi dikkate alınarak tespit edilecek bir bedel isteme hakkı vardır. Taraflar bu bedel konusunda anlaşamadıkları takdirde söz konusu bedel mahkeme tarafından tespit edilir.

(2) 73 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında öğretim elemanlarına gerçekleştirilen tasarımlardan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ve tasarımcı arasındaki paylaşımı tasarımcıya gelirin en az yarısı verilecek şekilde ilgili yükseköğretim kurumunun yönetim kurulunca belirlenir.

BEŞİNCİ KISIM

Lisans

Lisans

MADDE 75- (1) Tasarım hakkı, lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde, lisans veren tasarımcı kendi kullanabileceği gibi üçüncü kişilere de başka lisanslar verebilir. İnhisari lisans sözleşmelerinde, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça kendisi de tasarımı kullanamaz.

(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisansın doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans hakkını alan kişi, lisans süresince tasarımın kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufla bulunabilir. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde tasarım sahibi, tasarımdan doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

Hakkın devrinden veya lisans vermektense doğan sorumluluk

MADDE 76- (1) Başvuru veya tescilden doğan tasarım hakkını devreden ya da lisans veren kişinin bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılması hâlinde söz konusu kişi, bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

(2) Tasarım başvurusunun geri çekilmesi, reddedilmesi, tasarım tescilinin iptaline veya hükümsüzlüğüne karar verilmiş olması hâllerinde tarafların, hakkı devreden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşmeyle öngörmemiş olmaları hâlinde 79 uncu madde hükümleri uygulanır. Bu madde hükmünden doğan tazminatı talep etme süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinde başlar.

ALTINCI KISIM
Hakkın Sona Ermesi
BİRİNCİ BÖLÜM
Hükümsüzlük

Hükümsüzlük hâlleri

MADDE 77- (1) Aşağıdaki hâllerde tasarımın hükümsüz sayılmasına mahkeme tarafından karar verilir:

a) 55 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan tanımlara uygun olmadığı, 56 ncı ve 57 nci maddelerde belirtilen şartları taşımadığı, 58 inci maddenin dördüncü fıkrası ve 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (c) bendi kapsamında olduğu, başvurunun kötüniyetle yapıldığı ve bir fikri mülkiyet hakkının yetkisiz kullanımını içerdiği ispat edilmişse.

b) Hak sahipliğinin başka kişiye veya kişilere ait olduğu ispat edilmişse.

c) Sonradan kamuya açıklanan aynı veya benzer nitelikteki bir tasarımın başvuru tarihi, tescilli bir tasarımın başvuru tarihinden önce ise.

(2) 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (b) ve (ç) bentleri ile fikri mülkiyet haklarının yetkisiz kullanımı gerekçesiyle tasarımın bir kısmına ilişkin hükümsüzlük talebinin kabul edilmesi hâlinde, o kısmın tescili hükümsüz kılınır. Kısmi hükümsüzlük sonucunda tescilin devamı için, kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi şarttır.

Hükümsüzlük talebi

MADDE 78- (1) Tasarımın hükümsüzlüğü, ikinci fıkrada sayılan hâller dışında menfaati olanlar tarafından istenebilir.

(2) Tasarımın hükümsüzlüğü, 77 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre sadece önceki hak sahibi; 70 inci ve 73 üncü maddelere göre ise ancak tasarım hakkına sahip kişiler tarafından ileri sürülebilir.

(3) Tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin olarak koruma süresince veya tasarım hakkının sona ermesini izleyen beş yıl içinde dava açılabilir.

(4) Hükümsüzlük davası, dava tarihinde sicilde tasarım sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Tasarım üzerinde sicilde hak sahibi olarak görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca bu kişilere bildirim yapılır.

(5) Tescilsiz tasarımlarda hükümsüzlük davası, hak sahibi olduğunu iddia eden kişiye karşı açılır.

Hükümsüzlüğün etkisi

MADDE 79- (1) Tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin karar geçmişe etkili olup, tasarıma bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Tasarım sahibinin ağır ihmali veya kötüniyetli hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geçmişe dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Hükümsüzlüğe karar verilmeden önce tasarımın sağladığı haklara tecavüz nedeniyle verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

- b) Hükümsüzlüğe karar verilmeden önce yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler.
- (3) İkinci fıkranın (b) bendinde belirtilen sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin hakkaniyet gereğince kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.
- (4) Tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme bu kararı Kuruma resen gönderir. Hükümsüz kılınan tasarım, Kurum tarafından sicilden terkin edilir ve Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Sona Erme Hâlleri ve Sonuçları

Sona erme ve sonuçları

MADDE 80- (1) Tasarım hakkı;

- a) Koruma süresinin dolması veya tescilin yenilenmemesi,
- b) Hak sahibinin hakkından vazgeçmesi, sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.
- (2) Başvuru veya tescil sahibi, tasarım hakkından tamamen veya kısmen vazgeçebilir.
- (3) Vazgeçmenin yazılı olarak Kuruma bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur ve Bültende yayımlanır.
- (4) Sicile kayıtlı hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça, tasarım sahibi bu hakkından vazgeçemez.
- (5) Tasarım üzerinde, üçüncü bir kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, tasarımdan doğan haklardan vazgeçilemez.

YEDİNCİ KISIM

Tasarım Hakkına Tecavüz

Tasarım hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 81- (1) Aşağıda belirtilen fiiller tasarım hakkına tecavüz sayılır:

- a) Tasarım sahibinin izni olmaksızın bu Kanun hükümlerine göre koruma kapsamındaki bir tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün aynısını veya genel izlenim itibarıyla ayırt edilemeyecek kadar benzerini üretmek, piyasaya sunmak, satmak, sözleşme yapmak için öneride bulunmak, ticari amaçla kullanmak veya bu amaçlarla bulundurmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak.
- b) Tasarım sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.
- c) Tasarım hakkını gasp etmek.
- (2) Başvuru, 65 inci maddeye göre tescil edilerek yayımlandığı takdirde, tescil sahibi, tasarım hakkına yönelik olarak bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahiptir. Tecavüz eden, başvurudan ve kapsamından haberdar edilmişse başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötünietli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

(3) Koruma kapsamındaki tasarımın tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olması, bu maddede sayılan fiilleri tasarım hakkına tecavüz olmaktan çıkarmaz.

(4) Tescilsiz tasarımlar için, tasarım 57 nci maddeye göre kamuya sunulduğu takdirde, hak sahibi, tasarım hakkına yönelik ihlallerden dolayı dava açmaya yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ KİTAP
Patent ve Faydalı Model
BİRİNCİ KISIM
Patent Hakkı
BİRİNCİ BÖLÜM
Patentlenebilirlik Şartları

Patentlenebilir buluşlar ve patentlenebilirliğin istisnaları

MADDE 82- (1) Teknolojinin her alanındaki buluşlara yeni olması, buluş basamağı içermesi ve sanayiye uygulanabilir olması şartıyla patent verilir.

(2) Aşağıda belirtilenler buluş niteliğinde sayılmaz. Patent başvurusu veya patentin aşağıda belirtilen konu veya faaliyetlerle ilgili olması hâlinde, sadece bu konu veya faaliyetlerin kendisi patentlenebilirliğin dışında kalır:

- a) Keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler.
- b) Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler.
- c) Bilgisayar programları.
- ç) Estetik niteliği bulunan mahsuller, edebiyat ve sanat eserleri ile bilim eserleri.
- d) Bilginin sunumu.

(3) Aşağıda belirtilen buluşlara patent verilmez:

a) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar.

b) Mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler hariç olmak üzere, bitki çeşitleri veya hayvan ırkları ile bitki veya hayvan üretimine yönelik esas olarak biyolojik işlemler.

c) İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak teşhis yöntemleri ile cerrahi yöntemler dâhil tüm tedavi yöntemleri.

ç) Oluşumunun ve gelişiminin çeşitli aşamalarında insan bedeni ve bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi de dâhil olmak üzere insan bedeninin öğelerinden birinin sadece keşfi.

d) İnsan klonlama işlemleri, insan eşey hattının genetik kimliğini değiştirme işlemleri, insan embriyosunun sınav ya da ticari amaçlarla kullanılması, insan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın hayvanlara acı çektirebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucu elde edilen hayvanlar.

(4) Üçüncü fıkranın (a) bendi kapsamında buluşun ticari kullanımının sadece mevzuatla yasaklanmış olması, bu kullanımın kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğu anlamına gelmez.

(5) Üçüncü fıkranın (b) bendinde belirtilen mikrobiyolojik işlem, mikrobiyolojik materyal içeren, mikrobiyolojik bir materyalle gerçekleştirilen veya sonucunda mikrobiyolojik materyal oluşan herhangi bir işlemi; esas olarak biyolojik işlem, melezleme ya da seleksiyon gibi tamamen doğal bir olaydan oluşan bitki veya hayvan üretim usulünü ifade eder.

(6) Üçüncü fıkranın (c) bendinde yer alan hüküm, aynı bentte sayılan yöntemlerin herhangi birinde kullanılan ürünler, özellikle madde ve terkipler hakkında uygulanmaz.

Yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilir olma

MADDE 83- (1) Tekniğin bilinen durumuna dâhil olmayan buluşun yeni olduğu kabul edilir.

(2) Tekniğin bilinen durumu, başvuru tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde, yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya konulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her şeyi kapsar.

(3) Başvuru tarihinde veya bu tarihten sonra yayımlanmış olan ve başvuru tarihinden önceki tarihten önceki ulusal patent ve faydalı model başvurularının ilk içerikleri tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınır. Bu hüküm,

a) 5/1/1996 tarihli ve 96/7772 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Patent İşbirliği Antlaşması uyarınca yapılan uluslararası patent başvurularından, Patent İşbirliği Antlaşmasının 22 nci ve 39 uncu maddelerine göre yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak ulusal aşamaya giriş yapan patent ve faydalı model başvurularını,

b) 7/6/2000 tarihli ve 2000/842 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin 153 üncü maddesinin beşinci fıkrasındaki gereklilikleri sağlayan, uluslararası başvuruya dayanan Avrupa patent başvurularını ve Avrupa Patent Sözleşmesinin 79 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre Türkiye'nin belirlendiği ve ilgili belirleme ücretinin ödendiği Avrupa patent başvurularını, da kapsar.

(4) Tekniğin bilinen durumu dikkate alındığında, ilgili olduğu teknik alandaki uzmana göre aşikâr olmayan buluşun, buluş basamağı içerdiği kabul edilir.

(5) Üçüncü fıkra uyarınca tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınan başvuruların ve belgelerin içerikleri, buluş basamağının değerlendirilmesinde dikkate alınmaz.

(6) Buluş, tarım dâhil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikteyse, sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilir.

Buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkilemeyen açıklamalar

MADDE 84- (1) Buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte olmakla birlikte, başvuru tarihinden önceki on iki ay içinde veya rüçhan hakkı talep edilmişse rüçhan hakkı tarihinden önceki on iki ay içinde ve aşağıda sayılan durumlarda açıklama yapılmış olması buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkilemez:

a) Açıklamanın buluşu yapan tarafından yapılmış olması.

b) Açıklamanın patent başvurusu yapılan bir merci tarafından yapılmış olması ve bu merci tarafından açıklanan bilginin;

1) Buluşu yapanın başka bir başvurusunda yer alması ve söz konusu başvurunun ilgili merci tarafından açıklanmaması gerektiği hâlde açıklanması.

2) Buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi edinmiş olan üçüncü bir kişi tarafından, buluşu yapanın bilgisi veya izni olmadan yapılan başvuruda yer alması.

c) Açıklamanın buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi elde eden üçüncü kişi tarafından yapılmış olması.

(2) Birinci fıkraya göre, başvurunun yapıldığı tarihte patent veya faydalı model isteme hakkına sahip olan her kişi buluşu yapan sayılır.

(3) Birinci fıkranın uygulanmasından doğan sonuçlar, süreyle sınırlı değildir ve her zaman ileri sürülebilir.

(4) Birinci fıkranın uygulanması gerektiğini ileri süren taraf, şartların gerçekleştiğini veya gerçekleşmesinin beklendiğini ispatla yükümlüdür.

İKİNCİ BÖLÜM

Patent Hakkının Kapsamı

Patent hakkının kapsamı ve sınırları

MADDE 85- (1) Patent sahibi, buluşun yeri, teknoloji alanı ve ürünlerin ithal veya yerli üretim olup olmadığı konusunda herhangi bir ayırım yapmaksızın patent hakkından yararlanır.

(2) Patent sahibinin, izinsiz olarak yapılması hâlinde aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep etme hakkı vardır:

a) Patent konusu ürünün üretilmesi, satılması, kullanılması veya ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması.

b) Patent konusu olan bir usulün kullanılması.

c) Kullanılmasının yasak olduğu bilinen veya bilinmesi gereken usul patentinin kullanılmasının başkalarına teklif edilmesi.

ç) Patent konusu usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satılması, kullanılması, ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması.

(3) Aşağıda sayılan fiiller patentin sağladığı hakkın kapsamı dışındadır:

a) Sınai veya ticari bir amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiiller.

b) Patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

c) İlaçların ruhsatlandırılması ve bunun için gerekli test ve deneyler de dâhil olmak üzere, patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

ç) Sadece bir reçetenin oluşturulması için eczanelerde yapılan ilaçların seri üretim olmadan hazırlanarak kullanılması ve bu şekilde hazırlanan ilaçlara ilişkin fiiller.

d) Patent konusu buluşun Paris Sözleşmesine taraf devletlerin gemi, uzay aracı, uçak veya kara nakil araçlarının yapımında veya çalıştırılmasında veya bu araçların ihtiyaçlarının karşılanmasında, söz konusu araçların geçici veya tesadüfi olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunması şartıyla kullanılması.

e) 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasının 27 nci maddesinde öngörülen ve bu madde hükümlerinin uygulandığı bir devletin hava aracı ile ilgili fiiller.

(4) 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanunda tanımlanan küçük çiftçinin kendi işlediği arazisinde, patent sahibi tarafından ya da onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli bir ürün ile yaptığı üretim sonucunda ortaya çıkan üründen elde edeceği çoğaltım materyalini, yine kendi işlediği arazisinde yapacağı yeni üretimler için kullanabilme hakkı vardır. Bu kullanım hakkı, 5042 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

(5) Çiftçinin, patent sahibi tarafından veya onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli damızlık veya diğer hayvan üreme materyalini, tarım amaçlı kullanma hakkı vardır. Bu hak, çiftçinin kendi tarım etkinliğini sürdürme amacıyla hayvan ya da diğer hayvan üreme materyalinin kullanılmasını kapsar. Bu hakkın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Patent konusu kanunlara, genel ahlaka, kamu düzenine veya genel sağlığa zarar verecek şekilde kullanılamaz. Bu kullanım, mevcut veya gelecekte kabul edilecek belirli veya belirsiz süreli kanuni yasaklamalara ve sınırlamalara da bağlıdır.

Buluşun dolaylı kullanımının önlenmesi

MADDE 86- (1) Patent sahibinin, patent konusu buluşun uygulanmasını mümkün kılan ve buluşun esasını teşkil eden bir kısmı ile ilgili unsurların veya araçların üçüncü kişiler tarafından, patent konusu buluşu kullanmaya yetkili olmayan kişilere verilmesini önleme hakkı vardır. Bu hükmün uygulanabilmesi için söz konusu üçüncü kişilerin, bu unsurların veya araçların buluşu uygulamaya yeterli olduğunu bilmeleri ve bu amaçla kullanılacağını bilmeleri veya bu durumun yeterince açık olması gerekir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen unsurlar veya araçlar piyasada her zaman bulunabilen ürünlerse üçüncü kişiler söz konusu yetkili olmayan kişileri belirtilen fiilleri yapmaya teşvik etmediği takdirde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) 85 inci maddenin üçüncü fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen fiilleri yapanlar, birinci fıkra hükmüne göre patenti kullanmaya yetkili olmayan kişilerden sayılmaz.

Önceki kullanımdan doğan hak

MADDE 87- (1) Başvuru tarihinde veya bu tarihten önce buluşu iyiniyetli olarak ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişilere karşı, patent konusu buluşu aynı şekilde kullanmaya devam etmelerini veya alınmış tedbirlere uygun olarak kullanmaya başlamalarını, patent başvurusu veya patent sahibinin önleme hakkı yoktur. Ancak söz konusu kişilerin patent konusu buluşu kullanmaya devam etmeleri veya alınmış tedbirlere uygun kullanımları, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde olabilir. Önceki kullanımdan doğan hak, lisans verilmesi suretiyle genişletilemez ve bu hak, ancak işletme ile birlikte devredilebilir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen kişilerce satışa sunulmuş olan ürünlerle ilgili fiiller, patent sağladığı hakkın kapsamı dışındadır.

Kanuni tekel

MADDE 88- (1) Sermayesinin tamamı Devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri, kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler konusunda tekel hakkına sahip olan kamu iktisadi teşebbüslerinin faaliyet alanına giren konularla ilgili bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi patent sahibinin iznine bağlıdır. Tekel sahibi iştiğal ettiği sanayi alanında büyük ölçüde ekonomik yarar ve önemli bir teknik ilerleme sağlayabilecek buluşları, kullanım hakkını elde ederek uygulamakla yükümlüdür.

(2) Tekel sahibi patent konusu buluşun kullanımını elde etmek için, patent sahibinden izin vermesini talep etme hakkına sahiptir. Tekel sahibi böyle bir talepte bulunduğu anda patent sahibi ondan patenti devralmasını isteyebilir. Patent konusu buluşun kullanılması karşılığında veya patentin tekel sahibince devralınması hâlinde ödenecek bedel taraflarca belirlenir. Tarafların anlaşamamaları hâlinde, söz konusu bedel mahkemece tespit edilir.

(3) İkinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla tekel, patentin verilmesinden sonra oluşmuşsa patent sahibi tekel sahibinden buluşun kullanılmakta olduğu işletme veya tesisatı da devralmasını talep etme hakkına sahiptir. Tarafların anlaşamamaları hâlinde, söz konusu bedel mahkemece tespit edilir.

(4) Mevcut bir kanuni tekel yüzünden patent konusu buluş kullanılmıyorsa, söz konusu patent için yıllık ücret ödenmez.

Korumanın kapsamı

MADDE 89- (1) Patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın kapsamı istemlerle belirlenir. Bununla birlikte istemlerin yorumlanmasında tarifname ve resimler kullanılır.

(2) İstemler, kullanılan kelimelerin verdiği anlamla sınırlı olarak yorumlanamaz. Ancak istemler, koruma kapsamının tespitinde, buluşu yapan tarafından düşünülen fakat istemlerde talep edilmeyen, buna karşılık ilgili teknik alanda uzman bir kişi tarafından tarifname ve resimlerin yorumlanması ile ortaya çıkacak özellikleri kapsayacak şekilde genişletilemez.

(3) İstemler, başvuru veya patent sahibine hakkı olan korumayı sağlayacak ve üçüncü kişilere de korumanın kapsamı açısından makul bir düzeyde kesinlik ifade edecek şekilde yorumlanır.

(4) Patent başvurusunun sağladığı korumanın kapsamı, patentin verilmesine kadar geçen süre için başvurunun yayımlanmış olan istemleri ile belirlenir. Ancak patentin verildiği hâli veya itiraz veya hükümsüzlük işlemleri sonucunda değiştirilmiş hâli, koruma alanının genişletilmemiş olması şartıyla başvurunun sağladığı korumayı geçmişe dönük olarak belirler.

(5) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı koruma kapsamının belirlenmesinde, tecavüzün varlığının ileri sürüldüğü tarihte istemlerde belirtilmiş unsurlara eşdeğer nitelikte olan unsurlar da dikkate alınır. Bir unsur, esas itibarıyla istemlerde talep edilen unsur ile aynı işlevi görüyor, bu işlevi aynı şekilde gerçekleştiriyor ve aynı sonucu ortaya çıkarıyorsa, genel olarak istemlerde talep edilen unsurun eşdeğeri olarak kabul edilir.

(6) İstemlerin kapsamını belirlemek için patentin verilmesi ile ilgili işlemler sırasında veya patentin geçerliliği süresince, koruma kapsamının belirlenmesinde patent başvurusu veya patent sahibinin beyanları dikkate alınır.

(7) Patent, buluşla ilgili örnekler içeriyorsa istemler bu örneklerle sınırlı olarak yorumlanamaz. Özellikle ürün veya usulün sahip olduğu ilave özelliklerin patentte açıklanan örneklerde bulunmaması, bu örneklerde bulunan özellikleri kapsamaması veya bu örneklerde belirtilen her amaç veya özelliği gerçekleştirememesi hâllerinde, ürün veya usul istemlerle sağlanan koruma kapsamının dışında tutulmaz.

İKİNCİ KISIM
Başvuru, Patentin Verilmesi ve İtiraz
BİRİNCİ BÖLÜM
Başvuru ve Rüçhan Hakkı

Patent başvurusu için gerekli belgeler ve başvuru tarihinin kesinleşmesi

MADDE 90- (1) Patent başvurusu;

- a) Başvuru formunu,
  - b) Buluş konusunu açıklayan tarifnameyi,
  - c) İstemleri,
  - ç) Tarifnamede veya istemlerde atıf yapılan resimleri,
  - d) Özeti,
  - e) Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi,
- kapsar.

(2) Tarifname, istemler, özet ve varsa resimler başvuru sırasında Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf veya karşılıklılık ilkesini uygulayan devletlerin resmî dillerinden birinde verilebilir.

(3) Aşağıdaki unsurların tamamının Kuruma verildiği tarih itibarıyla patent başvuru tarihi kesinleşir ve başvuru işleme alınır:

- a) Patent verilmesi talebi.
- b) Başvuru sahibinin kimlik ve iletişim bilgileri.
- c) Türkçe veya ikinci fıkrada belirtilen yabancı dillerden biri ile yazılmış tarifname veya önceki bir başvuruya yapılan atıf.

(4) Buluş, genetik kaynağa veya genetik kaynakla bağlantılı geleneksel bilgiye dayanıyorsa bu kaynağın nereden alındığına ilişkin açıklamaya, patent başvurusunda yer verilir.

(5) Buluşu yapan, başvuruda belirtilir. Ancak buluşu yapan, isminin gizli tutulmasını isteyebilir. Başvuru sahibinin buluşu yapan olmaması veya buluşu yapanlardan sadece biri veya birkaçı olması hâlinde bu kişiler, patent başvuru hakkını ne şekilde elde ettiklerini başvuruda açıklamak zorundadır.

(6) Buluşu yapanın başvuru veya patent sahibinden buluşu yapan olarak tanınmasını ve adının belirtilmesini isteme hakkı vardır.

(7) Başvuruya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Buluş bütünlüğü ve bölünmüş başvuru

MADDE 91- (1) Patent veya faydalı model başvurusu, tek bir buluşu veya tek bir genel buluş fikrini oluşturacak şekilde bir araya gelmiş buluşlar grubunu içerir. Bu hükme uygun olmayan başvurular, başvuru sahibinin talebi veya Kurumun bildirimine üzerine bölünmüş başvurulara ayrılır.

(2) Buluş bütünlüğüne bakılmaksızın başvuru sahibinin talebi üzerine her başvuru için bölünmüş başvuru yapılabilir.

(3) Bölünmüş başvuru, işlemleri devam eden başvuru ile ilgili olarak bu başvuru konusunun kapsamını aşmayacak şekilde yapılır. Bölünmüş başvuruyla birlikte geçmiş yıllara ait yıllık ücretler de ödenir.

(4) Bölünmüş her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvurunun tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse bu hak bölünmüş her başvuruya da tanınır.

(5) Bölünmüş başvurulara ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Bu maddeye uygun olarak yapılmayan bölünmüş başvurular işleme alınmaz.

Buluşun açıklanması, tarifname, istemler ve özet

MADDE 92- (1) Buluş, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak şekilde yeterince açık ve tam olarak patent başvurusunda, tarifname, istemler ve tarifnamede veya istemlerde atıf yapılan resimlerle açıklanır.

(2) Buluş, toplum tarafından erişilemeyen ve patent başvurusunda ilgili teknik alandaki uzman tarafından buluşun uygulanmasına yeterli olacak şekilde tanımlanamayan bir biyolojik materyalle ilgiliyse veya bu materyalin kullanımını içeriyorsa bu materyalin tevdi edilmesi hâlinde, buluşun birinci fıkraya uygun olarak açıklandığı kabul edilir.

(3) İkinci fıkraya göre tevdi edilen biyolojik materyal, tevdi kuruluşunda erişilebilir olmaktan çıkarsa; bu materyalin 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Patent İşlemleri Amacıyla Mikroorganizmaların Tevdi Edilmesinin Uluslararası Kabulü Konusunda Budapeşte Anlaşmasına uygun şekilde yeniden tevdi edilmesi ve materyalin alındığına ilişkin tevdi kuruluşu tarafından verilen belgenin suretinin tevdi tarihinden itibaren dört ay içinde patent başvurusunun veya belgesinin numarası belirtilerek Kuruma gönderilmesi hâlinde, bu erişimin kesintiye uğramadığı kabul edilir.

(4) İstemlerin dayanağı tarifname olup, istemler korunması talep edilen konuyu tanımlamalı, açık ve öz olmalı ve tarifnamede tanımlanan buluşun kapsamını aşmamalıdır.

(5) Özet, sadece teknik bilgi verme amacını taşır. Başka amaçlar için özellikle koruma kapsamının belirlenmesinde veya 83 üncü maddenin üçüncü fıkrasının uygulanmasında kullanılmaz.

(6) Biyolojik materyalin tevdi edilmesine ilişkin şartlar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 93- (1) Türkiye de dâhil olmak üzere Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devlette patent veya faydalı model için usulüne uygun bir başvuruda bulunmuş herhangi bir kişi veya halefi, aynı buluş için Türkiye’de başvuru yapmak amacıyla, ilk başvurunun yapıldığı tarihten itibaren on iki aylık süre içinde, rüçhan hakkından yararlanır.

(2) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devletin ulusal mevzuatına göre veya yine bu devletlerin oluşturduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalara ya da bu Kanuna göre, usulüne uygun yapılmış ulusal başvuruya eşdeğer her başvurunun rüçhan hakkı doğuracağı kabul edilir.

(3) Usulüne uygun yapılmış ulusal başvuru, başvurunun yapıldığı tarihi, başvurunun sonucu ne olursa olsun, başvuru tarihi olarak almaya yeterli bir başvurudur.

(4) Aynı devlete yapılmış olan ve önceki ilk başvuru ile aynı konudaki sonraki bir başvuru sonraki başvurunun yapıldığı tarihte, önceki başvurunun kamunun incelemesine açılmadan ve geride herhangi bir hak bırakmadan geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi ve bir rüçhan hakkı talebine temel oluşturulmaması şartıyla rüçhanın belirlenmesinde ilk başvuru olarak kabul edilir. Bu durumda önceki başvuru rüçhan hakkı talebi için dayanak oluşturamaz.

(5) İlk başvuru, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan bir devletin sınai mülkiyet makamına yapılmışsa bu makamın, Paris Sözleşmesinde belirtilenlerle eşdeğer etkiler ve şartlar altında, Türkiye'ye yapılan bir ilk başvurunun rüçhan hakkı doğurduğunu kabul etmesi durumunda, karşılıklılık ilkesi uyarınca bu başvuru hakkında birinci ila dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(6) Türkiye'de açılan ulusal veya uluslararası sergiler ile Paris Sözleşmesine taraf ülkelerde açılan resmî veya resmî olarak tanınan uluslararası sergilerde, patent veya faydalı model konusunu kapsayan ürününü teşhir eden gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren on iki ay içinde Türkiye'de patent veya faydalı model almak için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

(7) Rüçhan tarihi, 83 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 109 uncu maddenin üçüncü fıkrasının uygulanmasında başvuru tarihi etkisine sahip olur.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 94- (1) Rüçhan hakkı talebi, ücreti ödenerek başvuruyla birlikte veya başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yapılır ve bu talebe ilişkin belgeler, başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde Kuruma sunulur. Aksi takdirde rüçhan hakkı talebi yapılmamış sayılır.

(2) Başvuruda, farklı ülkelerden kaynaklanmış olmasına bakılmaksızın birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Uygun durumda, her bir istem için birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Birden çok rüçhan hakkı talep edildiği durumda, rüçhan tarihinden itibaren işleyen süreler, rüçhanın en erken tarihli olanından başlar.

(3) Bir veya birden çok rüçhan hakkı talebinde bulunulmuşsa rüçhan hakkı sadece rüçhan hakkının doğduğu başvuru veya başvuruların içerdiği unsurları kapsar.

(4) Rüçhan hakkı talep edilen buluşun belirli unsurları, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun istemlerinde yer almamış olsa dahi, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun bir bütün olarak bu unsurları açıkça belirtmesi şartıyla rüçhan hakkı bu unsurlar için de kabul edilir.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM Patentin Verilmesi

Başvurunun şekli şartlara uygunluk açısından incelenmesi

MADDE 95- (1) 90 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen unsurlardan herhangi birinin eksik olması hâlinde başvuru işleme alınmaz.

(2) İşleme alınan başvuruda 90 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurlardan en az birinin eksik olması veya 90 ncı maddenin ikinci fıkrası gereğince unsurların yabancı dilde verilmesi hâlinde, bildirim gereksiz başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde eksiklikler giderilir veya Türkçe çeviriler verilir. Aksi takdirde, başvuru geri çekilmiş sayılır.

(3) Kurum, 90 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurları tam olan veya ikinci fıkraya uygun olarak unsurları tamamlanan başvuruyu, 90 ncı maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları ile yönetmelikle belirlenen diğer şekli şartlara uygunluk bakımından inceler.

(4) Başvurunun şekli şartlara uygun olmadığı anlaşılırsa, başvuru sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde eksikliği gidermesi istenir. Eksikliğin bu süre içinde giderilmemesi hâlinde başvuru reddedilir.

(5) Başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından eksikliğinin olmadığı anlaşılırsa veya eksiklikler süresi içinde giderilirse 96 ncı madde hükmü uyarınca araştırma raporu düzenlenir.

Araştırma talebi, araştırma raporunun düzenlenmesi ve yayımlanması

MADDE 96- (1) Başvuru sahibi başvuruyu birlikte veya bildirim gereksiz başvuru tarihinden itibaren on iki ay içinde ücretini ödemek kaydıyla araştırma talebinde bulunur. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(2) Başvuru sahibinin birinci fıkraya hükmüne uygun olarak araştırma talebinde bulunması durumunda, başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından eksikliğinin olmadığı anlaşılırsa veya eksiklikler süresi içinde giderilirse araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Araştırma raporu, başvurunun 97 nci madde uyarınca yayımlanmış olması hâlinde ayrı olarak, yayımlanmamış olması hâlinde ise başvuru ile birlikte Bültende yayımlanır.

(3) Başvuru konusunun 82 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamına girdiği sonucuna varılırsa veya tarifnamenin ya da tüm istemlerin yeterince açık olmaması araştırma raporunun düzenlenmesini engelliyorsa araştırma raporu düzenlenmez. Başvuru sahibinden bu konudaki itirazlarını veya başvurudaki değişikliklerini, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde sunması istenir. Bu süre içinde itirazda bulunulmaması veya itirazın ya da yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru reddedilir. İtirazın ve varsa yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(4) Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada belirtilen on iki aylık araştırma talebi süresini yarısına kadar indirmeye yetkilidir.⁽¹⁾

(5) Araştırma talebinin yapılması ve araştırma raporunun düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 209 uncu maddesiyle bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

Başvurunun yayımlanması ve etkileri

MADDE 97- (1) Başvuru veya varsa rüçhan tarihinden itibaren on sekiz aylık sürenin dolması veya bu süre dolmadan başvuru sahibinin erken yayım talebi üzerine, patent veya faydalı model başvurusu Bültende yayımlanır.

(2) Patent başvurusunun yayımlandığı tarihten itibaren üçüncü kişiler, patent başvurusuna konu olan buluşun patent verilebilirliğine ilişkin görüşlerini sunabilir. Ancak bu kişiler, bu aşamada Kurum nezdindeki işlemlere taraf olamaz.

(3) Birinci fıkrada belirtilen on sekiz aylık süre dolmadan önce patent verilmesi kararı verilmişse patent başvurusu ve patent birlikte yayımlanır.

(4) Bu Kanun hükümlerine göre patente sağlanan koruma, patent başvurusunun Bültende yayımlandığı tarihten itibaren, başvuru sahibine geçici olarak tanınır.

(5) Patent başvurusu sahibinin izni olmadan başvuru konusu buluşu kullanan kişi, patent başvurusu ve kapsamından haberdar edilmişse dördüncü fıkrada belirtilen koruma, başvurunun yayımlandığı tarihten önce de söz konusu olur.

(6) Patent başvurusuna konu olan buluş, mikroorganizmalarla ilgiliyse koruma mikroorganizmanın erişilebilir hâle gelmesinden itibaren başlar.

(7) Patent başvurusunun geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi hâlinde yukarıdaki fıkralarda belirtilen sonuçlar doğmamış sayılır.

(8) Başvurunun yayımlanması ve üçüncü kişi görüşlerinin sunulmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İnceleme talebi, inceleme raporunun düzenlenmesi ve patentin verilmesi

MADDE 98- (1) Başvuru sahibi, araştırma raporunun bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ücretini ödeyerek incelemenin yapılmasını talep eder. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(2) Kurum, başvuru sahibinin inceleme talebi üzerine başvurunun ve buna ilişkin buluşun, bu Kanun hükümlerine uygunluğunu inceler.

(3) Başvurunun veya buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığı tespit edilirse başvuru sahibine, görüşlerini sunması ve başvurunun kapsamını aşmaması şartıyla değişiklikler yapması konusunda bildirim yapılır ve gerekli görüldükçe bu tür bildirimler tekrarlanır. Ancak bu kapsamda yapılacak bildirimlerin sayısı üçten fazla olamaz.

(4) Başvuru sahibine üçüncü fıkrada belirtilen bildirimlere görüş sunması veya değişiklik yapabilmesi için bildirim tarihinden itibaren üç aylık süre tanınır. Bu süre içinde görüş bildirilmediği veya değişiklik yapılmadığı takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(5) Yapılan inceleme sonucunda düzenlenen inceleme raporunda başvuru ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olduğunun belirtilmiş olması hâlinde patentin verilmesine karar verilir, başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve patent Bültende yayımlanır.

(6) İnceleme raporuna göre patentin verilebilmesi için değişiklik yapılmasının gerekli olduğu durumda bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde değişikliklerin yapılması istenir. Yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde patentin verilmesine karar verilir, bu durum başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve patent Bültende yayımlanır. Değişikliklerin yapılmaması veya yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru geri çekilmiş sayılır, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(7) Patentin verilmesine ilişkin yayımdan sonra talep edilmesi ve belge düzenleme ücretinin ödenmesi hâlinde, düzenlenen belge patent sahibine verilir.

(8) İnceleme raporunda, başvurunun ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığı belirtilmişse başvuru Kurum tarafından reddedilir, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(9) Patentın verilmiş olması, onun geçerliliği ve yararlılığı konusunda Kurum tarafından garanti verildiği şeklinde yorumlanamaz, Kurumun sorumluluğunu da doğurmaz.

(10) İnceleme talebi, inceleme raporunun düzenlenmesi ve patentın verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İtiraz ve İtirazın İncelenmesi

İtiraz ve itirazın incelenmesi

MADDE 99- (1) Üçüncü kişiler, patentin verilmesi kararının Bültende yayımlanmasından itibaren altı ay içinde ücretini ödeyerek söz konusu patente;

a) Patent konusunun, 82 nci ve 83 üncü maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşımadığı,

b) Buluşun, 92 nci maddenin birinci ila üçüncü fıkraları uyarınca yeterince açıklanmadığı,

c) Patent konusunun, başvurunun ilk hâlinin kapsamını aştığı veya patentin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk hâlinin kapsamını aştığı,

gerekçelerinden en az birini ileri sürerek itiraz edebilir.

(2) İtiraza ilişkin ücretin birinci fıkrada belirtilen süre içinde ödenmemesi veya itirazın yönetmelikle belirlenen şartlara uygun olarak yapılmaması hâlinde itiraz yapılmamış sayılır.

(3) İtiraz yapılmaması veya itirazın yapılmamış sayılması durumunda, patentin verilmesi hakkındaki karar kesinleşir ve nihai karar Bültende yayımlanır.

(4) Kurum, yapılan itirazı patent sahibine bildirir. Patent sahibi bu bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde görüşlerini sunabilir veya patentte değişiklikler yapabilir. İtiraz, patent sahibinin görüşleri ve patentte değişiklik talepleri de dikkate alınarak, Kurul tarafından incelenir.

(5) Kurul, patentin veya değiştirilmiş hâlinin bu Kanuna uygun olduğu görüşündeyse patentin ya da varsa değiştirilmiş hâlinin devamına, uygun olmadığı görüşündeyse patentin hükümsüzlüğüne karar verir ve bu durumda 139 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bültende yayımlanır.

(6) Kurul, patentin veya değiştirilmiş hâlinin bu Kanuna kısmen uygun olduğu görüşündeyse patentin bu kısım itibarıyla devamına karar vererek patent sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekli değişiklikleri yapmasını ister. Söz konusu değişikliğin yapılmaması veya yapılan değişikliğin kabul edilmemesi hâlinde patentin hükümsüzlüğüne karar verilir ve bu durumda 139 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bültende yayımlanır.

(7) İtiraz sonucunda verilen nihai karar Bültende yayımlanır. Beşinci ve altıncı fıkra uyarınca patentin değiştirilmiş hâliyle devamına karar verilmesi durumunda, patentin değiştirilmiş hâli Bültende yayımlanır.

(8) İtiraz ve itirazın incelenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kurum kararlarına itiraz

MADDE 100- (1) 99 uncu madde hükümleri saklı kalmak üzere, Kurumun almış olduğu kararlara patent başvurusu sahibi, patent sahibi veya ilgili üçüncü kişiler tarafından kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde itiraz edilebilir. Bu madde kapsamında yapılan itirazlar Kurul tarafından incelenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Koruma Süresi ve Yıllık Ücretler

Koruma süresi ve yıllık ücretler

MADDE 101- (1) Başvuru tarihinden başlamak üzere, patentin koruma süresi yirmi yıl, faydalı modelin koruma süresi on yıldır. Bu süreler uzatılamaz.

(2) Patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli olan yıllık ücretler, patentin koruma süresi boyunca, başvuru tarihinden itibaren ikinci yılın sona erdiği tarihte ve devam eden her yıl vadesinde ödenir. Vade tarihi, başvuru tarihine tekabül eden ay ve gündür.

(3) Yıllık ücretler, ikinci fıkrada belirtilen vadede ödenmemesi hâlinde, ek ücretle birlikte vadeyi takip eden altı ay içinde de ödenebilir.

(4) Yıllık ücretlerin üçüncü fıkrada belirtilen sürede de ödenmemesi hâlinde, patent hakkı bu ücretin vade tarihi itibarıyla sona erer, patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim yapılır ve bu durum Bültende yayımlanır. Patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde telafi ücretinin ödenmesi hâlinde patent hakkı, ücretin ödendiği tarih itibarıyla yeniden geçerlilik kazanır ve Bültende yayımlanır. Patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim en geç patent hakkının sona erdiği vade tarihinden başlayan bir yıllık sürenin bitimine kadar yapılır.

(5) Patentın yeniden geçerlilik kazanması, patent hakkının sona ermesi sonucunda hak kazanmış üçüncü kişilerin kazanılmış haklarını etkilemez. Üçüncü kişilerin hakları ve bunların kapsamı, mahkeme tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Patent Sürecine İlişkin İşlemler

Patent başvurusu ve patentin üçüncü kişilerce incelenmesi

MADDE 102- (1) Henüz yayımlanmamış patent başvuruları, başvuru sahibinin yazılı izni olmadan üçüncü kişiler tarafından incelenemez.

(2) Başvuru sahibinin, başvurunun sağladığı haklarını kendilerine karşı ileri sürmek istediğini ispat edebilen üçüncü kişiler, başvuru sahibinin izni olmaksızın, henüz yayımlanmamış patent başvurusunu inceleyebilir.

(3) 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş başvurunun veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan yeni patent başvurusunun yayımlanmış olması hâlinde, önceki patent başvurusu, başvuru sahibinin izni olmaksızın, başvurunun yayımlanmasından önce üçüncü kişiler tarafından incelenebilir.

(4) Patent başvurusu ve patentin üçüncü kişilerce incelenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunda ve patentte yapılacak değişiklikler ve düzeltmeler

MADDE 103- (1) Patent başvurusu, Kurum nezdinde yapılan işlemler süresince başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşmamak şartıyla, başvuru sahibi tarafından değiştirilebilir.

(2) Patente itiraz edilmişse Kurum tarafından itiraza ilişkin nihai karar verinceye kadar patentin sağladığı korumanın kapsamını aşmamak şartıyla patent, patent sahibi tarafından değiştirilebilir.

(3) Patent başvurusu veya patent dokümanlarında yer alan imla hataları ve açık maddi hatalar talep üzerine düzeltilir.

(4) Patent başvurusunda ve patentte yapılacak değişiklikler ve düzeltmelere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ve faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi

MADDE 104- (1) Patent başvurusu sahibi, işlemleri devam eden başvurusunun faydalı model başvurusuna dönüştürülmesini talep edebilir. Böyle bir talep yapılması hâlinde Kurum, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde gerekli belgeleri vermesi ve araştırma ücretini de ödeyerek araştırma talebinde bulunması gerektiğini başvuru sahibine bildirir. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmemesi hâlinde, dönüştürme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, patent başvurusu olarak işlem görmeye devam eder. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmesi hâlinde, başvuru hakkında 143 üncü maddenin altıncı ila onbirinci fıkralarında yer alan hükümler uygulanır.

(2) Faydalı model başvuru sahibi, en geç araştırma raporunun bildirim tarihini takip eden üç aylık sürenin bitimine kadar faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesini talep edebilir. Böyle bir talepte bulunulması hâlinde, Kurum, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde gerekli belgeleri vermesi ve araştırma ücretini de ödeyerek araştırma talebinde bulunması gerektiğini başvuru sahibine bildirir. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmemesi hâlinde, dönüştürme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, faydalı model başvurusu olarak işlem görmeye devam eder. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmesi hâlinde, bu Kanunun patent verilmesi ile ilgili hükümleri uygulanır.

(3) Başvurunun yayımlanmış olması hâlinde, patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesinin kabulü konusundaki Kurum kararı Bültende yayımlanır.

(4) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi hâlinde, dönüşen başvuru için rüçhan hakkı talep edilmişse aynı rüçhan hakkı dönüşmüş başvuru için de tanınır.

(5) Patent başvurusundan faydalı model başvurusuna veya faydalı model başvurusundan patent başvurusuna dönüştürülmüş başvurular için yapılan yeniden dönüştürme talepleri işleme alınmaz.

(6) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ve faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunun geri çekilmesi

MADDE 105- (1) Patent başvurusu, patentin verildiğinin ilan edildiği tarihten önce başvuru sahibi tarafından her zaman geri çekilebilir. Yayımlanmış bir patent başvurusunun geri çekildiği Bültende yayımlanır. Başvurunun geri çekildiği Bültende yayımlandıktan sonra bu talepten vazgeçilemez.

(2) Başvuru, sicilde patent başvurusu üzerinde hak tesis etmiş üçüncü kişilerin rızası olmaksızın geri çekilemez.

(3) Henüz yayımlanmamış bir patent başvurusu geri çekildiği, geri çekilmiş sayıldığı veya reddedildiği takdirde aynı buluş konusu için yeni bir patent başvurusu yapılabilir.

(4) Yayımlanmış başvuru geri çekilirse aynı buluş konusunda yeniden başvuru yapılamaz.

Sicile kayıt ve hükümleri

Madde 106- (1) Patent başvuruları ve patent, sicile kaydedilir. Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla patentin onaylı sureti verilir. Sicile kayıt, yayım ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(2) 111 inci maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, patent başvuruları veya patentlere ilişkin devirler ve lisanslar ile patent başvurularını ya da patentleri etkileyen iradi veya mecburi tasarruflar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı sicile kayıt tarihinden itibaren hüküm doğurur.

(3) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı haklar, usulüne uygun bir şekilde sicile kaydedilmedikçe, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

(4) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı hakları ileri süren kişi, patent başvurusu veya patentin numarasını, haklarını ileri sürdüğü kişilere bildirmek zorundadır.

(5) Bir ürün ile bunun etiketleri ve ambalajları ile her türlü ilan, reklam veya basılı evrakı üzerinde, patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın mevcut olduğu izlenimini veren beyanların bulunması hâlinde, beyanları koyan kişi, patent başvurusu veya patentin numarasını da belirtmek zorundadır.

İşlemlerin devam ettirilmesi ve hakların yeniden tesisi

MADDE 107- (1) Patent başvurusuna ilişkin işlemlere dair sürelere uymaması hâlinde başvuru sahibi, süreye uyulmamanın sonucunun bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, ücretini ödeyerek işlemlere devam edilmesini talep edebilir. Aksi takdirde bu talep reddedilir. Talebin kabul edilmesi hâlinde süreye uyulmamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar doğmamış sayılır.

(2) Patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde şartların gerektirdiği özen gösterilmesine rağmen, uyulması gereken bir süreye uyulamamasının patent başvurusunun reddine, geri çekilmiş sayılmasına, 99 uncu madde uyarınca patentin hükümsüz kılınmasına veya diğer herhangi bir hakkın kaybına yol açması hâlinde, hakların yeniden tesisi talep edilebilir. Bu talep, uyulamamış olan sürenin bitiminden itibaren bir yılı geçmemek üzere, süreye uyulamama nedeninin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içinde ücreti ödenerek yapılır. Aksi takdirde bu talep reddedilir. Talebin kabul edilmesi hâlinde süreye uyulmamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar doğmamış sayılır.

(3) Hakların yeniden tesis edilmesi hâlinde bu durum Bültende yayımlanır. Hakların kaybından başlamak üzere bu hakların yeniden tesisine ilişkin kararın yayımına kadar geçen sürede patent konusu buluşu iyiniyetli olarak Türkiye’de kullanan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler alan kişiler, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde buluşu ücretsiz olarak kullanmaya devam edebilir.

(4) 101 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen telafi ücretinin ödenmesi için verilen süre ile 93 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen süre ve yönetmelikle belirlenen işlemlere ilişkin süreler açısından birinci fıkra uyarınca işlemlere devam ettirilmesi talep edilemez.

(5) Bu madde hükümleri, işlemlere devam ettirilmesi veya hakların yeniden tesisi ile ilgili süreler açısından uygulanmaz.

(6) İşlemlerin devam ettirilmesine ve hakların yeniden tesisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Hatalı işlemler

MADDE 108- (1) 138 inci ve 144 üncü maddelerde belirtilen hükümsüzlük nedenleri hariç olmak üzere, patent veya faydalı model başvurusunun ya da belgesinin bu Kanunda belirtilen şartları karşılamamasına rağmen hatalı olarak başvurunun veya belgenin işlemlerine devam edilmesi ve bu durumun itiraz üzerine ya da resen tespit edilmesi hâlinde, hatalı işlem ile devamındaki işlemler iptal edilerek işlemlere hatanın yapıldığı aşamadan devam edilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hak Sahipliği ve Gasp

Patent isteme hakkı

MADDE 109- (1) Patent isteme hakkı, buluşu yapana veya onun haleflerine ait olup bu hakkın başkalarına devri mümkündür.

(2) Buluş birden çok kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse patent isteme hakkı, taraflar başka türlü kararlaştırmamışsa bunların tamamına aittir.

(3) Aynı buluş, birbirinden bağımsız olarak birden çok kişi tarafından gerçekleştirilmişse patent isteme hakkı, önceki tarihli başvurunun yayımlanmış olması şartıyla daha önce başvuru yapana aittir.

(4) Patent almak için ilk başvuran kişi, aksi ispat edilinceye kadar, patent isteme hakkının sahibidir.

Patent başvurularında hak sahipliğine ilişkin işlemler

MADDE 110- (1) Patent isteme hakkının başvuru sahibine ait olmadığı Kurum nezdinde iddia edilemez. Aksi ispat edilene kadar başvuru sahibinin, patent isteme hakkının sahibi olduğu kabul edilir.

(2) Patent verilmesi işlemleri sırasında, patent isteme hakkının gerçek sahibi olduğunu 109 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca iddia eden kişi, başvuru sahibine karşı dava açabilir ve bu davayı Kuruma bildirir. Davaya ilişkin kararın kesinleşme tarihine kadar patent verilmesi işlemleri mahkeme tarafından durdurulabilir.

(3) Hak sahipliğine ilişkin dava sonucunda verilecek kararın davacı lehine kesinleşmesi hâlinde, dava açan hak sahibi, geçerliliği devam eden başvuru için kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde;

a) Patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini ve yürütülmesini, Kurumdan isteyebilir.

b) Varsa aynı rüçhan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir patent başvurusu yapabilir.

c) Başvurunun reddedilmesini Kurumdan talep edebilir.

(4) Üçüncü fıkranın (b) bendi uyarınca yapılan başvuru, ilk başvurunun tarihi itibarıyla işlem görür ve bu durumda ilk başvuru geçersiz sayılır.

(5) Dava açan hak sahibi, kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir talepte bulunmazsa, dava konusu başvuru geri çekilmiş sayılır.

(6) Buluşu başvuru sahibi ile birlikte gerçekleştirdiğini öne sürerek kısmi bir hakkı bulunduğunu iddia eden kişi de ortak hak sahipliği tanınması talebi ile ikinci fıkra hükmüne göre dava açabilir.

(7) Üçüncü fıkra hükmü, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş başvurular hakkında da uygulanır.

(8) İkinci fıkraya göre patent isteme hakkını belirlemek için açılan dava sonucunda verilecek kararın kesinleşmesine kadar başvuru, davacının rızası olmadan geri çekilemez.

(9) Dava devam ederken başvuruya patent verilirse başvurunun gaspı davası, patentin gaspı davasına dönüşür.

Patentin gaspı ve gaspın sona erdirilmesinin sonuçları

MADDE 111- (1) Patent, gerçek hak sahibinden başkasına verilmişse gerçek hak sahibi olduğunu 109 uncu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre iddia eden kişi, patentin sağladığı diğer hak ve talepleri saklı kalmak şartıyla, patentin kendisine devredilmesini mahkemeden talep edebilir.

(2) Patent üzerinde kısmi bir hakkın iddia edilmesi hâlinde, birinci fıkra uyarınca ve paylı mülkiyet esaslarına göre hak sahipliği tanınması talep edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen haklar patentin verildiğine ilişkin yayım tarihinden itibaren iki yıl içinde, kötüniyet hâlinde ise patentin koruma süresinin bitimine kadar kullanılır.

(4) Bu maddeye göre açılan dava ile bu dava sonucunda verilen ve kesinleşen hüküm sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır ve sicile kaydedildiği tarih itibarıyla iyiniyetli üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurur.

(5) Bu maddeye göre patente ilişkin hak sahipliğinin değişmesi hâlinde, bu değişikliğin sicile kaydedilmesi ile birlikte, üçüncü kişilerin o patentle ilgili lisans ve tanınan diğer hakları sona erer.

(6) Beşinci fıkraya göre gerçek patent sahibinin sicile kayıt tarihinden önce; sonradan gerçek patent sahibi olmadığı anlaşılan kişi veya onunla davadan önce dava konusu patentle ilgili lisans anlaşması yapan, eğer buluşu kullanmaya başlamışsa veya kullanım için ciddi hazırlıklara başlamış bulunuyorsa, gerçek patent sahibi veya sahiplerinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini talep edebilir.

(7) Bu talebin yapılması için öngörülen süre, önceden sicilde patent sahibi olarak görünen kişi için iki ve lisans alan için dört aydır. Bu süreler gerçek patent sahibinin sicile kaydedildiğinin Kurum tarafından ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren başlar.

(8) Altıncı fıkraya göre verilecek lisans, makul süre ve şartlar ile verilir. Bu süre ve şartların belirlenmesinde, zorunlu lisansın verilmesine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

(9) Patent sahibi veya lisans alan patenti kullanıma başladığı veya kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötüniyetliyse altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

Ortaklık ilişkisi ve patentin bölünmezliği

Madde 112- (1) Patent başvurusu veya patent birden çok kişiye aitse hak üzerindeki ortaklık taraflar arasındaki anlaşmaya göre, böyle bir anlaşma yoksa 4721 sayılı Kanundaki paylı mülkiyete ilişkin hükümlere göre belirlenir. Her hak sahibi diğerlerinden bağımsız olarak aşağıdaki işlemleri kendi adına yapabilir:

a) Kendisine düşen pay üzerinde serbestçe tasarrufta bulunur.

b) Diğer hak sahiplerine bildirimde bulunduktan sonra buluşu kullanabilir.

c) Patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli önlemleri alabilir.

ç) Birlikte yapılan patent başvurusu veya alınan patentin sağladığı hakların herhangi bir şekilde tecavüze uğraması hâlinde üçüncü kişilere karşı hukuk davası açabilir. Diğer hak sahiplerinin davaya katılabilmeleri için, durum, davayı açan tarafından davanın açıldığı tarihten itibaren bir ay içinde kendilerine bildirilir.

(2) Buluşun kullanılması amacıyla üçüncü kişilere lisans verilmesi için hak sahiplerinin oybirliği şarttır. Ancak lisans verme konusunda oybirliği sağlanamaması hâlinde mahkeme, mevcut şartları göz önünde tutarak hakkaniyet gereğince bu yetkiyi hak sahiplerinden birine veya birkaçına verebilir.

(3) Üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa dahi patent başvurusu veya patentin devri ya da üzerlerinde hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

BEŞİNCİ KISIM

Çalışanların Buluşları

Hizmet buluşu ve serbest buluş

MADDE 113- (1) Çalışanın, bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği ya da büyük ölçüde işletme veya kamu idaresinin deneyim ve çalışmalarına dayanarak, iş ilişkisi sırasında yaptığı buluş, hizmet buluşudur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmet buluşunun dışında kalan buluş, serbest buluş olarak kabul edilir.

(3) Öğrenciler ve ücretsiz olarak belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerler hakkında çalışanlara ilişkin hükümler uygulanır.

(4) Çalışan buluşu için uygulanan hükümler, diğer kanuni düzenlemeler ve taraflar arasında yapılan sözleşme hükümleri saklı kalmak şartıyla, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların buluşları hakkında da uygulanır.

(5) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara buluşları için ödenecek bedel, buluştan elde edilen gelirin üçte birinden az olamaz. Ancak buluş konusunun kamu kurum veya kuruluşunun kendisi tarafından kullanılması hâlinde ödenecek bedel, bir defaya mahsus olmak üzere, bedelin ödendiği ay için çalışana ödenen net ücretin on katından fazla olamaz.

(6) 3/7/2014 tarihli ve 6550 sayılı Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanun kapsamında yeterlik alan araştırma altyapılarında gerçekleşen buluşlar hakkında 6550 sayılı Kanunda yer alan hükümler uygulanır. 6550 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde bu Kanunun 121 inci maddesi hükmü kıyasen uygulanır.

Hizmet buluşuna dair bildirim yükümlülüğü

MADDE 114- (1) Çalışan, bir hizmet buluşu yaptığında, bu buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin işverene bildirmekle yükümlüdür. Buluş birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse, bu bildirim birlikte yapılabilir. İşveren, bildirim kendisine ulaştığı tarihi, bildirimde bulunan kişi veya kişilere geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

(2) Çalışan, teknik problemi, çözümünü ve hizmet buluşunu nasıl gerçekleştirmiş olduğunu, bildiriminde açıklamak zorundadır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından varsa resmini de işverene verir.

(3) Çalışan, yararlanmış olduğu işletme deneyim ve çalışmalarını, varsa diğer çalışanların katkılarını ve bu katkıların şeklini, yaptığı işle ilgili olarak aldığı talimatları ve söz konusu katkılar yanında kendisinin katkı payını da belirtir.

(4) İşveren, bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde, bildirim hangi hususlarda düzeltilmesi gerektiğini çalışana bildirir. Talepte bulunulmaması hâlinde, ikinci fıkrada belirtilen bildirim geçerli sayılır.

(5) Çalışanın bu Kanunda öngörülen şekilde bildirimde bulunabilmesi için, işveren gereken yardımı göstermek zorundadır.

(6) Çalışan, hizmet buluşunu, serbest buluş niteliği kazanmadığı sürece gizli tutmakla yükümlüdür.

İşverenin buluşa ilişkin hakkı ve hak talebinde bedel

MADDE 115- (1) İşveren, hizmet buluşu ile ilgili olarak tam veya kısmi hak talep edebilir. İşveren bu talebi, çalışanın bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde yazılı olarak çalışana bildirmek zorundadır. Çalışana böyle bir bildirim süresinde yapılmaması veya hak talebinde bulunulmadığına dair bildirim yapılması hâlinde, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır.

(2) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin tam hak talebinde bulunması hâlinde bununla ilgili bildirim çalışana ulaşması ile buluş üzerindeki tüm haklar işverene geçmiş olur.

(3) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi hak talep etmesi hâlinde, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır. Ancak bu durumda işveren, kısmi hakka dayanarak buluşu kullanabilir. Bu kullanma, çalışanın buluşunu değerlendirmesini önemli ölçüde güçleştiriyorsa çalışan, buluşa ilişkin hakkın tamamen devralınmasını veya kısmi hakka dayanan kullanım hakkından vazgeçilmesini işverenden isteyebilir. İşveren, çalışanın bu isteğine ilişkin bildirimine tebellüğ tarihinden itibaren iki ay içinde cevap vermezse, işverenin kısmi hakka dayanarak buluşu kullanma hakkı sona erer.

(4) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin hak talebinde bulunmasından önce çalışanın buluş üzerinde yapmış olduğu tasarruflar, işverenin haklarını ihlal ettiği ölçüde, işverene karşı geçersiz sayılır.

(5) İşveren, tam hak talep etmediği takdirde, kendisine bildiri yapılan buluşa ilişkin bilgileri, çalışanın haklı menfaatlerinin devamı süresince gizli tutmakla yükümlüdür.

(6) İşveren hizmet buluşu üzerinde tam hak talep ederse, çalışan makul bir bedelin kendisine ödenmesini işverenden isteyebilir. İşveren hizmet buluşu üzerinde kısmi hak talep ederse, işverenin buluşu kullanması hâlinde, çalışanın makul bir bedelin kendisine ödenmesini isteme hakkı doğar.

(7) Bedelin hesaplanmasında hizmet buluşunun ekonomik olarak değerlendirilebilirliği, çalışanın işletmedeki görevi ve işletmenin buluşun gerçekleştirilmesindeki payı da dikkate alınır.

(8) İşveren, hizmet buluşuna ilişkin talepte bulunduktan sonra, buluşun korunmaya değer olmadığını ileri sürerek bedelin ödenmesinden kaçınmaz. Ancak buluşun korunabilir olmadığı konusunda açılan dava sonucunda mahkemenin davanın kabulüne karar vermesi hâlinde çalışan, bedel talebinde bulunamaz.

(9) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi veya tam hak talebinde bulunmasını takiben bedel ve ödeme şekli, işveren ile çalışan arasında imzalanan sözleşme veya benzeri bir hukuk ilişkisi hükümlerince belirlenir.

(10) Hizmet buluşu birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse, bedel ve ödeme şekli her biri için, dokuzuncu fıkraya uygun olarak ayrı ayrı belirlenir.

(11) Çalışan buluşları ile ilgili bedel tarifesi ve uyuşmazlık hâlinde izlenecek tahkim usulü yönetmelikle belirlenir.

(12) Çalışan, serbest buluş niteliği kazanmış hizmet buluşu konusunda 119 uncu madde hükümlerine tabi olmaksızın dilediği şekilde tasarrufta bulunabilir.

Hizmet buluşu için patent başvurusu yapılması

MADDE 116- (1) İşveren, kendisine bildiri yapılan hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuşsa patent verilmesi amacıyla ilk başvuruyu Kuruma yapmakla yükümlüdür. Ancak işveren, işletme menfaatleri gerektiriyorsa, patent başvurusu yapmaktan kaçınabilir. İkinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, başvuru yapmaktan kaçınılması durumunda, buluş için işverenin ödemesi gereken bedelin hesaplanmasında, patent alınmamasından kaynaklanan çalışan aleyhine muhtemel ekonomik kayıplar göz önünde tutulur.

(2) İşverenin hizmet buluşu için Kuruma ilk başvuru yükümlülüğü;

- a) Hizmet buluşunun serbest buluş niteliği kazanması,
  - b) Çalışanın, buluşu için başvuru yapılmamasına rıza göstermesi,
  - c) İşletme sırlarının korunmasının başvuru yapmamayı gerektirmesi,
- hâllerinden en az birinin gerçekleşmesiyle ortadan kalkar.

(3) Hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmışsa, çalışan bizzat başvuru yapma hakkına sahiptir.

(4) İşveren, tam hak talebinde bulunmuş olduğu hizmet buluşu için başvuruda bulunmaz ve çalışanın belirleyeceği süre içinde de başvuruyu yapmazsa, buluş serbest buluş niteliği kazanır.

(5) İşveren, hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuşsa, söz konusu buluşun yabancı bir ülkede de korunması için başvuruda bulunabilir.

(6) İşveren, çalışanın talebi üzerine, patent almak istemediği yabancı ülkeler için buluşu serbest bırakmak ve bu ülkelerde çalışana patent almak için talepte bulunma imkânını sağlamakla yükümlüdür. Buluşun serbest bırakılması, rüçhan hakkı süresinin geçirilmemesi açısından, makul bir süre içinde yapılır.

(7) İşveren, çalışanın yabancı ülkelerde patent alabilmesi amacıyla buluşu serbest bırakırken, bu ülkelerde uygun bir ücret karşılığında buluşu kullanabilmek için inhisari olmayan nitelikte bir kullanım hakkını saklı tutma ve saklı tuttuğu bu hakkından doğan menfaatlerine zarar verilmemesini talep etme hakkına sahiptir.

Çalışan buluşlarına ilişkin hükümlerin emredici niteliği ve hakkaniyete uygunluk şartı

MADDE 117- (1) İşverenler tarafından, bu Kitabın çalışan buluşlarına ilişkin hükümlerine aykırı olacak şekilde çalışanların aleyhine düzenleme ve uygulama yapılamaz. Tarafların çalışan buluşlarına ilişkin sözleşme yapma serbestliği, hizmet buluşlarında patent verilmesi için yapılacak başvurudan; serbest buluşlarda ise çalışanın işverene yapacağı bildirim yükümlülüğünden sonra başlar.

(2) Hizmet buluşları ile serbest buluşlar konusunda işveren ile çalışan arasında yapılan sözleşmeler, çalışan buluşlarıyla ilgili emredici hükümlere aykırı olmasa dahi, önemli ölçüde hakkaniyetle bağdaşmıyorsa geçersiz sayılır. Aynı kural belirlenen bedel için de geçerlidir.

(3) Sözleşmenin veya belirlenmiş olan bedelin hakkaniyete aykırı olduğu hakkındaki itirazlar, iş sözleşmesinin bitiminden itibaren en geç altı ay içinde yazılı olarak ileri sürülebilir.

Tarafların patent başvurusu ile ilgili hak ve yükümlülükleri

MADDE 118- (1) Çalışan, patent alınabilmesi için gerekli bilgileri işverene vermek ve gerekli yardımı yapmakla yükümlüdür. İşveren de hizmet buluşuna patent verilmesi için yaptığı başvuru ve eklerinin suretlerini çalışana vermek ve çalışanın talebi üzerine başvuru işlemleri sırasındaki gelişmeleri ona bildirmekle yükümlüdür.

(2) İşveren, çalışanın hizmet buluşu sebebiyle talep ettiği bedeli ödmeden önce, patent başvurusundan veya patent hakkından vazgeçmek isterse durumu çalışana bildirmekle yükümlüdür. Çalışanın talebi üzerine işveren, masrafları çalışana ait olmak üzere patent hakkını veya patent alınması için gerekli olan belgeleri çalışana devretmek zorundadır. Çalışan, bu konuda kendisine yapılan bildirimle, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde cevap vermezse, işveren patent başvurusu veya patentin sağladığı haklardan vazgeçebilir.

(3) İşveren, ikinci fıkrada belirtilen bildirimle birlikte hizmet buluşundan inhisari olmayan yararlanma hakkını, makul bir bedel karşılığında saklı tutabilir.

(4) Çalışan buluşundan doğan hak ve yükümlülükler, iş sözleşmesinin sona ermiş olmasından etkilenmez.

Serbest buluş, bildirim yükümlülüğü ve teklifte bulunma yükümlülüğü

MADDE 119- (1) Çalışan, iş sözleşmesi ilişkisi içindeyken serbest bir buluş yaptığı takdirde, durumu geciktirmeden işverene bildirmekle yükümlüdür. Bildirimde, buluş ve gerekiyorsa buluşun gerçekleştirilme şekli hakkında bilgi vermek suretiyle, buluşun gerçek bir serbest buluş sayılıp sayılmayacağı konusunda işverenin bir kanaate varabilmesi sağlanır.

(2) İşveren, buluşun serbest bir buluş olmadığına ilişkin itirazını, kendisine yapılan bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde yazılı bir bildirimle ileri sürebilir.

(3) Serbest buluşun işverenin faaliyet alanı içinde değerlendirilebilir olmadığı açıksa, çalışanın bildirim yükümlülüğü yoktur.

(4) Serbest buluş, işletmenin faaliyet alanına girmektedir veya işletme söz konusu buluşun ilgili olduğu alanda faaliyette bulunmak için ciddi hazırlıklar içindeyse; çalışan, serbest buluşunu iş ilişkisini sürdürmekte olduğu sırada başka bir şekilde değerlendirmeye başlamadan önce, tam hak tanımaksızın uygun şartlar altında buluşundan yararlanma imkânı vermek için işverene teklifte bulunmakla yükümlüdür. İşveren, teklifin kendisine ulaştığı tarihten itibaren üç ay içinde cevap vermezse, bu konudaki öncelik hakkını kaybeder. İşveren, kendisine yapılan teklifi kabul eder, ancak öngörülmüş şartları uygun bulmazsa, şartlar tarafların talebi üzerine mahkeme tarafından tespit edilir.

Çalışanın önalım hakkı

MADDE 120- (1) İşverenin iflas etmesi ve iflas idaresinin de buluşu işletmeden ayrı olarak devretmek istemesi hâlinde çalışanın, yapmış olduğu ve işverenin de tam hak talebinde bulunduğu buluşa ilişkin olarak önalım hakkı vardır.

(2) Çalışan buluşundan doğan bedel alacağı, imtiyazlı alacaklardandır. İflas idaresi bu nitelikteki birden çok bedel alacağını, alacaklılar arasında alacakları oranında dağıtır. Çalışan, bedel alacağı yerine buluşunun serbest buluşa dönüşmesini talep edebilir.

Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar

MADDE 121- (1) 2547 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde tanımlanan yükseköğretim kurumları ile Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığına bağlı yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlar için, özel kanun hükümleri ve bu madde kapsamındaki düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, çalışanların buluşlarına ilişkin hükümler uygulanır.

(2) Yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda bir buluş gerçekleştiğinde buluşu yapan, buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin yükseköğretim kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Patent başvurusu yapılmışsa yükseköğretim kurumuna başvuru yapıldığına dair bildirim yapılır.

(3) Yükseköğretim kurumu, buluş üzerinde hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

(4) Yükseköğretim kurumunun hak sahipliği talebine karşı buluşu yapan, buluşunun serbest buluş olduğunu ileri sürerek itiraz edebilir. Yapılan itiraz, yükseköğretim kurumu tarafından yazılı gerekçeler de belirtilerek karara bağlanır. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

(5) Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar hakkında 115 inci, 116 ncı, 118 inci maddeler ile 119 uncu maddenin dördüncü fıkrası hükümleri uygulanmaz.

(6) Yükseköğretim kurumu başvurudan veya patent hakkından vazgeçmek isterse veya buluş, patent başvurusu yapıldıktan sonra serbest buluş niteliği kazanırsa, yükseköğretim kurumu öncelikle buluşu yapana başvuru veya patent hakkını devralmasını teklif eder. Buluşu yapanın teklifi kabul etmesi durumunda haklar devredilir. Bu durumda yükseköğretim kurumu, buluşu yapana patent alınması ve korunması için gerekli olan belgeleri verir. Yükseköğretim kurumu, başvuru veya patent hakkını buluşu yapana devretmesi durumunda inhisari nitelikte olmayan kullanım hakkını uygun bir bedel karşılığında saklı tutabilir. Buluşu yapanın teklifi kabul etmemesi durumunda patent başvurusu veya patent üzerindeki tasarruf yetkisi yükseköğretim kurumuna ait olur.

(7) Yükseköğretim kurumu, kusuru nedeniyle başvuru işlemlerinin veya patent hakkının sona ermesine sebep olursa buluşu yapanın uğradığı zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

(8) Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ve buluşu yapan arasındaki paylaşımı, buluşu yapana gelirin en az üçte biri verilecek şekilde belirlenir. Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu hissesi ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine özgelir olarak kaydedilir ve başta bilimsel araştırmalar olmak üzere yükseköğretim kurumunun ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılır.

(9) 2547 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde tanımlanan öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin diğer kamu kurumları veya özel kuruluşlarla belirli bir sözleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ortaya çıkan buluşlar üzerindeki hak sahipliğinin belirlenmesinde, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla sözleşme hükümleri esas alınır.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kamu destekli projelerde ortaya çıkan buluşlar

MADDE 122- (1) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşların, destek sağlayan kamu kurumuna yönetmeliğe uygun olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirim yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde proje desteğinden faydalanan kişi, buluş konusu üzerinde hak sahipliği talep edip etmediği konusundaki tercihini kamu kurumuna yazılı olarak bildirir. Proje desteğinden faydalanan kişi bu süre içinde hak sahipliği talep etmezse veya hak sahipliğine ilişkin tercihini yazılı olarak yapmazsa destek sağlayan kamu kurumuna veya kuruluşu buluş için hak sahipliğini alabilir. Proje desteğinden faydalanan kişi, hak sahipliğine ilişkin süreç tamamlanana kadar, buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte açıklamalarda bulunamaz.

(2) Proje desteğinden faydalanan kişi, buluşa ilişkin olarak hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, buluş için patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Başvuruda destek sağlayan kamu kurum veya kuruluşu belirtilir.

(3) Kamu kurum veya kuruluşunun, proje desteğinden faydalanan kişiden patent konusu buluşun kullanımına veya kullanım için giriştiği çabalarına ilişkin düzenli aralıklarla bilgi isteme hakkı vardır. Kamu kurum veya kuruluşu tarafından istenen ticari ve finansal mahiyetteki bu bilgiler gizli tutulur. Buluşun kullanımından elde edilen gelirin paylaşımı sözleşme ile belirlenir.

(4) Proje desteğinden faydalanan kişinin buluş üzerinde hak sahipliği talep etmesi hâlinde kamu kurum veya kuruluşu, buluşun kendi ihtiyaçları için kullanımına ilişkin bedelsiz bir lisans hakkına sahip olur. Bu haktan feragat, sözleşmede belirtilmesi şartıyla mümkündür. Aşağıda sayılan durumlarda kamu kurum veya kuruluşu, patent konusu buluşu kullanma veya kullanılması için makul şartlarda üçüncü kişilere lisans verilmesini isteme hakkına sahip olur:

a) Proje desteğinden faydalanan kişinin 130 uncu madde hükmüne göre patent konusu buluşu kullanmaması veya kullanım için girişimde bulunmaması.

b) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu sağlığı veya millî güvenlik nedenleriyle ortaya çıkan ihtiyacı karşılayamaması,

c) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu kurum veya kuruluşunun ihtiyacını karşılayamaması.

(5) Dördüncü fıkra kapsamındaki lisans uygulaması zorunlu lisansa ilişkin hükümlerin uygulanmasını etkilemez.

(6) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında kurulan Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde veya 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında kurulan teknoloji geliştirme bölgelerinde, kamu kurum ve kuruluşları desteğiyle bir sözleşme çerçevesinde yürütülmeyen çalışmalarda veya proje bazlı olmayan kamu desteklerinde ortaya çıkan buluşlar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

ALTINCI KISIM

Ek ve Gizli Patent

Ek patent

MADDE 123- (1) Patent başvurusu sahibi, patent konusu buluşu mükemmelleştiren veya geliştiren ve 91 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında asıl patentin konusu ile bütünlük içinde bulunan buluşların korunması için işlemleri devam eden asıl patent başvurusuna ek patent başvurusunda bulunabilir.

(2) Ek patent başvurusu, asıl patent başvurusuna belge verilmesi kararının yayımına kadar yapılabilir. Ek patent başvurusunun başvuru tarihi, 90 inci madde uyarınca ek patent başvurusunun Kuruma verildiği tarihtir.

(3) Ek patent başvurusunun araştırma raporu, asıl patent başvurusunun araştırma raporu ile birlikte ya da daha sonra düzenlenir. Ek patent başvurusu için 83 üncü maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen buluş basamağının değerlendirilmesinde, asıl patent başvurusu tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınmaz.

(4) Asıl patent başvurusuna patent verilmesi kararından önce, ek patent başvurusu için patent verilemez.

(5) Ek patentin süresi, ek patentin başvuru tarihinden itibaren başlar ve asıl patentin süresinin bitimine kadardır.

(6) Ek patent başvuruları ve ek patent için yıllık ücret ödenmez.

(7) Ek patent başvurusu, başvuru işlemleri sırasında başvuru sahibinin talebi üzerine her zaman bağımsız bir patent başvurusuna dönüştürülebilir. Kurum tarafından ek patent başvurusunun asıl patent başvurusuyla gerekli bağının olmadığı tespit edilmesi durumunda bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ek patent başvurusu bağımsız patent başvurusuna dönüştürülür.

(8) Asıl patentin hükümsüz kılınması veya asıl patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi ya da yıllık ücretinin ödenmemesi nedeniyle asıl patent hakkının sona ermesi durumunda ek patent, bağımsız patente dönüştürülür.

(9) Patentın hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak 99 uncu madde uyarınca verilen hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

(10) Asıl patent başvurusunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması ya da reddedilmesi veya yıllık ücretinin ödenmemesi nedeniyle geçersiz sayılması durumunda ek patent başvurusu, bağımsız patent başvurusuna dönüştürülür.

(11) Asıl patent başvurusuna birden fazla ek patent başvurusu yapılmışsa, ilk yapılan ek patent başvurusu ya da ek patent yedinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkralara göre bağımsız patente ya da bağımsız patent başvurusuna dönüştürülebilir. Diğer ek patent başvuruları, dönüşen bağımsız patentin veya başvurunun ekleri sayılır.

(12) Ek patent başvurusu veya ek patent, bağımsız bir patent başvurusuna veya bağımsız bir patente dönüşmesi hâlinde dönüştürme tarihinden itibaren yıllık ücret ödemelerine tabi olup, koruma süresi de beşinci fıkroda belirtilen süredir.

(13) Aksi açıkça öngörülmediği ve ek patentin niteliğine aykırı düşmediği takdirde, bu Kanunun patente ilişkin hükümleri, ek patent hakkında da uygulanır.

(14) Faydalı model başvurusu için ek başvuru yapılamaz.

Gizli patent

MADDE 124- (1) Kurum, başvuru konusu buluşun millî güvenlik açısından önem taşıdığı kanısına varırsa başvurunun bir suretini görüş almak üzere Millî Savunma Bakanlığına iletir ve durumu başvuru sahibine bildirir.

(2) Millî Savunma Bakanlığı, başvuru işlemlerinin gizli yürütülmesine karar verirse bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde kararını Kuruma bildirir. Gizlilik kararı verilmemesi veya söz konusu süre içinde Kuruma bildirimde bulunulmaması hâlinde Kurum, başvuru ile ilgili işlemleri başlatır.

(3) Patent başvurusunun gizliliğe tabi olması hâlinde Kurum, durumu başvuru sahibine bildirir ve başvuru ile ilgili başka bir işlem yapmadan başvuruyu gizli patent başvurusu olarak sicile kaydeder.

(4) Patent başvurusu sahibi, gizli patent başvuru konusu buluşu, yetkisi olmayan kişilere açıklayamaz.

(5) Patent başvurusu sahibinin talebi üzerine, patent başvuru konusu buluşun kısmen veya tamamen kullanılmasına, Millî Savunma Bakanlığınca izin verilebilir.

(6) Patent başvurusu sahibi, patent başvurusunun gizli tutulduğu süre için, Devletten tazminat isteyebilir. Ödenecek tazminat miktarı konusunda anlaşma sağlanamazsa tazminat miktarı mahkeme tarafından belirlenir. Tazminat, buluşun önemi ve patent başvurusu sahibinin onu serbestçe kullanabilmesi hâlinde elde edeceği muhtemel gelirin miktarı göz önünde tutularak hesaplanır. Patent başvurusu sahibinin kusuruyla gizli patent başvuru konusu olan buluş açıklanmışsa tazminat isteme hakkı ortadan kalkar.

(7) Gizli patent başvuruları için gizli kaldığı süre boyunca, Kuruma yıllık ücret ödenmez.

(8) Kurum, Millî Savunma Bakanlığının talebi üzerine, patent başvurusu için öngörülmuş gizliliği kaldırabilir. Gizliliği kaldırılmış bir patent başvurusu, gizliliği kaldırıldığı tarihten itibaren patent başvurusu olarak işlem görür.

(9) Türkiye’de gerçekleştirilen bir buluş millî güvenlik açısından önem taşıyorsa söz konusu buluş için başka bir ülkede patent başvurusunda bulunulamaz. Türkiye’de gerçekleştirilen bir buluş için Kuruma yapılan bir patent başvurusu birinci ila sekizinci fıkra hükümlerine tabiyse Millî Savunma Bakanlığının izni olmadan, söz konusu buluş için başka bir ülkede patent başvurusu yapılamaz.

(10) Buluşu yapanın yerleşim yeri Türkiye’deyse aksi ispat edilinceye kadar, buluşun Türkiye’de yapılmış olduğu kabul edilir.

YEDİNCİ KISIM

Lisans

BİRİNCİ BÖLÜM

Sözleşmeye Dayalı Lisans

Sözleşmeye dayalı lisans

MADDE 125- (1) Patent başvurusu veya patent, lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde lisans veren patent konusu buluşu kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere aynı buluşa ilişkin başka lisanslar da verebilir. İnhisari lisans söz konusu olduğu zaman, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça, kendisi de patent konusu buluşu kullanamaz.

(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa sözleşmeye dayalı olarak lisans alan kişi, patentin koruma süresi boyunca patent konusu buluşun kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde patent sahibi, patentten doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 126- (1) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa patent başvurusunu veya patenti devreden veya lisansını veren, devralan veya lisans alana patent konusu buluşun normal bir kullanımı için zorunlu olan teknik bilgileri vermekle yükümlüdür.

(2) Devralan veya lisans alan kişi, kendisine verilen gizli bilgilerin açıklanmasını önlemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Hakkın devrinden ve lisans vermeden doğan sorumluluk

MADDE 127- (1) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı hakları devreden veya lisans veren kişinin bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılırsa söz konusu kişi bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

(2) Patent başvurusunun geri alınması veya başvurunun reddedilmesi ya da patent hakkının hükümsüzlüğüne mahkemece karar verilmiş olması hâllerinde, tarafların hakkı devreden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşme ile öngörmemiş olmaları hâlinde, 139 uncu madde hükümleri uygulanır.

(3) Devreden veya lisans verenin kötüniyetle hareket etmesi hâlinde bu kişiler, fiillerinden her zaman sorumludur. Devreden veya lisans veren, üzerinde tasarruf edilen patent başvurusu veya patente konu olan buluşun, patentle korunabilirliği konusunda Türkçe veya yabancı dildeki rapor ve kararları veya bu konuda bildiklerini karşı tarafa bildirmemiş ve bunlara ilişkin beyanları içeren belgelere sözleşmede yer vermemişse kötüniyetin varlığı kabul edilir.

(4) Bu madde hükümlerinden doğan tazminatı talep süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinde başlar.

Lisans verme teklifi

MADDE 128- (1) Patent başvurusu veya patent sahibi, Kuruma yapacağı yazılı taleple, patent konusu buluşu kullanmak isteyen herkese lisans vereceğini bildirebilir. Lisans verme teklifi Bültende yayımlanır.

(2) Sicilde kayıtlı inhisari lisans varsa patent başvurusu veya patent sahibi başkalarına lisans verme teklifinde bulunamaz.

(3) Patent başvurusu veya patent sahibi, lisans verme teklifini her zaman geri alabilir. Teklifin geri alınması Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM**Zorunlu Lisans****Zorunlu lisans**

MADDE 129- (1) Zorunlu lisans, aşağıda belirtilen şartlardan en az birinin bulunması hâlinde verilebilir:

- a) 130 uncu madde hükmüne göre patent konusu buluşun kullanılmaması.
- b) 131 inci maddede belirtilen patent konularının bağımlılığının söz konusu olması.
- c) 132 nci maddede belirtilen kamu yararının söz konusu olması.
- ç) 30/4/2013 tarihli ve 6471 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşmasını Değiştiren Protokolde belirtilen şartların sağlanması hâlinde başka ülkelerdeki kamu sağlığı sorunları sebebiyle eczacılık ürünlerinin ihracatının söz konusu olması.
- d) İslahçının, önceki bir patente tecavüz etmeden yeni bir bitki çeşidi geliştirememesi.
- e) Patent sahibinin, patent kullanılırken rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı faaliyetlerde bulunması.

(2) Birinci fıkranın (a), (b) ve (ç) bentleri kapsamında verilecek zorunlu lisans mahkemenin; (e) bendi kapsamında verilecek zorunlu lisans Rekabet Kurumundan talep edilir. Birinci fıkranın (ç) bendi uyarınca yapılan zorunlu lisans taleplerinde acil durumlar ve birinci fıkranın (e) bendi hariç olmak üzere, zorunlu lisans talep edenin, patent sahibinden makul ticari şartlar altında sözleşmeye dayalı lisans istemesine rağmen makul bir süre içinde alamadığına dair kanıt talebe eklenir. Mahkeme, zorunlu lisans talebinin bir sureti ile ekli belgelerin birer suretini patent sahibine gecikmeksizin gönderir. Patent sahibine, bunlara karşı delilleriyle birlikte görüşlerini sunması için bildirim tarihinden itibaren bir ay süre verilir.

(3) Mahkeme, varsa patent sahibinin görüşlerini zorunlu lisans talep edene tebliğ eder ve bir ay içinde talebin reddine veya zorunlu lisansın verilmesine karar verir. Bu süre uzatılamaz. Patent sahibi, zorunlu lisans talebine itiraz etmemişse, mahkeme gecikmeksizin zorunlu lisansa karar verir.

(4) Zorunlu lisansın verildiği kararda; lisansın kapsamı, bedeli, süresi, lisans alan tarafından gösterilen teminat, kullanıma başlama zamanı ile patentin ciddi ve etkin kullanımını sağlayan önlemler belirtilir.

(5) Mahkeme kararına karşı kanun yollarına başvurulduğunda, patent sahibi tarafından zorunlu lisans uygulamasının durdurulması için sunulan deliller mahkemece yeterli görülürse, buluşun kullanımı, lisansa ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ertelenir.

(6) Patent sahibinin, önceki bir bitki çeşidine ait ıslahçı hakkına tecavüz etmeden patent hakkını kullanamaması durumu zorunlu lisansa konu olabilir. Bu durumda, 5042 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(7) Birinci fıkranın (d) bendine göre lisans verilmesi durumunda patent sahibi, korunan bitki çeşidinin kullanımı için kendisine; altıncı fıkraya göre lisans verilmesi durumunda da yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibi, korunan buluşun kullanımı için kendisine makul şartlarda karşılıklı lisans verilmesini talep edebilir.

(8) Birinci fıkranın (d) bendi ile altıncı fıkrada belirtilen lisanslar için talep sahibi;

a) Patent sahibine veya yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibine sözleşmeye dayalı bir lisans elde etmek için başvurduğunu ancak sonuç alamadığını,

b) Korunan bitki çeşidiyle veya patentle korunan buluşla kıyaslandığında, sonraki buluşun veya bitki çeşidinin, büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme gösterdiğini,

ispat ederek zorunlu lisans verilmesini mahkemenin talep edebilir.

(9) Birinci fıkranın (ç) bendi hükmü saklı kalmak kaydıyla zorunlu lisans, esas olarak yurtiçi pazara arz için verilir.

Kullanılmama durumunda zorunlu lisans

MADDE 130- (1) Patent sahibi veya yetkili kıldığı kişi, patentle korunan buluşu kullanmak zorundadır. Kullanımın değerlendirilmesinde pazar şartları ve patent sahibinin kontrolü ve iradesi dışındaki şartlar göz önünde tutulur.

(2) Patentin verilmesi kararının Bülte'de yayımlanmasından itibaren üç yıllık veya patent başvurusu tarihinden itibaren dört yıllık sürelerden hangisi daha geç sona eriyorsa, o sürenin bitiminden itibaren ilgili herkes zorunlu lisans talebinin yapıldığı tarihte, patent konusu buluşun kullanılmaya başlanmamış olduğu veya kullanım için ciddi ve gerçek girişimlerde bulunulmadığı ya da kullanımın ulusal pazar ihtiyacını karşılayacak düzeyde olmadığı gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Söz konusu durum, haklı bir neden olmaksızın, buluşun kullanımına aralıksız olarak üç yıldan fazla ara verildiği hâllerde de uygulanır.

Patent konularının bağımlılığı hâlinde zorunlu lisans

MADDE 131- (1) Patent konusu buluşun, önceki patentin sağladığı haklara tecavüz edilmeksizin kullanılmasının mümkün olmaması hâlinde, patent konuları arasında bağımlılık söz konusu olacağından, sonraki tarihli patentin sahibi önceki tarihli patent konusu buluşu, sahibinin izni olmaksızın kullanamaz.

(2) Patent konuları arasında bağımlılık olması hâlinde, sonraki tarihli patentin sahibi, patent konusu buluşunu kullanmak için, buluşunun önceki tarihli patent konusu buluşa göre büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme göstermesi şartıyla zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Sonraki tarihli patentin sahibine zorunlu lisans verilmişse, önceki tarihli patentin sahibi de sonraki tarihli patent konusu buluşu kullanmak için kendisine zorunlu lisans verilmesini talep edebilir.

(3) Bağımlılığı olan patentlerden birinin hükümsüzlüğü veya patent hakkının sona ermesi hâlinde, zorunlu lisans kararı da ortadan kalkar.

Kamu yararı nedeniyle zorunlu lisans

MADDE 132- (1) Kamu sağlığı veya millî güvenlik nedenleriyle patent konusu buluşun kullanılmaya başlanması, kullanımın artırılması, genel olarak yaygınlaştırılması, yararlı bir kullanım için ıslah edilmesinin büyük önem taşıması veya patent konusu buluşun kullanılmamasının ya da nitelik veya nicelik bakımından yetersiz kullanılmasının ülkenin ekonomik veya teknolojik gelişimi bakımından ciddi zararlara sebep olacağı hâllerde, Cumhurbaşkanınca;⁽¹⁾

a) Kamu yararı bulunduğu gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesine,

b) Buluşun kamu yararını karşılayacak yeterlikte kullanımı patent sahibi tarafından gerçekleştirilebilecekse buluşun şartlı olarak zorunlu lisans konusu yapılmasında kamu yararı bulunduğuna,

karar verilir.

(2) Patent başvurusu veya patent konusu buluşun kullanımının kamu sağlığı veya millî güvenlik bakımından önemli olması hâlinde, Millî Savunma Bakanlığı veya Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak ilgili bakanlık tarafından teklifte bulunulur.

(3) Kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Millî güvenlik bakımından önemli olduğu gerekçesi ile verilen zorunlu lisans kararı, buluşun bir veya birkaç işletme tarafından kullanılması ile sınırlandırılabilir.

---

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 209 uncu maddesiyle bu fıkrada yer alan "ilgili bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

Zorunlu lisansın hukuki niteliği ve güven ilişkisi

MADDE 133- (1) Zorunlu lisans, inhisari değildir ancak kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Zorunlu lisans süre, bedel ve kullanım alanı göz önüne alınarak belirli şartlar altında verilir. Mahkeme bedeli belirlerken patentin ekonomik değerini göz önüne alır. 129 uncu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca verilecek zorunlu lisanslarda bedel belirlenirken, ticari olmayan ve insani amaçlar göz önüne alınarak bu tür kullanımın ithalatçı ülke açısından ekonomik değeri dikkate alınır.

(2) Zorunlu lisans verilmesi hâlinde, lisans alanın alt lisans verme ve patent konusunu ithal etme hakkı yoktur. Ancak kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisans alan, kamu yararı gereği açıkça ithale yetkili kılınmışsa patent konusu ithal edilebilir. Bu ithal izni, ihtiyaçla sınırlı olarak ve geçici bir süre için verilir.

(3) Zorunlu lisans sebebiyle, patent sahibi ve lisans alan arasında doğan güven ilişkisi, patent sahibi tarafından ihlal edilirse lisans alan, ihlalin buluşun değerlendirilmesindeki etkisine göre, patent sahibinin isteyebileceği lisans bedelinden indirim yapılmasını talep edebilir.

Ek patentte zorunlu lisans kapsamı

MADDE 134- (1) Zorunlu lisans, lisansın kabul tarihinde mevcut bulunan patentin eklerini de kapsar. Zorunlu lisansın verilmesinden sonra yeni ek patentler verilmişse ve bunlar lisans konusu patentle aynı kullanım amacına hizmet etmekte ise lisans alan, mahkemeden eklerin de zorunlu lisans kapsamına dâhil edilmesi talebinde bulunabilir. Taraflar ek patentler nedeniyle genişletilen lisansın bedeli ve diğer şartları konusunda anlaşamazlarsa bunlar mahkeme tarafından belirlenir.

Zorunlu lisansın devri

MADDE 135- (1) Zorunlu lisansın devrinin geçerli olabilmesi için işletme ile birlikte veya işletmenin lisansın değerlendirildiği kısmı ile birlikte devredilmesi gerekir. Zorunlu lisansın, patent konularının bağımlılığı gerekçesiyle verilmesi hâlindeyse lisans, bağımlı patentle birlikte devredilir.

Şartlarda değişiklik talebi ve zorunlu lisansın iptali

MADDE 136- (1) Lisans alan veya patent sahibi, zorunlu lisans verilmesinden sonra, zorunlu lisansa göre daha uygun şartlarda sözleşmeye dayalı lisans vermiş olması gibi sonradan ortaya çıkan ve değişikliği haklı kılan olaylara dayanarak mahkemeden zorunlu lisans bedelinde veya şartlarında değişiklik yapılmasını talep edebilir.

(2) Lisans alan, zorunlu lisansın doğan yükümlülüklerini ciddi şekilde ihlal ettiği veya sürekli olarak yerine getirmediği takdirde mahkeme, patent sahibinin talebi üzerine, patent sahibinin tazminat hakları saklı kalmak kaydıyla lisansı iptal edebilir.

(3) Zorunlu lisansın verilmesine neden olan şartların sona ermesi ve tekrarlanma olasılığının ortadan kalkması hâlinde, talep üzerine mahkeme zorunlu lisansı iptal eder.

Sözleşmeye dayalı lisans hükümlerinin uygulanabilirliği

MADDE 137- (1) 129 ila 136 ncı maddelerdeki hükümlere aykırı olmamak üzere, 125 inci ve 126 ncı maddelerde belirtilen sözleşmeye dayalı lisans ile ilgili hükümler zorunlu lisansa da uygulanır.

SEKİZİNCİ KISIM
Hakkın Sona Ermesi
BİRİNCİ BÖLÜM
Hükümsüzlük

Hükümsüzlük hâlleri

MADDE 138- (1) Kurumun nihai kararından sonra;

a) Patent konusu, 82 nci ve 83 üncü maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşııyorsa,

b) Buluş, 92 nci maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları uyarınca yeteri kadar açıklanmamışsa,

c) Patent konusu, başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa veya patentin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa,

ç) Patent sahibinin, 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa,

d) Patentin sağladığı korumanın kapsamı aşılmışsa,

patentin hükümsüz kılınmasına ilgili mahkeme tarafından karar verilir.

(2) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkraları uyarınca yapılan yayımdan önce birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca yapılan hükümsüzlük talebine ilişkin olarak karar veremez.

(3) Patent sahibinin 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir.

(4) Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkinse sadece o bölüm ile ilgili istem veya istemler iptal edilerek kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez. Kısmi hükümsüzlük sonucu iptal edilmeyen istem veya istemler, 82 nci ve 83 üncü madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşıyorsa patent bu kısım için geçerli kalır. Bağımsız istemin hükümsüz kılınması hâlinde, bağımsız isteme bağımlı olan her bir bağımlı istem ayrı ayrı 82 nci ve 83 üncü madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşııyorsa söz konusu bağımsız isteme bağımlı olan istemler de mahkeme tarafından hükümsüz kılınır.

(5) Patentın hükümsüzlüğü davası, patentin koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde, sicile patent sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılabilir. Patent üzerinde sicilde hak sahibi görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca onlara tebligat yapılır.

(6) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları patentin hükümsüzlüğünü isteyebilir. Patent sahibinin 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı nedeniyle patentin hükümsüzlüğü, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından istenebilir.

(7) Patentın hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak, hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

Patentin hükümsüzlüğünün etkisi

MADDE 139- (1) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde, kararın sonuçları geçmişe dönük olarak etkili olur ve patent veya patent başvurusuna bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Patent sahibinin ağır ihmal veya kötünietli olarak hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geçmişe dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, patentin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler.

(3) İkinci fıkranın (b) bendinde belirtilen sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin hakkaniyet gereğince kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

(4) Patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme, bu kararı Kuruma resen bildirir. Kesinleşmiş karar ile hükümsüz kılınan patent, Kurum tarafından sicilden terkin edilir ve durum Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM**Diğer Sona Erme Hâlleri ve Sonuçları****Sona erme ve sonuçları**

MADDE 140- (1) Patent hakkı;

a) Koruma süresinin dolması,

b) Patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi,

c) Yıllık ücretlerin 101 inci maddede öngörülen sürelerde ödenmemesi, sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

(2) Kurum, patent hakkının sona erdiğini Bültende yayımlar. Hakkı sona eren patentin konusu, sona erme nedeninin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren kamuya ait olur.

(3) Patent sahibi, patentin tamamından veya bir ya da birden çok patent isteminden vazgeçebilir. Patentten kısmen vazgeçilirse istem veya istemlerin ayrı bir patentin konusunu teşkil etmesi ve vazgeçmenin patentin kapsamının genişletilmesine ilişkin olmaması şartıyla vazgeçilmeyen istem veya istemler itibarıyla patent geçerli kalır.

(4) Vazgeçmenin yazılı olarak Kuruma bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(5) Sicile kayıtlı hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.

(6) Patent üzerinde, üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.

(7) Patent hakkından vazgeçildiği Bültende yayımlanır.

DOKUZUNCU KISIM
Patent Hakkına Tecavüz

Patent veya faydalı model hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 141- (1) Aşağıdaki fiiller, patent veya faydalı model hakkına tecavüz sayılır:

a) Patent veya faydalı model sahibinin izni olmaksızın buluş konusu ürünü kısmen veya tamamen üretme sonucu taklit etmek.

b) Kısmen veya tamamen taklit suretiyle meydana getirildiğini bildiği ya da bilmesi gerektiği hâlde tecavüz yoluyla üretilen buluş konusu ürünleri satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak veya bu ürünle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

c) Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu usulü kullanmak veya bu usulün izinsiz olarak kullanıldığını bildiği ya da bilmesi gerektiği hâlde buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen ürünleri satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak veya bu ürünlerle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

ç) Patent veya faydalı model hakkını gasp etmek.

d) Patent veya faydalı model sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

(2) Patent konusunun, bir ürün veya maddenin elde edilmesine ilişkin bir usul olması hâlinde mahkeme, aynı ürün veya maddeyi elde etme usulünün patent konusu usulden farklı olduğunu ispat etmesini davalıdan isteyebilir. Patent konusu usulle elde edilen ürün veya maddenin yeni olması hâlinde, patent sahibinin izni olmadan üretilen aynı her ürün veya maddenin, patent konusu usulle elde edilmiş olduğu kabul edilir. Aksini iddia eden kişi bunu ispat etmekle yükümlüdür. Bu durumda, davalının üretim ve işletme sınırlarının korunmasındaki haklı menfaati göz önünde tutulur.

(3) Patent başvurusunun veya faydalı model başvurusunun 97 nci maddeye göre yayımlandığı tarihten itibaren, patent başvurusu veya faydalı model başvurusu sahibi, buluşa vaki tecavüzlerden dolayı dava açmaya yetkilidir. Tecavüz eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükümlünorsa, yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

(4) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkrası ile 143 üncü maddenin onuncu veya onikinci fıkrası uyarınca yapılan yayımdan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

ONUNCU KISIM**Faydalı Model****Faydalı model ile korunabilir buluşlar ve istisnaları**

MADDE 142- (1) 83 üncü maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yeni olan ve 83 üncü maddenin altıncı fıkrası kapsamında sanayiye uygulanabilen buluşlar, faydalı model verilerek korunur.

(2) Faydalı modelin yenilik değerlendirmesinde, buluş konusuna katkı sağlamayan teknik özellikler dikkate alınmaz.

(3) 82 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına ek olarak;

a) Kimyasal ve biyolojik maddelere veya kimyasal ve biyolojik usullere ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

b) Eczacılıkla ilgili maddelere veya eczacılıkla ilgili usullere ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

c) Biyoteknolojik buluşlar,

ç) Usuller veya bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

faydalı model ile korunmaz.

Şekli inceleme, araştırma talebi, itiraz ve faydalı modelin verilmesi

MADDE 143- (1) 90 ıncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen unsurlardan herhangi birinin eksik olması hâlinde faydalı model başvurusu işleme alınmaz.

(2) İşleme alınan başvuruda 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurlardan en az birinin eksik olması veya aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince unsurların yabancı dilde verilmesi hâlinde, bildirimde gerek olmaksızın başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde eksiklikler giderilir veya Türkçe çeviriler verilir. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(3) Kurum, 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurları tam olan veya ikinci fıkraya uygun olarak unsurları tamamlanan başvuruyu, 90 ıncı maddenin beşinci fıkrası ile yönetmelikle belirlenen diğer şekli şartlara uygunluk bakımından inceler.

(4) Başvurunun şekli şartlara uygun olmadığı anlaşılırsa başvuru sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde eksikliği gidermesi istenir. Eksikliğin bu süre içinde giderilmemesi hâlinde başvuru reddedilir.

(5) Başvuru sahibi başvuruya birlikte veya herhangi bir bildirimde gerek olmaksızın başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından bir eksikliğinin olmadığı veya eksikliklerin süresi içinde giderildiğinin bildirildiği tarihten itibaren iki ay içinde ücretini ödeyerek ve yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak araştırma talebinde bulunur. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(6) Başvuru sahibinin, beşinci fıkraya veya 104 üncü maddenin birinci fıkrasına uygun olarak araştırma talebinde bulunması hâlinde araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(7) Başvuru konusunun 142 nci maddenin üçüncü fıkrası kapsamına girdiği sonucuna varılırsa veya tarifnamenin ya da tüm istemlerin yeterince açık olmaması araştırma raporunun düzenlenmesini engelliyorsa araştırma raporu düzenlenmez ve başvuru sahibinden bu konudaki itirazlarını veya başvurudaki değişikliklerini, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde sunması istenir. Bu süre içinde itirazda bulunulmaması veya itirazın ya da yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru reddedilir. İtirazın ve varsa yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(8) Araştırma raporunun yayımlanmasından itibaren üç ay içinde ilgili belgeleri de eklemek suretiyle araştırma raporunun içeriğine başvuru sahibi itiraz edebilir, üçüncü kişiler görüş bildirebilir.

(9) Başvuru sahibi tarafından itiraz edilmemesi veya üçüncü kişiler tarafından görüş bildirilmemesi durumunda sadece araştırma raporu, itiraz edilmesi veya görüş bildirilmesi durumundaysa araştırma raporu ve itirazlar veya görüşler değerlendirilir.

(10) Kurum yaptığı değerlendirme sonucunda faydalı model verilmesine karar verirse bu karar başvuru sahibine bildirilir, karar ve faydalı model Bültende yayımlanır. Yapılan değerlendirme sonucunda faydalı modelin verilebilmesi için değişiklik yapılmasının gerekli olduğu durumda bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde değişikliklerin yapılması istenir. Yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde faydalı model verilmesine karar verilir, bu durum başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve faydalı model Bültende yayımlanır. Değişikliklerin yapılmaması veya yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru geri çekilmiş sayılır, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Faydalı modelin verilmesine ilişkin yayımdan sonra talep edilmesi ve belge düzenleme ücretinin ödenmesi hâlinde, düzenlenen belge faydalı model sahibine verilir.

(11) Faydalı model verilmesinden sonra 99 uncu maddede belirlenen itiraz usulü işletilemez, sadece mahkemeden hükümsüzlük talep edilebilir.

(12) Kurum yaptığı değerlendirme sonucunda başvurunun ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığına karar verirse başvuru reddedilir, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Bu karara karşı, 100 üncü maddeye göre itiraz edilebilir.

(13) Faydalı modelin verilmiş olması, geçerliliği ve yararlılığı konusunda Kurum tarafından garanti verildiği şeklinde yorumlanamaz, Kurumun sorumluluğunu da doğurmaz.

(14) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Faydalı modelin hükümsüzlüğü

MADDE 144- (1) Aşağıdaki hâllerde faydalı modelin hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

- a) Faydalı model konusu, 142 nci maddede belirtilen şartları taşıyorsa.
- b) Buluş 92 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca yeterince açıklanmamışsa.
- c) Faydalı model konusu, başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa veya faydalı modelin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa.

ç) Faydalı model sahibinin, 109 uncu maddeye göre faydalı model isteme hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa.

(2) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları faydalı modelin hükümsüzlüğünü isteyebilir. Faydalı model sahibinin 109 uncu maddeye göre faydalı model isteme hakkına sahip olmadığı nedeniyle faydalı modelin hükümsüzlüğü, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından istenebilir.

(3) Faydalı modelin hükümsüzlüğü davası, faydalı modelin koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde, sicile faydalı model sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılabilir. Sicilde hak sahibi olarak görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için bu kişilere ayrıca tebligat yapılır.

(4) Faydalı model sahibinin, 109 uncu maddeye göre faydalı model isteme hakkına sahip bulunmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir. Bu durumda, 110 uncu madde hükümleri uygulanır.

(5) Hükümsüzlük nedenleri faydalı modelin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümü etkileyen istem veya istemlerin iptali suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez.

(6) Kısmi hükümsüzlük sonucu, faydalı modelin iptal edilmeyen istem veya istemleri 142 nci madde hükümlerine uygun olması hâlinde faydalı model, bu istem veya istemler için geçerli kalır.

Patentler ile ilgili hükümlerin uygulanabilirliği ve çifte koruma

MADDE 145- (1) Faydalı modele ilişkin açık bir hüküm bulunmadığı ve faydalı modelin özelliği ile çelişmediği takdirde bu Kanunda patentler için öngörülen hükümler, faydalı modeller hakkında da uygulanır.

(2) Aynı kişiye veya halefine, aynı buluş konusunda, aynı koruma kapsamıyla, birbirinden bağımsız olarak birden fazla patent veya faydalı model ya da bu belgelerin her ikisi verilmez.

BEŞİNCİ KİTAP **Ortak ve Diğer Hükümler** **BİRİNCİ KISIM** **Ortak Hükümler**

Süreler ve bildirimler

MADDE 146- (1) Sınai mülkiyet hakkına ilişkin, itirazlar da dâhil olmak üzere Kurum nezdinde yapılacak tüm işlemlerde uyulması gereken süre, bu Kanun veya ilgili yönetmelikte belirlenmemişse bildirim tarihinden itibaren iki aydır. Bu süreler uyulmaması hâlinde talep yapılmamış sayılır.

Ortak temsilci

MADDE 147- (1) Sınai mülkiyet hakkının birden çok kişiye ait olması hâlinde, geri çekme ve vazgeçme talebi hariç olmak üzere, marka veya patent vekili atanmadığı durumlarda Kurum nezdindeki tüm işlemler hak sahiplerince ortak temsilci olarak atanan hak sahibi tarafından yürütülür. Hak sahipleri tarafından ortak temsilci atanmaması durumunda, başvuru formunda adı geçen ilk hak sahibinin, ortak temsilci olduğu kabul edilir.

(2) Ortak temsilcinin yerleşim yerinin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde olmaması durumunda, işlemler marka veya patent vekili vasıtasıyla yapılır.

(3) Ortak markalara ilişkin hükümler saklıdır.

Hukuki işlemler

MADDE 148- (1) Sınai mülkiyet hakkı devredilebilir, miras yolu ile intikal edebilir, lisans konusu olabilir, rehin verilebilir, teminat olarak gösterilebilir, haczedilebilir veya diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı hakkı; lisans, devir, intikal, haciz ve benzeri hukuki işlemlere konu olamaz ve teminat olarak gösterilemez.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hukuki işlemler işletmeden bağımsız olarak gerçekleştirilebilir.

(3) Sınai mülkiyet hakkının birden fazla sahibi olması durumunda sahiplerden birinin kendisine düşen payı tamamen veya kısmen üçüncü kişiye satması hâlinde, diğer paydaşların önalım hakkı vardır. Yapılan satış, alıcı veya satıcı tarafından diğer paydaşlara bildirilir. Önalım hakkı, satışın hak sahibine bildirildiği tarihin üzerinden üç ay ve her hâlde satışın üzerinden iki yıl geçmekle düşer. Tarafların anlaşamaması hâlinde, önalım hakkı alıcıya karşı dava açılarak kullanılır. Önalım hakkı sahibi, adına payın devrine karar verilmeden önce, satış bedelini, mahkeme tarafından belirlenen süre içinde mahkemenin belirleyeceği yere nakden yatırmakla yükümlüdür. Cebri artırmayla satışlarda önalım hakkı kullanılamaz.

(4) Hukuki işlemler, yazılı şekle tabidir. Devir sözleşmelerinin geçerliliği, ancak noter tarafından onaylanmış şekilde yapılmış olmalarına bağlıdır.

(5) Hukuki işlemler taraflardan birinin talebi, ücretin ödenmesi ve yönetmelikle belirlenen diğer şartların yerine getirilmesi hâlinde sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır. 115 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, sicile kaydedilmeyen hukuki işlemlerden doğan haklar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

(6) Marka, tescil edildiği mal veya hizmetlerin tümü veya bir kısmı için devredilebilir.

(7) Garanti markasının veya ortak markanın devri ya da ortak marka için lisans verilmesi, sicile kayıt hâlinde geçerlidir.

(8) Bu maddede yer alan hükümler, sınai mülkiyet hakkı başvurularında da uygulanır.

Sınai mülkiyet hakkı tecavüze uğrayan hak sahibinin ileri sürebileceği talepler

MADDE 149- (1) Sınai mülkiyet hakkı tecavüze uğrayan hak sahibi, mahkemeden aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

a) Fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti.

b) Muhtemel tecavüzün önlenmesi.

c) Tecavüz fiillerinin durdurulması.

ç) Tecavüzün kaldırılması ile maddi ve manevi zararın tazmini.

d) Tecavüz oluşturan veya cezayı gerektiren ürünler ile bunların üretiminde münhasıran kullanılan cihaz, makine gibi araçlara, tecavüze konu ürünler dışındaki diğer ürünlerin üretimini engellemeyecek şekilde elkonulması.

e) (d) bendi uyarınca elkonulan ürün, cihaz ve makineler üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması.

f) Tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle masraflar tecavüz edene ait olmak üzere (d) bendine göre elkonulan ürünler ile cihaz ve makine gibi araçların şekillerinin değiştirilmesi, üzerlerindeki markaların silinmesi veya sınai mülkiyet haklarına tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise imhası.

g) Haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması hâlinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesi veya ilgililere tebliğ edilmesi.

(2) Birinci fıkranın (e) bendinde belirtilen talebin kabulü durumunda, söz konusu ürün, cihaz ve makinelerin değeri, tazminat miktarından düşülür. Bu değer kabul edilen tazminat miktarını aşması hâlinde, aşan kısım hak sahibince karşı tarafa ödenir.

(3) Birinci fıkranın (g) bendinde belirtilen talebin kabulü durumunda ilanın şekli ve kapsamı kararda tespit edilir. İlan hakkı, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde talep edilmezse düşer.

(4) Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları bakımından manevi zararın tazmini talep edilemez.

Tazminat

MADDE 150- (1) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz sayılan fiilleri işleyen kişiler, hak sahibinin zararını tazmin etmekle yükümlüdür.

(2) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilmesi durumunda, hakka konu ürün veya hizmetlerin, tecavüz eden tarafından kötü şekilde kullanılması veya üretilmesi, bu şekilde üretilen ürünlerin temin edilmesi yahut uygun olmayan bir tarzda piyasaya sürülmesi sonucunda sınai mülkiyet hakkının itibarı zarara uğrarsa, bu nedenle ayrıca tazminat istenebilir.

(3) Hak sahibi, sınai mülkiyet hakkının ihlali iddiasına dayalı tazminat davası açmadan önce, delillerin tespiti ya da açılmış tazminat davasında uğramış olduğu zarar miktarının belirlenebilmesi için, sınai mülkiyet hakkının kullanılması ile ilgili belgelerin, tazminat yükümlüsü tarafından mahkemeye sunulması konusunda karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

Yoksun kalınan kazanç

MADDE 151- (1) Hak sahibinin uğradığı zarar, fiili kaybı ve yoksun kalınan kazancı kapsar.

(2) Yoksun kalınan kazanç, zarar gören hak sahibinin seçimine bağlı olarak, aşağıdaki değerlendirme usullerinden biri ile hesaplanır:

a) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, hak sahibinin elde edebileceği muhtemel gelir.

b) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin elde ettiği net kazanç.

c) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin bu hakkı bir lisans sözleşmesi ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması hâlinde ödemesi gereken lisans bedeli.

(3) Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, özellikle sınai mülkiyet hakkının ekonomik önemi veya tecavüz sırasında sınai mülkiyet hakkına ilişkin lisansların sayısı, süresi ve çeşidi, ihlalin nitelik ve boyutu gibi etkenler göz önünde tutulur.

(4) Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, ikinci fıkranın (a) veya (b) bentlerinde belirtilen değerlendirme usullerinden birinin seçilmiş olması hâlinde, mahkeme ürüne ilişkin talebin oluşmasında sınai mülkiyet hakkının belirleyici etken olduğu kanaatine varırsa, kazancın hesaplanmasında hakkaniyete uygun bir payın daha eklenmesine karar verir.

(5) Mahkeme, patent haklarına tecavüz hâlinde, patent sahibinin bu Kanunda öngörülen patenti kullanma yükümlülüğünü yerine getirmemiş olduğu kanaatine varırsa yoksun kalınan kazanç, ikinci fıkranın (c) bendine göre hesaplanır.

(6) Coğrafi işarete veya geleneksel ürün adına tecavüz hâlinde bu madde hükmü uygulanmaz.

Hakkın tüketilmesi

MADDE 152- (1) Sınai mülkiyet hakkı korumasına konu ürünlerin, hak sahibi veya onun izni ile üçüncü kişiler tarafından piyasaya sunulmasından sonra bu ürünlerle ilgili fiiller hakkın kapsamı dışında kalır.

(2) Marka sahibi, birinci fıkra hükmü kapsamına giren ürünlerin üçüncü kişiler tarafından değiştirilerek veya kötüleştirilerek ticari amaçlı kullanılmasını önleme hakkına sahiptir.

Dava açılmayacak kişiler

MADDE 153- (1) Sınai mülkiyet hakkı sahibi, hakkına tecavüz eden tarafından piyasaya sürülmüş ürünleri kişisel ihtiyaçları ölçüsünde elinde bulunduran veya kullanan kişilere karşı, bu Kanunda yer alan hukuk davalarını açamaz veya ceza davası açılması için şikâyetle bulunamaz.

(2) Sınai mülkiyet hakkı sahibi, sebep olduğu zarardan dolayı kendisine tazminat ödeyen kişi tarafından, sınai mülkiyet hakkı sahibinin elkoymaması nedeniyle piyasaya sürülmüş ürünleri ticari amaçla kullanan kişilere karşı, bu Kanunda yer alan hukuk davalarını açamaz veya ceza davası açılması için şikâyetle bulunamaz.

Tecavüzün mevcut olmadığına ilişkin dava ve şartları

MADDE 154- (1) Menfaati olan herkes, Türkiye’de giriştiği veya girişeceği ticari veya sınai faaliyetin ya da bu amaçla yapmış olduğu ciddi ve fiili girişimlerin sınai mülkiyet hakkına tecavüz teşkil edip etmediği hususunda, hak sahibinden görüşlerini bildirmesini talep edebilir. Bu talebin tebliğinden itibaren bir ay içinde cevap verilmemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi tarafından kabul edilmemesi hâlinde, menfaat sahibi, hak sahibine karşı fiillerinin tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesi talebiyle dava açabilir. Bildirimin yapılmış olması, açılacak davada dava şartı olarak aranmaz. Bu dava, kendisine karşı tecavüz davası açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

(2) Birinci fıkra uyarınca açılan dava, sicile kayıtlı tüm hak sahiplerine tebliğ edilir.

(3) Birinci fıkra uyarınca açılan dava, hükümsüzlük davasıyla birlikte de açılabilir.

(4) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkrası ile 143 üncü maddenin onuncu veya onikinci fıkrası uyarınca yapılan yayımdan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

Önceki tarihli hakların etkisi

MADDE 155- (1) Marka, patent veya tasarım hakkı sahibi, kendi hakkından daha önceki rüçhan veya başvuru tarihine sahip hak sahiplerinin açmış olduğu tecavüz davasında, sahip olduğu sınai mülkiyet hakkını savunma gerekçesi olarak ileri süremez.

Görevli ve yetkili mahkeme

MADDE 156- (1) Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemesidir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir. Fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince; fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye ceza mahkemesince bakılır.

(2) Kurumun bu Kanun hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Kurumun kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Kurum aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(3) Sınai mülkiyet hakkı sahibi tarafından, üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının yerleşim yeri veya hukuka aykırı fiilin gerçekleştiği yahut bu fiilin etkilerinin görüldüğü yer mahkemesidir.

(4) Davacının Türkiye’de yerleşim yeri bulunmaması hâlinde yetkili mahkeme, davanın açıldığı tarihte sicilde kayıtlı vekilin işyerinin bulunduğu yerdeki ve eğer vekillik kaydı silinmişse Kurum merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir.

(5) Üçüncü kişiler tarafından sınai mülkiyet hakkı sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesidir. Sınai mülkiyet hakkı başvurusu veya sınai mülkiyet hak sahibinin Türkiye’de yerleşim yeri bulunmaması hâlinde, dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Zamanaşımı

MADDE 157- (1) Sınai mülkiyet hakkı veya geleneksel ürün adından doğan özel hukuka ilişkin taleplerde, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun zamanaşımına ilişkin hükümleri uygulanır.

Lisans alanın dava açması ve şartları

MADDE 158- (1) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa inhisari lisansa sahip olan kişi, üçüncü bir kişi tarafından sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilmesi durumunda, hak sahibinin bu Kanun uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açabilir.

(2) İnhisari olmayan lisans alan, sınai mülkiyet hakkına tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı sözleşmede açıkça sınırlandırılmamışsa, yapacağı bildirimle, gereken davayı açmasını hak sahibinden ister. Hak sahibinin, bu talebi kabul etmemesi veya bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde talep edilen davayı açmaması hâlinde, lisans alan, yaptığı bildirim de ekleyerek, kendi adına ve kendi menfaatlerinin gerektirdiği ölçüde dava açabilir. Bu fıkra uyarınca dava açan lisans alanın, dava açtığını hak sahibine bildirmesi gerekir.

(3) Lisans alan, ciddi bir zarar tehlikesinin varlığı hâlinde ve söz konusu sürenin geçmesinden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. Mahkemenin tedbir kararı verdiği hâllerde talepte bulunan lisans sahibi dava açmaya da yetkilidir. Bu hâlde ikinci fıkradaki şartlar yargılama devam ederken tamamlanır.

İhtiyati tedbir talebi ve ihtiyati tedbirin niteliği

MADDE 159- (1) Bu Kanun uyarınca dava açma hakkı olan kişiler, dava konusu kullanımın, ülke içinde kendi sınai mülkiyet haklarına tecavüz teşkil edecek şekilde gerçekleşmekte olduğunu veya gerçekleşmesi için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını ispat etmek şartıyla, verilecek hükmün etkinliğini temin etmek üzere, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

(2) İhtiyati tedbirler özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsamalıdır:

a) Davacının sınai mülkiyet hakkına tecavüz teşkil eden fiillerin önlenmesi ve durdurulması.

b) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen tecavüze konu ürünlere, bunların üretiminde münhasıran kullanılan vasıtalar ya da patenti verilmiş usulün icrasında kullanılan vasıtalar, tecavüze konu ürünler dışındaki diğer ürünlerin üretimini engellemeyecek şekilde, Türkiye sınırları içinde veya gümrük ve serbest liman veya bölge gibi alanlar dâhil, buldukları her yerde elkonulması ve bunların saklanması.

c) Herhangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi.

(3) İhtiyati tedbirlerle ilgili bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

İşlem yetkisi olan kişiler ve tebligat

MADDE 160- (1) Gerçek veya tüzel kişiler ile bu kişiler tarafından yetkilendirilmiş sicile kayıtlı marka veya patent vekilleri Kurum nezdinde işlem yapabilir.

(2) Tüzel kişiler, yetkili organları tarafından tayin edilen gerçek kişi veya kişilerce temsil edilir.

(3) Yerleşim yeri yurt dışında bulunan kişiler ancak marka veya patent vekilleri tarafından temsil edilir. Vekille temsil edilmeksizin asil tarafından gerçekleştirilen işlemler, yapılmamış sayılır.

(4) Marka veya patent vekili tayin edilmesi hâlinde, tüm işlemler vekil tarafından yapılır. Vekile yapılan tebligat asile yapılmış sayılır.

(5) Kurum gerekli gördüğü hâllerde vekilin yetkisini gösteren vekaletnamenin aslı ya da onaylı suretinin sunulmasını isteyebilir.

(6) Bu Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/a maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, tebligat yapılacak kişinin onayı alınmak şartıyla ve Kurum tarafından gerçek veya tüzel kişi için tahsis edilen elektronik posta kutusuna konulmak suretiyle elektronik ortamda tebliğ edilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar, tebligat konusu belgenin posta kutusuna konulmasını müteakip muhatabın, posta kutusuna ilk giriş yaptığı tarihte ve her hâlde belgenin posta kutusuna konulduğu tarihi izleyen onuncu günün sonunda yapılmış sayılır.

(7) Bu Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak ilanen tebligatlar, 7201 sayılı Kanunun ilanen tebligatın şekline ilişkin 29 uncu maddesi hükmüne bağlı kalmaksızın ilgili Bülten üzerinden yapılır. Bu şekilde yapılan tebligatlar, Bültenin yayımı tarihinden yedi gün sonra yapılmış sayılır.

(8) Kurum, elektronik ortamda yapılacak başvuru ve tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, başvuruların, taleplerin ve tebligatların elektronik ortamda yapılması zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki başvuru ve tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Ücretler, ödenme süreleri ve sonuçları

MADDE 161- (1) Sınai mülkiyet hakkının verilmesi veya tescili ile ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretlerin ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulmaması hâlinde sınai mülkiyet hakkı başvurusu geri çekilmiş sayılır.

(2) Sicile kayıtlı sınai mülkiyet hakkıyla ilgili olarak birinci fıkra dışında kalan işlemler için ödenmesi gereken ücretlerin ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulmaması hâlinde ilgili talep yapılmamış sayılır.

(3) 15 inci, 18 inci, 20 nci, 23 üncü ve 69 uncu maddeler hariç olmak üzere, başvuru veya sınai mülkiyet hakkıyla ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretin eksik ödenmesi durumunda, söz konusu eksik ücret miktarı Kurum tarafından talep sahibine bildirilir. Bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde eksik ücretin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulmaması hâlinde birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Aksi öngörülmediği sürece, ödenen ücretlerin iadesi yapılmaz ve ödenmiş olan ücretler Kuruma gelir kaydedilir.

Kararların uygulanması

MADDE 162- (1) Kurul kararlarının iptali veya hükümsüzlük istemli davalarda verilen kararlar kesinleşmedikçe icra edilemez. Bu hüküm, ilamın ferileri hakkında da uygulanır.

Hızlı imha prosedürü

MADDE 163- (1) Bu Kanunda yer alan suçlar sebebiyle elkonulan veya muhafaza altına alınan suça konu eşyanın sayısı, ebadı veya niteliği gibi nedenlerle emanet bürosunda muhafaza edilemeyecek olması hâlinde, Cumhuriyet savcısının talimatı doğrultusunda numune alınması mümkün olan eşyadan yeteri kadar numune alınmasını müteakip geri kalan suç eşyası mahallin maliye teşkilatına gönderilir. Numunelerle birlikte elkonulan eşyanın miktarı, cinsi, ebadı gibi tüm bilgilerini içeren tutanak Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca numune alınmak suretiyle mahallin maliye teşkilatına teslim edilen suça konu eşyanın, zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı ya da muhafazasının ciddi külfet oluşturması hâlinde bilirkişi incelemesi yaptırıldıktan sonra, soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısının talebi üzerine hâkim, kovuşturma aşamasında hükümden önce mahkeme tarafından imhasına karar verilir. İmha işlemleri Cumhuriyet savcısının başkanlığında maliye teşkilatınca oluşturulan üç kişilik komisyon huzurunda yapılır ve buna dair tutanak tanzim edilir.

Geleneksel ürün adlarına uygulanacak hükümler

MADDE 164- (1) 146 nci, 147 nci, 149 uncu, 150 nci, 152 nci, 153 üncü, 154 üncü, 156 nci, 159 uncu ve 161 inci madde hükümleri geleneksel ürün adları hakkında da uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 165- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Kurum tarafından yürürlüğe konulur.

İKİNCİ KISIM

Diğer Hükümler

MADDE 166 ila 184- (6/11/2003 tarihli ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 185- (17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 186- (2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 187- (14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 188- a) (6/11/2003 tarihli ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

b) (10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mafî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

c) (22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 189- (5/12/1951 tarihli 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Atıflar

MADDE 190- (1) Diğer mevzuatta Türk Patent Enstitüsüne yapılmış olan atıflar, Türk Patent ve Marka Kurumuna; Marka Uzmanı ve Patent Uzmanı ile Marka Uzman Yardımcısı ve Patent Uzman Yardımcısına yapılmış olan atıflar, Sınai Mülkiyet Uzmanı ve Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcısına yapılmış sayılır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 191- (1) 6/11/2003 tarihli ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ve 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun 39 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 24/6/1995 tarihli ve 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 24/6/1995 tarihli ve 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 24/6/1995 tarihli ve 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 24/6/1995 tarihli ve 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 22/9/1995 tarihli ve 566 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

551, 554, 555 ve 556 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamelerin hükümlerinin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Enstitüye yapılmış olan ulusal ve uluslararası marka ve tasarım başvuruları ile coğrafi işaret başvuruları, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. Ancak bu Kanunun yayımı tarihinden önce Enstitüye yapılmış olup yayımlanmamış coğrafi işaret başvuruları, itiraz süresi bakımından mülga 555 sayılı Kanun Hükümünde Kararname hükümleri saklı kalmak şartıyla Bültende yayımlanır.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce yapılmış ulusal patent başvuruları ve faydalı model başvuruları, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılan ek patent başvurularının sonuçlandırılmasında, ek patent başvurusu veya ek patentin bağımsız patent başvurusu ya da patente dönüştürülmesinde, asıl patent başvurusunun başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanır. İncelemesiz verilen patentin incelemeli patent başvurusuna dönüştürülmesinde, patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna değiştirilmesinde, patent ve faydalı modellerin hükümsüz kılınmasında, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ulusal aşamaya giren uluslararası veya bölgesel anlaşmalar yoluyla yapılmış patent başvuruları ve faydalı model başvuruları, başvurunun ulusal aşamaya girdiği tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(3) Mülga 551 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki patentler hakkında aynı maddenin uygulanmasına devam edilir.

(4) Önceki mevzuat hükümlerine göre verilmiş patent ve faydalı modeller için 99 uncu, 138 inci ve 144 üncü maddeler ile 113 üncü maddenin beşinci fıkrası ve 121 inci maddenin sekizinci fıkrası hariç olmak üzere bu Kanun hükümleri uygulanır.

Mevcut yönetmeliklerin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Suç eşyalarının imhası

GEÇİCİ MADDE 3- (1) 1/1/2009 tarihinden önce işlediği suç nedeniyle mülga 551, 554, 555 veya 556 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamelerin ceza hükümleri uygulanarak haklarında suça konu eşyanın müsaderesine dair verilen ve kesinleşen kararın infazı gerçekleşmemiş kişilere; eşyanın adli emanette veya müştekide bulunmasına ya da 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 132 nci maddesinin beşinci fıkrası gereğince muhafaza edilmek üzere diğer bir kişiye teslim edilmiş olmasına bakılmaksızın, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığınca resen, sonuçları açıklanan usulüne uygun meşruhatlı tebligat çıkarılır. Bu kişilere bir ay içinde mahkemeye başvurarak eşyanın iadesini talep etme hakları olduğu bildirilir. Bu süre içinde sahipleri tarafından iade talebinde bulunulmaması veya iade talebinde bulunulmakla beraber mahkemece verilen iade kararının tebliğinden itibaren bir ay içinde eşyanın teslim alınmaması hâlinde Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine kararı veren mahkeme tarafından eşyanın imhasına karar verilir. İmha kararı derhâl yerine getirilmek üzere Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce mülga 551, 554, 555 veya 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin ceza hükümleri uygulanarak haklarında eşyanın iadesi yönünde verilen kesinleşmiş karar bulunduğu hâlde eşyayı teslim almayan kişilere, eşyanın adli emanette veya müştekide bulunmasına ya da Ceza Muhakemesi Kanununun 132 nci maddesinin beşinci fıkrası gereğince muhafaza edilmek üzere diğer bir kişiye teslim edilmiş olmasına bakılmaksızın, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığı tarafından resen, sonuçları açıklanan usulüne uygun meşruhatlı tebligat çıkarılarak iadesine karar verilen eşyayı bir ay içinde teslim almaları istenir. Bu süre içinde sahipleri tarafından teslim alınmayan eşya hakkında, Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine kararı veren mahkeme tarafından imha kararı verilir. İmha kararı derhâl yerine getirilmek üzere Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(3) Bu madde gereğince yapılacak imha işlemleri, Cumhuriyet savcısı başkanlığında, emanet memuru ve iki zabıt kâtibinden oluşan komisyon tarafından yerine getirilir ve buna ilişkin tutanak tanzim olunur. Komisyonunda hangi zabıt kâtiplerinin yer alacağı adalet komisyonlarınca belirlenir. İmha edilen eşya için hak sahibine herhangi bir ödeme yapılmaz. İmha masrafları, eşya sahibinden tahsil edilmek şartıyla yargılama gideri olarak Hazine tarafından karşılanır.

İptal yetkisinin mahkemeler tarafından kullanılması

GEÇİCİ MADDE 4- (1) 26 ncı madde hükmü yürürlüğe girene kadar, iptal yetkisi, anılan maddedeki usul ve esaslara göre mahkemeler tarafından kullanılır.

(2) 26 ncı maddenin yürürlüğe girdiği tarihte mahkemeler tarafından görülmekte olan iptal davaları mahkemeler tarafından sonuçlandırılır.

(3) Mahkemelerin bu madde hükmüne göre vermiş olduğu kararlar kesinleşmesinden sonra mahkeme tarafından Kuruma resen gönderilir.

Yenileme talepleri

GEÇİCİ MADDE 5- (1) 23 üncü maddenin ikinci fıkrası ile 69 uncu maddenin dördüncü fıkrası yürürlüğe girene kadar yenileme talepleri bakımından, mülga 554 ve 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin ilgili hükümleri uygulanır.

Görülmekte olan davalar

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanunla yürürlükten kaldırılması öngörülen;
551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 146 ncı,
554 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 58 inci,
555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu,
556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 71 inci,
maddeleri uyarınca kurulmuş ihtisas mahkemeleri, bu Kanunun 156 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca kurulan mahkemeler olarak kabul edilir ve bu mahkemelerde derdest olan davaların görülmesine devam olunur.

Yürürlük

MADDE 192- (1) Bu Kanunun;

- a) 26 ncı maddesi yayımı tarihinden itibaren yedi yıl sonra,
  - b) 23 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 69 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen yenileme taleplerinin yapılması gereken süreye ilişkin hükümleri ile 46 ncı maddesinde düzenlenen amblem kullanım zorunluluğuna ilişkin hükümleri yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra,
  - c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 193- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**6769 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR TABLO**

Değiştiren Kanunun/KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	6769 sayılı Kanunun deđiőtren veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
KHK/700	96, 132	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte